

**Kronika
mesta
Liptovský Mikuláš
2008**

**Tento zväzok Kroniky mesta Liptovský Mikuláš 2008
obsahuje 141 strán, slovom stoštyridsaťjeden.**

Doc. Ing. Ján Blcháč, PhD.
primátor

Mgr. art. Ján Komiš
kronikár

Príloha na CD a sprievodná dokumentácia
sú uložené v archíve Múzea Janka Kráľa v Liptovskom Mikuláši.

Obsah:

Úvod.....	5
Zmena kronikára.....	6
Demografické údaje.....	7
I. VEREJNÝ ŽIVOT	
SAMOSPRÁVA	
Zo zasadaní mestského zastupiteľstva.....	8
Činnosť mestského úradu.....	18
Zo života mestských častí.....	21
MEDZINÁRODNÉ AKTIVITY MESTA.....	26
VEREJNO-SPOLOČENSKÝ ŽIVOT.....	27
LIPTOVSKÝ MIKULÁŠ AKO SÚČASŤ ŽSK.....	42
BEZPEČNOSTNÉ ZLOŽKY.....	44
OBČIANSKE ZDRUŽENIA A NADÁCIE.....	49
II. HOSPODÁRSKY ŽIVOT.....	51
PRIEMYSEL, VÝSTAVBA MESTA A REKONŠTRUKCIE.....	52
FINANČNÍCTVO, OBCHOD, SLUŽBY A CESTOVNÝ RUCH.....	58
DOPRAVA A SPOJE.....	61
ŽIVOTNÉ PROSTREDIE.....	62
III. ŠKOLSTVO.....	67
MATERSKÉ A ZÁKLADNÉ ŠKOLY.....	69
STREDNÉ ŠKOLY.....	72
VYSOKÉ ŠKOLY.....	75

IV. KULTÚRA, UMENIE, MÉDIÁ	
KULTÚRNE INŠTITÚCIE.....	77
INÉ KULTÚRNE UDALOSTI.....	97
MÉDIÁ.....	100
V. NÁBOŽENSKÝ ŽIVOT.....	102
VI. ZDRAVOTNÍCTVO.....	103
VII. SOCIÁLNA STAROSTLIVOSŤ.....	105
VIII. ŠPORT A TELOVÝCHOVA.....	112
Historický kalendár.....	127
Zoznam skratiek.....	139
Pramene a použitá literatúra.....	141

Úvod

Život v meste Liptovský Mikuláš v roku 2008 v porovnaní s minulými rokmi plynul často rovnako v nezmenených koľajach, občas priniesol väčšie či menšie zmeny. Aké mali dopady, sa ukáže v odstupe času.

V prítomnosti v tomto meste počas tohto roku nemennú hladinu vírili prípravy na prijatie eura, ktoré priniesli povinnosť duálneho zobrazovania cien, rezonovali zmeny v hospodárení s teplom i vodohospodárstve. Hojne sa rozširovala výstavba i rekonštrukcie, vzrástol majetok mesta, hlavne vďaka získaniu dotácií, napr. na výstavbu Liptov arény. Mesto hostilo vysokých ústavných činiteľov, vrátane prezidenta a predsedu vlády SR. V rámci príslušnosti k ŽSK sa mesta dotklo hromadné odvolanie riaditeľov inštitúcií spadajúcich pod tento VÚC. Výrazná bola snaha o znásobenie počtu turistov navštevujúcich mesto. Akoby v duchu hesla „chlieb a hry“ boli v meste podporované aj možnosti rozptýlenia. Prebehol prvý ročník Mikulášskeho leta s pozitívnym ohlasom nielen u turistov ale aj u tunajšej verejnosti. Michal Martikán a Elena Kaliská získali vo vodnom slalome na Olympijských hrách v Číne zlaté medaily. Mnoho fanúšikov sa tešilo z dobrých výsledkov hokejového klubu a neskôr aj vo futbale.

Zmena kronikára

Od 1. januára 2008 z rozhodnutia riaditeľky Múzea Janka Kráľa PhDr. Eleny D. Komárovej bol po Mgr. Ivete Blažekovej písaním kroniky mesta poverený pracovník múzea Mgr. art. Ján Kompiš.

Narodil som sa 8. septembra 1978 v rodine Jána a Márie, rod. Skaličanovej, v Liptovskom Mikuláši. Tu som navštevoval základnú školu i miestne gymnázium, kde som sa stretol s pedagógom a spisovateľom Ivanom Laučkom, ktorý ma inšpiroval k prehĺbovaniu vnímania priestoru, v ktorom žijem.

V rokoch 1998 – 2000 som študoval na Filozofickej fakulte Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre odbor slovenský jazyk a literatúra – filozofia. Od roku 2000 som v štúdiách pokračoval na Divadelnej fakulte Vysokej školy múzických umení v Bratislave, odbor divadelná dramaturgia – divadelná veda. Štúdium som ukončil zložením štátnych skúšok s priznaním titulu magister umenia v roku 2005. Počas štúdií som absolvoval ročný štipendijný pobyt v Indonézii so zameraním na tamojšiu kultúru.

Po ukončení štúdia som spoznával život v Anglicku a na čas sídlil v Prahe. Od septembra 2007 som začal pracovať ako kultúrno-výchovný pracovník v Múzeu Janka Kráľa.

Udalosti v tomto meste som sa snažil zaznamenať z môjho pohľadu čo najobjektívnejšie a v rámci svojich možností, popri lektorskej práci v múzeu i zverejnených mediálnych informáciách.

Demografické údaje

Podľa informácií ohlasovne pobytov mesta bolo v roku 2008 v Liptovskom Mikuláši registrovaných 30 740 obyvateľov. Pristáhovalo sa 376 a odsťahovalo 486 obyvateľov. V roku 2008 zomrelo 278 ľudí a narodilo sa 304 detí. Zosobášilo sa 188 ľudí.

I. VEREJNÝ ŽIVOT

SAMOSPRÁVA

ZO ZASADNUTÍ MESTSKÉHO ZASTUPITELSTVA

Armáda SR bezplatne ponúkla objekty bývalých kasární pod Hájom a budovy bývalej strednej vojenskej školy na Komenského ulici samospráve v Liptovskom Mikuláši. Prevod bol podmienený potvrdením vlády SR. Mestskí poslanci rokovali o využití týchto objektov 29. januára na mimoriadnom zasadnutí. Záujem o štyri budovy a pozemky pod Hájom prejavilo detašované pracovisko Žilinskej univerzity. Mestskí poslanci jednohlasne odsúhlasili predaj záujemcovi za korunu. Rovnako za korunu odsúhlasili poslanci mesta aj predaj pozemkov a administratívnej budovy na Komenského ulici Bankovému inštitútu VŠ Praha. Ten má za to poskytnúť mestu dar vo výške milión korún. Poslanec Milan Trnovský navrhol, aby sa táto suma investovala do rozvoja školstva. Tento návrh však schválený nebol. Primátor Ján Blcháč uviedol, že dotácie na rozvoj školstva boli zvýšené z mestského rozpočtu a ďalšie chcú získať z fondov Európskej únie. Získané financie plánoval využiť na rozvoj športu. Mestskí poslanci odsúhlasili aj uzavretie zmluvy o budúcej zmluve o prevode časti objektu na Komenského ulici na Bratislavskú akademickú spoločnosť. Kúpna cena bola navrhnutá na jednu korunu. Vznikol plán budovu stavebne rozdeliť, keďže jej časť je v nájme Žilinského samosprávneho kraja. Ponúknutý majetok Armády SR by mal tak slúžiť na vzdelávacie účely.

Poslanci mestského zastupiteľstva na svojom zasadnutí **7. februára** schválili všeobecne záväzné **nariadenie o poskytovaní opatrovateľských služieb** inými právnickými osobami, s platnosťou od 1. marca. Už na prelome rokov 2007 a 2008 vedenie mesta s podporou poslancov mestského zastupiteľstva uzavrelo dohodu o budúcej spolupráci so Spišskou katolíckou charitou a Evanjelickou diakoniou. Do konca roka 2007 financoval činnosť týchto dobročinných cirkevných organizácií Žilinský samosprávny kraj. V roku 2008 prijatým zákonom VÚC presunul finančnú podporu

opatrovateľskej starostlivosti neštátnych organizácií na mestské a obecné samosprávy. Mesto na činnosť oboch inštitúcií v roku 2008 odsúhlasilo presun dotácie 2 140 000 korún. Pred možnosťou ponechať tieto peniaze v mestskom rozpočte a samostatne sociálne podporovať občanov, uprednostnilo mesto dotovanie subjektov, ktoré majú v tejto činnosti dlhoročné skúsenosti a poskytujú i duchovnú starostlivosť.

Na februárovom zasadaní mestského zastupiteľstva predložil Milan Strnisko, riaditeľ Domu dôchodcov mesta L. Mikuláš, návrh na **transformáciu Domu dôchodcov** na Domov dôchodcov a domov sociálnych služieb pre dospelých. Poslanci MsZ schválili jeho návrh, ktorý by mal zabezpečovať starostlivosť aj invalidným dôchodcom, hlavne s fyzickým, mentálnym alebo kombinovaným postihnutím. Táto transformácia nesie so sebou personálne doplnenie a dotácie na materiálne vybavenie zariadenia. Vlni poslanci samosprávy odsúhlasili, aby mesto vyčlenilo na fungovanie tejto inštitúcie 9 974 000 korún. Poplatok za pobyt v domove sa v tomto roku zvýšil z asi 5200 na 6 500 korún.

Na februárovom zasadaní jednohlasne schválili poslanci MsZ návrh člena Mestskej rady Jaroslava Lehotského na *vyplatenie odmeny primátorovi* mesta za rok 2007. Odmena vo výške dvestotisíc korún (necelých 20% z celoročného platu) bola navrhnutá za kvalitné vykonávanie pracovných povinností, realizáciu projektu Infraštruktúra cestovného ruchu Lipt. Mara – Ráztočky a za úsilie v rozvoji mesta. Primátor Ján Blcháč vzápätí vyhlásil, že časť odmeny (17 000 Sk) venuje mestským častiam Ploštín a Okoličné, ktoré slávia v roku 2008 významné jubileá prvej písomnej zmienky o ich existencii.

Mestské zastupiteľstvo ďalej schválilo **nový systém v udeľovaní mestských vyznamenaní**. Rozdelili ich do štyroch kategórií podľa spoločenského významu. Najvyššie ocenenia Čestné občianstvo mesta Liptovský Mikuláš a Cena mesta Liptovský Mikuláš majú byť udeľované na základe rozhodnutia poslancov mestskej samosprávy. Cena primátora mesta, Pamätný list primátora a Pamätná plaketa bude udeľovaná z rozhodnutia primátora. Ľudí na tieto ocenenia môžu navrhnúť občania mesta aj inštitúcie na jeho území. Každý rok môžu byť ocenení najviac traja jednotlivci a jeden kolektív.

Náčelník Mestskej polície v L. Mikuláši Ľubomír Marjovič na februárovom zasadnutí predniesol správu o výsledkoch činnosti MsP za rok 2007. Vzápätí požiadal primátora mesta o uvoľnenie z funkcie, ktorú zastával už štrnásť rokov. Rozhodol sa tak, aby mohol vykonávať funkciu starostu obce Vlachy, v ktorej je už od zvolenia v decembri roku 2006. Dovtedy ju vykonával súčasne s funkciou náčelníka MsP, v čom nevidel rozpor: „Nemyslím si, že práca náčelníka polície a starostu obce je iná. Obidve funkcie spadajú pod zákon o obecnom zriadení. Starostom Vlách som na čiastočný úväzok tak ako desiatky starostov iných obcí v regióne Liptov. Všetko je v rámci ústavy a zákona.“ Jeho krok primátor mesta uvítal a dodal, že nie je možné sedieť na dvoch stoličkách.

Na tomto zasadnutí bol z funkcie tajomníka Komisie cestovného ruchu a regionálneho rozvoja pri MsZ v L. Mikuláši odvolaný Peter Procházka a na jeho miesto bola vymenovaná Ing. Marta Jančoková. Niektorí občania videli Procházkove odvolanie ako reakciu na „obedový“ spor spojený s bývalým primátorom A. Slafkovským, o ktorej informoval regionálny týždenník MY Liptovské noviny. Poslanec Čefo sa na zasadnutí spýtal na konkrétne dôvody odvolania, na čo primátor odpovedal, že Jančoková má bližšie k danej oblasti.

Mestské zastupiteľstvo na svojom zasadnutí **27. marca** schválilo **Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Liptovský Mikuláš ako centra Liptova do roku 2013 s výhľadom do roka 2020** (PHSR). Ako deklarovali zástupcovia mesta, cieľom dokumentu bolo navrhnuť trvalo udržateľnú rozvojovú stratégiu mesta Liptovský Mikuláš, zameranú na realizáciu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta pri rešpektovaní globálnych cieľov regionálneho vývoja, resp. štátnej regionálnej politiky. PHSR vznikol so zámerom, aby sa stal dôležitým plánovacím a podporným dokumentom pri podávaní žiadostí na získanie dotácií zo štrukturálnych fondov EÚ. Dokument definuje víziu mesta, priority a strategické ciele. Súčasťou dokumentu je zoznam viac ako sto akčných plánov, ktoré majú byť realizované projektovým riadením v horizonte do roka 2013. PHSR je otvoreným dokumentom, ktorý sa môže dopĺňať a aktualizovať podľa aktuálnych rozvojových potrieb mesta. Dokument bol verejne prerokovaný dňa 5.3.2008 na MsÚ v Liptovskom Mikuláši a bol zverejnený na

pripomienkovanie. Pripomienky občanov posúdila komisia menovaná primátorom mesta, ktorá hodnotila závažnosť pripomienok a navrhla ich zapracovanie alebo archiváciu. Spracovateľom dokumentu bola Liptovská regionálna rozvojová agentúra, prostriedky naň prúdili z fondov Európskej únie. Poslanec Repaský kritizoval, že verejnosť nedostala dostatok času na bližšie oboznámenie sa s obsahom projektu, že neboli na jeho verejné prerokovanie prizvaní poslanci mestského zastupiteľstva a nebol ani prerokovaný v jednotlivých komisiách. Primátor Blcháč na obhajobu uviedol, že z toho dôvodu bola samotná prezentácia podrobnejšia.

Mestské zastupiteľstvo na svojom mimoriadnom zasadaní **8. 4.** schválilo **predaj nehnuteľností na mieste bývalých skleníkov v mestskej časti Okoličné**. Na predchádzajúcom marcovom zasadaní tento návrh neprešiel. K schváleniu predaja prispel aj fakt, že v doterajšom období nevykazovali žiadny zisk. Tieto priestory využívali VPS, bol tu aj útulok pre psov. O tento majetok mesta prejavila záujem bratislavská akciová spoločnosť IPC Real, ktorá prezentovala, že na tomto území na ploche viac ako 20 000 m² vybuduje jednu alebo viaceré obchodno-výrobné priemyselné haly s infraštruktúrou v hodnote 9 miliónov korún, čo by malo ročne údajne priniesť na daniach 1,3 milióna korún do rozpočtu mesta a ponúknuť asi 100 pracovných miest. Opozičným poslancom sa nepozdávala predajná cena, navrhnutá na približne na 7 miliónov, nevyhlásenie verejnej súťaže, chýbajúce záruky množstva pracovných miest a tiež fakt, že podľa predloženého projektu by mal areál slúžiť výhradne záujmom danej spoločnosti. Výstavba by podľa prísľubu mala začať do jedného roku po podpise zmluvy.

Na zasadaní mestského zastupiteľstva **13. mája** poslanci odsúhlasili návrh primátora Jána Blcháča, že **novým náčelníkom mestskej polície** bude Dalibor Šalplachta. Primátor zdôraznil, že očakáva väčšiu pozornosť na dianie v meste a spoluprácu s inými mestskými organizáciami, napr. Verejnoprospešnými službami.

Na tomto zasadaní hlavný kontrolór mesta Ján Bonko prezentoval výsledky **kontroly**, v ktorej sa zameril na postup **verejného obstarávania** štatutárnych zástupcov a zamestnancov mestského úradu, hlavne v šiestich zákazkách drahších ako dvadsať

miliónov korún, ktoré investovala mestská samospráva **v rokoch 2005 – 2007** prostredníctvom odboru výstavby. Patrilo sem napr. rozšírenie odpadovej skládky vo Veternej Porube, prestavba administratívnej budovy na Ulici 1. mája na bytový dom, rekonštrukcie komunikácií, rozvoj infraštruktúry cestovného ruchu medzinárodného významu L. Mikuláš – L. Mara – Ráztoky. V rámci kontroly našiel dvadsaťtri nedostatkov. Poslanci následne odsúhlasili založenie dočasnej poradnej komisie na spracovanie návrhov opatrení k nedostatkom vyplývajúcich z kontroly. Jej členmi sa stali Jaroslav Lehotský, Dušan Vinčúr a Vladimír Stankoviansky. Jozef Repaský, v minulom období viceprimátor a teraz opozičný poslanec namietal, že k výsledku kontroly treba zaujať konkrétne kroky a nehádzať na zastupiteľstvo vrtanie sa v minulosti, ale posunúť ich príslušným orgánom. Primátor Blcháč reagoval, že nemá záujem vrtať sa v minulosti, ale že sa ňou budú zaoberať, pokiaľ budú mať opoziční poslanci odvahu vrtať sa vo veciach ako je Čierny Peter. (Čo bola relácia spravodajskej televízie TA3, v ktorej bol kritizovaný predaj nehnuteľností v Okoličnom schválenom na minulom mimoriadnom zasadaní zastupiteľstva.)

Primátor prezentoval aj informácie o výsledkoch kontroly hospodárenia s financiami a majetkom mesta, ktorú robili zamestnanci Najvyššieho kontrolného úradu za zdaňovacie obdobie roku 2006. Podľa jeho slov našla kontrola viaceré nedostatky, ktoré nechce škandalizovať, ale môže použiť voči minulému vedeniu, terajšej opozícii, v prípade jej atakov.

Poslanci na tomto zasadaní zobrali na vedomie rozhodnutie Emila Hižnaya odchádzajúceho do dôchodku, ktorý sa vzdal funkcie tajomníka komisie finančnej a majetkovo-právnej MsZ. Na toto miesto schválili Miroslavu Kanderovú.

Na májovom zasadaní mestskí poslanci schválili tiež návrh na **založenie klubu dôchodcov v Liptovskej Ondrašovej**.

Piatok **13. júna** sa uskutočnilo mimoriadne mestské zastupiteľstvo. Rokovanie malo búrlivý priebeh. Opoziční poslanci namietali, že nemali dostatok času na preštudovanie materiálov, že ide už o tretie mimoriadne zastupiteľstvo bez adekvátneho dôvodu a možnosti priamo ho ovplyvniť a dostatočne diskutovať o jeho programe, preto v úvode odmietali schváliť program zastupiteľstva. Bol predložený návrh na **odčlenenie činnosti**

správy a prevádzky športových zariadení zo štruktúry Bytového podniku do Verejnoprospešných služieb. Súčasťou návrhu bolo nadobudnutie majetku v hodnote tridsať miliónov korún mestom od Bytového podniku. Primátor prezentoval, že ide o zefektívnenie práce podniku. Opoziční poslanci poslaneckého klubu SDKÚ, DS a KDH pokladali návrh za prípravu rozpredávania majetku mesta a rokovanie demonštratívne opustili, okrem poslankyň Smiešnej a Cukerovej, ktoré prestali považovať za členky svojho poslaneckého klubu. Návrh bol následne prijatý.

Po ňom bol schválený aj návrh, že **tepelné hospodárstvo prestalo patriť Bytovému podniku a bude ponúknuté spoločnosti,** ktorá vzíde z verejnej súťaže. Prijatý bol i návrh, že **komplexné komunálne služby bude v meste namiesto Verejnoprospešných služieb vykonávať obchodná spoločnosť** s ručením obmedzeným, v ktorej malo mesto plán ponechať si 49% podiel. Za návrhy primátora Blcháča hlasovali poslanci: P. Bobák, Boďa, Drahovzal, Droppa, Ganoczy, Huna, Kubo, J. Lehotský, Majer, Plaček, Stromko.

Prijaté návrhy vzbudili nevôľu opozičných poslancov aj niektorých obyvateľov mesta, hlavne schválený návrh o tepelnom hospodárstve. Preto začali od 13. júna zbierať podpisy do petície primátorovi mesta. V petícii s názvom *Zachráňme naše teplo* okrem iného stálo: „Ako občania s týmto krokom nesúhlasíme a žiadame, aby výroba a distribúcia tepla a teplej vody ostala i naďalej v správe Bytového podniku L. Mikuláš...“ Členmi petičného výboru sa stali: bývalý primátor A. Slafkovský, J. Barok, P. Cibák, J. Čefo, E. Havránková, R. Mojžiš, M. Trnovský, B. Vacek, D. Vinčúr, P. Lehotský, J. Chomo, M. Bezoušková, J. Guoth a J. Repaský. Nakoniec ju podpísalo viac ako 2300 občanov. Počas mimoriadneho zasadania mestského zastupiteľstva 9. 9. odovzdali členovia petičného výboru petíciu primátorovi mesta. Ten po preskúmaní oznámil, že neobsahuje všetky stanovené údaje signatárov. Členovia petičného výboru údaje doplnili, no podľa pracovníkov mesta, ktorí ich kontrolovali, údaje stále neboli úplné.

Vedenie mesta reagovalo na kritiku vyhláseniami, že po prenájme teplární sa bude možné uchádzať o dotácie z fondov EÚ vo výške viac ako 50% nákladov, čo by malo pomôcť pri plánovanej transformácii a rekonštrukcii zariadení. Tiež bol zdôraznený fakt,

že v prípade prenájmu musí zostať cena tepla stabilná a že mesto nestratí svoj vlastnícky vzťah k danému majetku.

Na mestskom zastupiteľstve **4. júla** poslanci schválili návrh A. Papčovej na názvy novovzniknutých ulíc: Krátka, Kamenné pole, Stráne, Pod horou, Vrchhrádok, Brezie, Zalomená, Brezovec, Igora Rumanského, Alexandra Kubíniho. Odsúhlasený bol aj návrh, že komunálne služby v meste začne vykonávať spoločnosť s dvomi spoločníkmi, v ktorej bude mať 50% podiel mesto a vlastník druhého podielu bude vybratý z konkurzu. Schválený bol tiež návrh, podľa ktorého sa poplatok za stravnú jednotku v detských jasliach zvýšil z 27 na 32 korún. Poslanci schválili aj nový štatút klubov dôchodcov, podľa ktorého majú jednotlivé kluby rovnoprávne postavenie a nie sú už pobočkami jedného hlavného klubu.

Na slávnostnom zasadnutí mestského zastupiteľstva **2. septembra** v Dome kultúry vedenie mesta ocenilo úspešných reprezentantov z olympiády v Pekingu – zlatých vodných slalomárov **Elenu Kaliskú a Michala Martikána** – pretekárov miestneho KTK. Obidvoch podporilo sumou stotisíc korún. Michalovi Martikánovi vôbec ako prvému podľa nového systému ocenení udelili **Cenu mesta** a Elene Kaliskej **čestné občianstvo** mesta Liptovský Mikuláš. Petrovi Cibákovi ml. z KTK, ktorý tiež reprezentoval na OH v Pekingu, odovzdali pamätný list mesta a šek na 20 tisíc korún. Na slávnosti boli okrem ocenených športovcov a ich trénerov, ktorí tiež dostali pamätné listy mesta, prítomní aj P. Macko, generálny riaditeľ Sekcie štátnej starostlivosti o šport Ministerstva školstva SR, a M. Kukumberg, predseda Slovenského olympijského výboru. Na záver poslanec Rudolf Huna prítomných informoval o zaslaní listu premiérovi vlády SR Róbertovi Ficovi so žiadosťou o podporu vzniku Olympijského centra talentovanej mládeže, ktorý podporili aj mestskí poslanci. Súčasťou tohto projektu by malo byť vybudovanie zariadení pre rozvoj športovej činnosti, ktoré by poslúžili aj na podporu cestovného ruchu.

Ústrednou témou zasadnutia mestského zastupiteľstva **4. septembra** bola zmluva týkajúca sa prevádzkovania tepelného hospodárstva. Opoziční poslanci prišli na toto

zasadnutie v čiernom, čím chceli prirovnať prípadné prijatie zmluvy k pohrebu. Hlasovanie o tomto bode programu bolo pôvodne stanovené na záver zasadnutia, niektorí poslanci rátali aj so širšou účasťou občanov mesta na rokovaní. Na začiatku zasadania primátor inicioval, aby bol tento bod programu presunutý na úvod, čo sa aj stalo. V emotívnej diskusii opoziční poslanci spochybňovali opodstatnenosť potreby prenájmu tepelného hospodárstva, transparentnosť výberového konania a hlavne odmietali, že zmluva, o ktorej mali hlasovať, sa líšila od tej, ktorú dostali v materiáloch k zasadaniu zastupiteľstva. Podľa vedenia mesta sa v nej robili na poslednú chvíľu úpravy dôležité pre mesto. Keďže počet hlasov pri hlasovaní bol nerozhodný, zmluva nebola na tomto zasadaní prijatá.

Na tomto zasadaní mestského zastupiteľstva poslanci schválili do funkcie nového riaditeľa Múzea Janka Kráľa Zdenka Blažeka. Ďalej odsúhlasili, že z Rady pre masmédiá budú odvolaní Jiří Kolínsky, Ján Droppa a Ladislav Hámor a nahradia ich René Devečka, Miroslav Babka a Dušan Plaček. Odsúhlasený bol aj návrh na realizáciu druhej etapy modernizácie mestského osvetlenia, rovnakou spoločnosťou FIN. M. O. S., a.s., s investíciou viac ako 20 miliónov korún. Pri rokovaní o tomto návrhu primátor Blcháč informoval, že poslancovi Repaskému zaslal list, kde mu oznamuje, že jeho spochybňujúce informácie o obstarávaní tohto projektu prezentované v Slovenskom rozhlase, nie sú pravdivé.

Hneď **9. septembra** zvolal primátor v poradí piate mimoriadne zasadanie mestského zastupiteľstva, kde sa znova hlasovalo o prenájme tepelného hospodárstva. Primátor ospravedlnil neúčasť poslankyne Alžbety Smiešnej a Jozefa Bobáka. Opoziční poslanci namietali, že majú po niekoľkých dňoch znova a v neúplnom počte hlasovať o takmer rovnakom návrhu, ku ktorému neprebehla potrebná otvorená diskusia a označili to ako aroganciu moci. Tiež sa ohradili voči vyhláseniam, že takýmto krokom bude zabránené tomu, aby tepelné hospodárstvo neskôr nesprivatizovala samotná súčasná opozícia. Ich námietky však neboli nič platné a následne bola v pomere 13 ku 10 hlasom **prijatá Zmluva o nájme hnutelných a nehnuteľných vecí, o nájme a podnájme nebytových priestorov, o prevádzkovaní tepelného hospodárstva**, výrobe, distribúcii a predaji tepla s teplou vodou. Tým sa rozhodlo, že najbližších 20 rokov bude tepelné

hospodárstvo v meste spojené so súkromnou bratislavskou firmou. Podľa slov riaditeľa Bytového podniku Petra Pavellu, ako nájomca v 1. rade bola uvedená Delta Shelf Company, s.r.o. a ako nájomca v 2. rade Prvá ružinovská spoločnosť, a.s.

Na zasadaní mestského zastupiteľstva 9. septembra mestskí poslanci schválili návrh primátora podporiť rodiny pozostalých obetí tragickej havárie košického autobusu dovolenkárov v Chorvátsku. Mesto vyjadrilo gesto solidárnosti, keď na konto pomoci prispelo sumou 100 tisíc korún.

Na základe nového školského zákona o výchove a vzdelávaní platného od 1. septembra sa zmenil aj zákon o štátnej správe v školstve a školskej samospráve. Z tohto podnetu pripravil vedúci odboru školstva, mládeže a športu Peter Mačala na zasadanie mestského zastupiteľstva **30. októbra** návrh na doplnenie rady školy, do ktorej boli nominovaní poslanci: P. Mačala, R. Urbanovič, P. Medvecký, K. Mištová, R. Záruba, E. Straková, R. Devečka, A. Papčová, R. Králik, R. Todáková. Mačala tiež predložil návrh všeobecne záväzného nariadenia mesta o *určení výšky príspevku na čiastočnú úhradu nákladov v školách a školských zariadeniach* a o zápise na základnú školu. Poslanci schválili návrh, podľa ktorého bude rodič za dieťa v materskej škole prispievať 250 korún mesačne a 180 korún za dieťa navštevujúce základnú umeleckú školu. Dospelá osoba navštevujúca ZUŠ bude platiť 280 korún. Na školský klub bude rodič prispievať mesačne 100 korún a 50 korún za dieťa v Centre voľného času. Podľa tohto všeobecne záväzného nariadenia bude rodič prispievať na stravu dieťaťu v materskej škole 34 korún za deň, na prvom stupni ZŠ za obed 25 a na druhom stupni 27 korún. Poslanci využili možnosť, ktorú im dával nový zákon, a rodičov poberajúcich dávku v hmotnej núdzi od týchto poplatkov oslobodili. Tiež schválili, že zápisy na základné školy budú prebiehať prvé tri dni nasledujúce po 15. januári.

Poslanci vzali tiež na vedomie správu o stave životného prostredia so zameraním na odpadové hospodárstvo, na základe ktorej bolo dohodnuté, že Verejnoprospešné služby a odbor územného rozhodovania, stavebného poriadku a životného prostredia Mestského úradu v L. Mikuláši zabezpečia doplnenie kontajnerov na separovaný zber a ich vhodné

označenie. V roku 2008 mesto zakúpilo 58 kontajnerov na plasty, ktoré, ako sa ukázalo, nestačili.

Mestské zastupiteľstvo tiež odsúhlasilo finančný príspevok mesta hokejistom, teda obchodnej spoločnosti MHK 32 L. Mikuláš a. s., vo výške 3 milióny korún s odôvodnením, že spoločnosť vykázala v hospodárskom roku k 31. 5. 2008 záporné imanie a jej záväzky sú vyššie ako obežný majetok.

Na zasadaní mestského zastupiteľstva **11. decembra** schválili poslanci nový **rozpočet pre rok 2009**. Nový rozpočet predstavoval sumu 905 miliónov korún (viac ako 30 miliónov eur), čo je o 400 miliónov korún menej ako minulý rok. Poslanci sa zhodli, že rozpočet je postavený prehľadne a reálne, a súhlasili s nenavyšovaním rozpočtu o neisté peniaze z fondov EU, ako to bolo minulý rok. Súčasťou rozpočtu bolo osemnásť programov. Aj opoziční poslanci boli s rozpočtom spokojní, hlavne s vyčlenenými prostriedkami pre sídlisko Podbreziny. Peter Cibák nebol spokojný s nezahrnutím podpory pre mládež vodného slalomu, primátor ho ubezpečil, že potrebnú podporu zaistí v rámci svojich kompetencií. Poslanec Jozef Repaský ocenil vykonanú prácu na rozpočte, nebol však spokojný s veľkým množstvom financií, ktoré boli vyčlenené na prezentáciu osoby primátora a aktivity jeho rozhodnutí.

Na rovnakom zasadaní mestského zastupiteľstva poslanci schválili aj novú funkciu finančného a komunálneho manažéra v odbore územného rozhodovania, stavebného poriadku a životného prostredia. Tento post by mal obsadiť dlhodobo uvoľnený poslanec, člen mestskej rady. Jeho úlohou by malo byť zefektívnenie chodu organizácií spojených s mestom. Mesto malo v tomto čase v zriaďovateľskej pôsobnosti 15 školských zariadení, 3 príspevkové a 2 rozpočtové organizácie, 1 akciovú spoločnosť a 1 spoločnosť s ručením obmedzeným. Nový manažér by mal mať na starosti aj centrálné nákupy pre tieto organizácie. Opozičný poslanec J. Repaský namietal, že pôjde o ďalšieho človeka, ktorý bude priamo závisieť na primátorovi. Prednosta mestského úradu R. Urbanovič odôvodnil vytvorenie nového postu aj tým, že ministerstvo určilo L. Mikuláš ako príslušný stavebný úrad pre modernizáciu železničnej trate v úseku L. Mikuláš – Poprad.

Mestskí poslanci na zasadaní schválili aj **zmeny v Štatúte mesta Liptovský Mikuláš**. Je v ňom vymedzené nové katastrálne územie Svätý Štefan a mestská časť Liptovský Mikuláš bola rozdelená na dve nové mestské časti *Nábrežie – Vrbica* a *Staré mesto*, mestská časť Okoličné bola rozdelená na mestské časti *Okoličné a Podbreziny*. Podľa nového štatútu môžu poslanci zastupiteľstva komunálneho a finančného manažéra odvolať len na návrh primátora, v čom videli opoziční poslanci rozpory. Napriek ich námietkam bol štatút koalíčnou väčšinou schválený.

Mestské zastupiteľstvo odsúhlasilo zriadenie štyroch materských škôl ako rozpočtových organizácií mesta s právnou subjektivitou, konkrétne Materskej školy na Komenského, Kláštornej, Ondrašovskej a Palúčanskej ulici.

Na tomto zasadaní bol predložený návrh členom mestskej rady Jaroslavom Lehotským, aby primátor dostal odmenu 300 tisíc korún. Niektorým opozičným poslancom sa nepáčilo, že odmena je udeľovaná na konci roku, keď ešte nie sú uzavreté hospodárske výsledky, či prílišná výška odmeny. J. Repaský namietal, že hoci časť odmeny primátor niekomu venuje, ide len o gestá. J. Blcháč reagoval, že primátor je hlavným manažérom mesta, ktorého hodnota v tomto roku vzrástla o stovky miliónov a že odmeny pre zamestnancov mesta boli vyplatené tiež ešte na konci kalendárneho roku. Návrh na odmenu primátorovi bol následne prijatý.

ČINNOSŤ MESTSKÉHO ÚRADU

Oddelenie daní a poplatkov MsÚ začiatkom roka prezentovalo **zvýšenie miestnych daní**. Úpravu daní dôvodilo ako odpoveď na neustály nárast cien, zároveň sa mesto zaviazalo, že v budúcom roku pri predpokladanom prechode na euro zostane výška daní nezmenená. Ročná sadzba dane z pozemkov pre všetky druhy pozemkov bola stanovená na 0,5 % zo základu dane. U viacpodlažných stavieb sa daň zvýšila za každý začatý meter štvorcový zastavanej plochy za každé ďalšie podlažie okrem prvého nadzemného podlažia o 3 Sk, u stavieb na ostatné podnikanie o 8 Sk. Daň z nehnuteľnosti má byť platená z majetku, ktorý občan vlastní alebo užíva. Podobne ako inde v EÚ je za majetok vyššej hodnoty vyrubovaná vyššia daň. Zásadná zmena nastala v určení

zdaňovacích území. Neboli už rozdelené podľa jednotlivých častí mesta, ale podľa katastrálnych území. Zmenilo sa aj vyrubovanie a platenie dane. Daň, ktorá by bola nižšia ako 100 Sk, vyrubená nebude. Daň z nehnuteľnosti do 1000 Sk u fyzických a do 10 000 Sk u právnických osôb je splatná jednorázovo do 15 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti platobného výmeru. Daň, ktorá je vyššia, je splatná v dvoch rovnakých splátkach – prvá do 15 dní, druhá do 30. septembra bežného zdaňovacieho obdobia. Zmenené bolo aj platenie dane za psa, za každého ďalšieho psa bola stanovená rovnaká daň, bez ohľadu na ich počet. Bolo zrušené oslobodenie od platenia dane za psa pre osamelých dôchodcov, ktorí po novom museli platiť 50 % z bežnej dane. Nárok na zníženie dane za psa má poberateľ príspevku v hmotnej núdzi len v prípade, ak si ho bude písomne uplatňovať u správcu dane. Preplatky daní bude správca vracat' len ak sú vyššie ako 100 Sk. Daň za dočasné užívanie verejného priestranstva za účelom parkovania motorového vozidla sa zmenila na poplatok za parkovanie, ktorý vyberajú VPS. Zásadná zmena nastala aj v definovaní dani za ubytovanie. Daňovníkom je vo vzťahu k správcovi dane ubytovaný, a nie ten, kto prechodné ubytovanie poskytuje. Ubytovateľ je len sprostredkovateľom pri výbere tejto dane. Mestské zastupiteľstvo odsúhlasilo návrh správcu dane, že sa v tomto roku nebude vyberat' daň za vjazd do historickej časti mesta. Vybraným kategóriám občanov bol znížený poplatok za komunálny a drobný stavebný odpad o 30 %. Bez oznamovacej povinnosti daňovníka má byť poplatok upravený priamo občanom starším ako 70 rokov a rodinám so štyrmi a viacerými neplnoletými deťmi.

V januári bol primátorom mesta Jánom Blcháčom vymenovaný **riadiaci výbor projektov**, ktorého členmi sa stali zástupcovia primátora Ing. arch. Pavel Bobák, JUDr. Ján Droppa, prednosta mestského úradu Bc. Rudolf Urbanovič, projektová manažérka Ing. Lucia Cukerová, vedúca odboru marketingu a stratégie Ing. Darina Bartková, Ing. Marta Gutrajová a riaditeľka Liptovskej regionálnej rozvojovej agentúry Ing. Iveta Niňajová. Riadiaci výbor dostal na starosť koordináciu projektových príprav a realizácie projektov na MsÚ, ktoré sú súčasťou Strategickkej vízie mesta schválenej Mestským zastupiteľstvom v októbri minulého roka. Podľa informácií MsÚ bolo na začiatku tohto

roku pripravovaných a rozpracovaných sto projektov, ktoré by mali byť financované z vlastných zdrojov mesta a štrukturálnych fondov EÚ.

Vedenie mesta si objednalo **prieskum verejnej mienky**, ktorý telefonicky vykonala bratislavská agentúra Polis Slovakia poslednú marcovú nedeľu. Prieskum stál stoštyridsaťtisíc korún. Na realizácie verejných prieskumov boli vyčlenené financie z rozpočtu mesta, ktorý odsúhlasilo mestské zastupiteľstvo. Prieskum bol zameraný na spokojnosť obyvateľov s vedením mesta. Kritiku, hlavne u opozičných poslancov, ale aj na stránkach regionálneho týždenníka MY Liptovské noviny, vzbudila v prieskume otázka respondentom, či poznajú štvrťročník Modrý Mikuláš a či v ňom publikované informácie považujú za pravdivé. Modrý Mikuláš vznikol ako opozičný plátok, v ktorom s ostrou kritikou k daniu v meste vystupoval hlavne bývalý primátor Alexander Slafkovský, Jozef Repaský, ale aj ďalší prispievatelia. Primátor odôvodnil otázku v prieskume tvrdením, že tento štvrťročník sa snaží ovplyvňovať verejnú mienku a občania si ho často zamieňajú s oficiálnym mesačníkom mesta.

Počas novembra prebiehali práce výstavby **nového parkoviska pri mestskom úrade** v Liptovskom Mikuláši. Na parkovisko s viac ako dvadsiatimi parkovacími miestami pre zamestnancov úradu bolo z mestského rozpočtu vyčlenené 2,3 milióna korún. Do užívania bolo dané slávnostným prestrihnutím pásky primátorom 11. decembra. Výstavbu realizovala domáca firma Slovokorekt.

Dňa 2. decembra sa na Mestskom úrade v L. Mikuláši konal **kurz mediálneho správania sa** pre vedenie mesta a zamestnancov úradu, ktorý viedol šéfredaktor TV Liptov Karel Ilja Dvořák. Kurz mal niekoľko pokračovaní a jeho spusteniu predchádzali vyjadrenia zamestnancov, ktoré sa nezhodovali s predstavami vedenia mesta.

Koncom kalendárneho roka prebehla na prízemí Mestského úradu **rekonštrukcia sociálnych zariadení s úpravou pre bezbariérový vstup**. Tieto práce, za ktoré mesto zaplatilo približne 700 tisíc korún, vykonala mikulášska firma Danzel. Pár dní po rekonštrukcii sociálnych zariadení boli do vchodu mestského úradu osadené nové dvere

na fotobunku. Podľa informácií zverejnených na stránke mesta to bol ďalší krok k väčšej prístupnosti mestského úradu.

Dňa 15. decembra sa na Mestskom úrade v L. Mikuláši uskutočnilo **zasadnutie Združenia miest a obcí Liptova**, ktoré združuje 3 mestá a 54 obcí Liptova. Zúčastnení sa na ňom dohodli, že Liptovskej nemocnici s poliklinikou prispesjú sumou približne 750 tisíc korún, ktorú obce nahromadia príspevkom 10 korún za obyvateľa, a prispesjú tak v ťažkej finančnej situácii k chodu nemocnice. Na zasadaní sa zúčastnil aj podpredseda Združenia miest a obcí Slovenska Jozef Turčány, ktorý prítomných oboznamoval s aktuálnou legislatívou, hlavne so zákonom o sociálnych službách.

Podľa informácií mestského úradu zaznamenalo mesto L. Mikuláš v roku 2008 vo svojom hospodárení **prebytok 22 miliónov korún**, teda asi 730 266 eur. Podľa slov primátora sa majetok mesta zvýšil na takmer 2,3 miliardy korún, hlavne z dôvodu dokončenia Liptov arény a vysporiadaním pozemkov v rôznych mestských častiach a na Nábřeží. Ján Blcháč tiež prezentoval, že mesto znížilo svoju úverovú zaťaženosť zo 60% na 25 %.

ZO ŽIVOTA MESTSKÝCH ČASTÍ

Počas 24. novembra až 1. decembra sa primátor **Ján Blcháč stretával s občanmi jednotlivých mestských častí**. Na úvod zhrnul hlavné zmeny a udalosti v živote mesta pod jeho vedením, ktoré označil za úspešné, a porovnal ich so svojím volebným programom. Potom bol priestor ponúknutý otázkam a pripomienkam občanov. S primátorom sa na stretnutiach s občanmi zúčastňovali aj prednosta mestského úradu Rudolf Urbanovič, náčelník mestskej polície Dalibor Šalplachta, riaditeľ Verejnoprospešných služieb Dušan Grešo, generálny riaditeľ Bytového podniku Peter Pavella a poslanci mestského zastupiteľstva za jednotlivé mestské časti.

Na stretnutie s primátorom 25. novembra prišlo z mestskej časti Staré mesto asi 15 občanov, väčšinou dôchodcov. Ich pripomienky sa týkali neukončeného zberu jesenného

lístia, zlého stavu chodníkov, hluku a výtržností v centre mesta, neoznačenia Vrbice ako časti mesta. Na Nábřeží sa s primátorom v ten istý deň prišlo stretnúť asi 80 ľudí. Rezonovali otázky okolo tepelného hospodárstva, cestných komunikáciách a vandalizme. Tunajší občania tiež primátora informovali o petícii proti výstavbe mostu cez Váh z Belopotockého ulice. Viaceré diskutované problémy primátor prisľúbil v rámci možností vyriešiť. Na jedenástich stretnutiach sa zúčastnilo asi 400 ľudí. So stretnutiami s občanmi bol primátor spokojný, podľa jeho slov bolo na nich viac občanov ako na predvolebných mítingoch. Primátor oznámil, že odteraz sa takéto stretnutia sa začnú konať dvakrát do roka.

PODBREZINY

Dňa 24. novembra sa na stretnutí s primátorom zúčastnilo asi 30 obyvateľov tejto časti mesta. Hlavné problémy, o ktorých s primátorom diskutovali, bolo tepelné hospodárstvo, dopravná situácia okolo podjazdu železničnej trati, chodník pre cyklistov, kritická situácia pri parkovaní i nedostatočný počet a zlý stav detských ihrísk.

OKOLIČNÉ

Pri príležitosti oslobodenia Okoličného sa tu 1. februára konala spomienková slávnosť. Žiačka miestnej ZŠ Vladimíra Matějková predniesla na úvod báseň. Po nej sa zhromaždeným prihovril primátor J. Blcháč. Okrem stručného popisu oslobodenia hovoril aj plánoch mesta a zmienil sa o vydanom opozičnom štvrťročníku Modrý Mikuláš. Následne vystúpil za Slovenský zväz protifašistických bojovníkov Peter Vrlík ml., ktorý, okrem iného, vystríhal i pred nárastom rasistických hnutí. V závere vystúpil poslanec mestskej časti Okoličné J. Repaský, ktorý vzniesol niekoľko invektív vzd'aulujúcich od témy slávnosti.

Dňa 6. júna primátor Ján Blcháč slávnostne otvoril **zrekonštruovanú Pálenícku ulicu** v Okoličnom. Práce trvali dlhšie ako dva týždne a mestský rozpočet stáli viac ako tri milióny korún. Zrekonštruovaných bolo asi 300 m ulice. Hoci podľa pôvodného plánu to malo byť menej, po dohode o ďalšej dotácii z mestského rozpočtu bola ulica zrekonštruovaná v celom úseku.

V auguste si v Okoličnom pripomínali **735. výročie prvej historicky overenej zmienky** o obci. Pri tejto príležitosti bola prezentovaná nová brožúra o Okoličnom, ktorú zostavili PhDr. Peter Vítek a Peter Vrlík. Okoličné jestvovalo ako samostatná obec do roku 1971, kedy sa stala miestnou časťou Liptovského Mikuláša. Program osláv začal 23. augusta detskými súťažami v tunajšej základnej škole. Po vsuvke dychovej hudby zástupcovia mesta a Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov položili vence k pamätníku hrdinom Druhej svetovej vojny. Pri príležitosti osláv udelil primátor pamätné listy týmto občanom Okoličného: Pavlovi Vrlíkovi, Jánovi Okoličáňimu, Margite Kubínovej, Pavlovi Didekovi, Anne Janoškovej, Jozefovi Tekelovi, Vladimírovi Konvitovi, Jozefovi Moravčíkovi, Ondrejovi Staroňovi a Miroslavovi Pivovarčimu. V areáli školy sa konal futbalový zápas seniorov, v interiéroch bola výstavka ručných prác okoličianskych žien. V škole boli tiež premietané videá z minulého a súčasného Okoličného. Prebehla aj súťaž o najlepšie koláč. Keďže bolo ťažko vybrať ten najchutnejší, o víťazovi rozhodlo žrebovanie. V programe zostavenom Petrom Vrlíkom vystúpili členovia literárno-dramatického odboru Matice slovenskej, zaspieval rímsko-katolícky spevokol a zahralo duo Ambróz – Sališová. Pohodovú atmosféru okrem pohostenia guľášom dotvárala hudba Vitáli Virtúzi z Vitálišoviec.

Na stretnutí s primátorom 24. novembra ako hlavné problémy v tejto mestskej časti občania označili vandalizmus, rómsku otázku, nezamestnanosť, údržbu chodníkov v zimnom období a plánovanú výstavbu priemyselného parku.

V nedeľu 21. decembra sa v katolíckom kostole sv. Petra z Alkantary v Okoličnom uskutočnil posledný zo série **adventných koncertov**. Vystúpili na ňom žiaci hudobného odboru ZUŠ J. L. Bellu a Učiteľský spevácky zbor v prezentácii Českej vianočnej omše.

LIPTOVSKÁ ONDRAŠOVÁ

Pod názvom **Ondrašovská horička** sa konal 22. júna jubilejný, už XXV. ročník bežeckých pretekov v tejto mestskej časti. Na dobre zorganizovanom preteku súťažilo v horúcom počasí 198 pretekárov, tento rok aj s hojnou účasťou bežcov z Poľska. Medzi

ženami zvíťazila M. Merková zo Skalice, u mužov dominoval P. Žiška z Hýb. M. Gad z L. Mikuláša skončil druhý. Podujatie dopomohol zorganizovať Olympijský klub Liptova, ktorého funkcionárov Ivana Bubelínyho, M. Fronka a J. Baču ocenili, podobne ako zakladateľov pretekov Milana Trnovského a J. Gondu. Ocenenia si prevzali aj dlhoroční členovia organizačného výboru C. Hrnčiar a T. Bačíková.

V apríli vznikol v Liptovskej Ondrašovej **miestny klub dôchodcov**, ktorého založenie potvrdili mestskí poslanci na svojom májovom zasadaní. V roku 2008 bolo v tejto mestskej časti evidovaných 1739 obyvateľov, z ktorých bolo 340 dôchodcov.

Na stretnutí s primátorom sa 1. decembra zúčastnilo približne 70 občanov L. Ondrašovej. Najviac sa vyjadrovali k problémom zlého stavu chodníkov a komunikácií a k čističke odpadových vôd.

PALÚDZKA

Dňa 10. augusta sa uskutočnili **Palúčanské dni**, ktoré svoj program zamerali hlavne na najmenších, na ktorých čakalo množstvo súťaží. Plány narušili sobotné rozmory počasia, kvôli ktorým bol zrušený futbalový zápas starších pánov a známych osobností. Počas tohto podujatia sa predstavili aj kynológovia, hasiči a zástupcovia Červeného kríža. Na programe boli vystúpenia skupín Admirál, Rebro, Esperanza a Mestského dychového orchestra. Súčasťou podujatia bolo i vystúpenie klubu dôchodcov, diskotéka, ekumenické služby božie a zápasy futbalových nádejí a dospelých.

Na stretnutie s primátorom 27. novembra v Palúdzke prišlo asi 50 občanov tejto mestskej časti. Zaujímal ich ďalší rozvoj Palúdzky, riešenie rómskej problematiky, problémy cestnej dopravy, trápil ich aj zlý stav a nedostatočná programová náplň kultúrneho domu.

PLOŠTÍN

Obec Ploštín oslávila **745. výročie prvej písomnej zmienky**, ktorá pochádza z územnej darovacej listiny uhorského kráľa Bela IV. z roku 1263, ako to potvrdil

i významný obyvateľ obce – historik Ferdinand Uličný. Pred administratívnym začlenením do Liptovského Mikuláša v roku 1976 existoval Ploštín ako samostatná obec. Na oslavách sa obyvateľom a oslavujúcim prihovril primátor mesta Ján Blcháč. Súčasťou osláv bolo polozenie vencov k pamätníkom I. a II. svetovej vojny. Nechýbali sprievody ulicami, futbalové stretnutia, divadelné predstavenie o histórii Ploštína, Starosvetská svadba, vystúpila skupina Ploštín punk, Kvassayovci i Klub dôchodcov z Ilanova. Do osláv zaradili aj medzinárodný festival detských folklórnych súborov *Pod skalkou*, na ktorom vystúpili súbory Okřesánek z Čiech, Malý Kriváň, Pramienok, Ďumbier, Mladý Heligón a súbor z maďarského družobného mesta Kiskörös. Pri príležitosti osláv udelilo vedenie mesta pamätné listy týmto organizáciám: Miestny klub politickej strany Smer, Občiansky klub Ploštín, Klub dôchodcov, Dobrovoľný hasičský zbor, Miestna organizácia Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov, základná organizácia Slovenského zväzu záhradkárov, Pozemkové spoločenstvo, firma Iso, Poľnohospodárske družstvo, výbor členskej základne pri COOP Jednota.

Na stretnutie s primátorom prišlo 26. novembra približne 30 obyvateľov Ploštína. Podobne ako v iných mestských častiach ich zaujímalo riešenie problémov s dopravou a chodníkmi. Hovorili tiež o potrebe opravy kultúrneho domu, verejného osvetlenia či miestneho rozhlasu. Pretrvávajúci problém rozvodňovania potoka primátor prisľúbil riešiť na rokovaní s riaditeľom povodia Váhu.

ILANOVO

Počas 12. až 14. septembra sa Ilanove konali **oslavy 770. výročia prvej písomnej zmienky** o obci. Oslavy tejto dnes už mestskej časti L. Mikuláša začali piatok večer Vatrou na Košutove. Sobotu pokračovali výstupom na Bodrovú, popoludní sprievodom Ilanovom, položením vencov k pamätníku padlých hrdinov a na hroby učiteľov. Večer bola v kultúrnom dome do života slávnostne uvedená publikácia o Ilanove. V nedeľu boli súčasťou osláv služby božie, športové hry a beseda s prekladateľkou Ruženou Žiaranovou-Dvořákovou v klube dôchodcov. Program osláv bol ukončený vystúpením folklórneho súboru Váh a tanečnou zábavou v kultúrnom dome.

V rámci **stretnutí primátora s občanmi** L. Mikuláša sa 26. novembra Ján Blcháč stretol aj s obyvateľmi Ivanova. Ich pripomienky v diskusii sa týkali problémov chodníkov, kanalizácie, plynofikácie, kultúrneho domu či výrubu a orezávania stromov. Chceli by tiež riešiť problém túlavých psov a ohrozujúcich motocyklistov.

MEDZINÁRODNÉ AKTIVITY MESTA

Dňa 9.1.2008 prijal primátor mesta Ján Blcháč **zástupcu z mesta Petropavlovsk** v Kazachstane, s ktorým prejednávali možnosti spolupráce v oblasti športu a kultúry.

Začiatkom roku bola medzi vedeniami miest **Liptovský Mikuláš a Żywiec zahájená spolupráca**, ktorá mala cieľ obom mestám pomôcť v uchádzaní sa o finančné prostriedky z cezhraničného rozvojového programu Európskej únie INTERREG. Delegácia poľského mesta navštívila L. Mikuláš už v polovici januára a potvrdila svoj záujem na spolupráci. Na februárovom zasadnutí poslanci mestského zastupiteľstva schválili *Koncepciu zahraničnej spolupráce* v najbližšom časovom období.

Piatok 20. júna sa stretli zástupcovia poľského mesta Żywiec s vedením mesta L. Mikuláš a slávnostne podpísali **partnerskú zmluvu o spolupráci**. Podpísanie zmluvy bolo spojené aj s Honorárnym konzulátom Poľskej republiky na Slovensku v osobe Tadeusa Frackowiaka, známeho svojimi obchodnými aktivitami nielen na území mesta. V rámci sprievodných podujatí Stoličných dní vystúpili i žywiecke folklórne súbory.

Skupina mestských poslancov a zamestnancov mestského úradu začiatkom októbra navštívila **partnerské mesto Annecy** vo Francúzsku. Delegáciu viedol člen mestskej rady Štefan Ganoczy. Podľa slov účastníkov zájazdu počas tejto cesty získali inšpirujúce informácie o fungovaní samosprávy. Delegáciu prijal primátor Annecy Jean-Luc Rigaut. Na námestí partnerského mestečka miestnych obyvateľov svojím vystúpením potešil folklórny súbor Váh.

Počas 8. a 9. decembra sa primátor Ján Blcháč, ako zástupca Združenia miest a obcí Slovenska, zúčastnil **na zasadnutí Európskeho združenia miest a obcí v Paríži**. Na zasadaní prijali memorandum k budúročným voľbám do Európskeho parlamentu. Počas stretnutí s viacerými delegáciami preberal skúsenosti z fungovania rôznych samospráv.

Počas roka udržiavala radnica L. Mikuláša **kontakty aj so svojimi ďalšími partnerskými mestami**. V rámci družby s Kalamariou v Grécku došlo k letnému výmennému pobytu vybraných detí. V lete si obyvatelia maďarského Kiskőrösa mohli pozrieť výstavu Príbeh mesta o Liptovskom Mikuláši. Uskutočnili sa aj viaceré stretnutia so zástupcami mesta Opava, výsledkom ktorých bola spoločná žiadosť o financie na projekt *Vybudovanie mestského cestovného ruchu s podporou cezhraničného marketingu v partnerských mestách L. Mikuláš a Opava*.

Na začiatku júla navštívil mesto v rámci cesty po Slovensku **metropolita washingtonskej synódy, biskup Richard H. Graham**. S projektovou manažérkou Luciou Cukerovou ho privítal primátor Ján Blcháč, ktorý zdôraznil, že Liptov je predurčený na turizmus.

Dňa 3. decembra navštívil mesto izraelský veľvyslanec Zeev Boker. Veľvyslanectvo Izraela na Slovensku bolo v Bratislave otvorené len začiatkom tohto roka. Okrem návštevy Akadémie ozbrojených síl sa stretol aj s primátorom Jánom Blcháčom, s ktorým hovorili o možnostiach prilákania investorov do ustupujúceho kožiarskeho a textilného priemyslu v L. Mikuláši, o rekonštrukcii židovského cintorína a jeho okolia a možnosti opravy mikulášskej synagógy na pamätník holokaustu. Nechýbalo ani prejednávanie spolupráce v oblasti cestovného ruchu a možnosti nadviazať družobnú spoluprácu s niektorým z izraelských miest.

VEREJNO-SPOLOČENSKÝ ŽIVOT

V dome kultúry sa 6. januára konal **novoročný koncert**, ktorým si občania pripomenuli 15. výročie vzniku Slovenskej republiky. V úvode vystúpil spevácky zbor

Tatran, ktorý zaspieval hymny Slovenskej republiky a Európskej únie. Po privítaní slovom primátora mesta vystúpil s príhovorom predseda dozorného výboru Matice slovenskej Jozef Lukáč. K udalostiam, ktoré predchádzali vzniku samostatnej republiky v našom meste, sa vyjadril menovaním ľudí, ktorí sa zúčastňovali na príprave jej slávnostného vyhlásenia. Na záver vystúpila po anglicky spievajúca vokálna skupina Close Harmony Friends.

RNDr. Anton Droppa, CSc., s čestným titulom Zaslúžilý vojenský letec ozbrojených síl SR a zaslúžilý bojovník protifašistického odboja, dostal ďalšie ocenenia. 1. 1. 2008 mu prezident republiky Ivan Gašparovič udelil *vyznamenanie* Pribinov kríž II. triedy za zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti speleológie a geografie. Dňa 9.1.2008 ho pamätnou plaketou ocenil aj primátor mesta.

Dňa 18. januára sa uskutočnila slávnostná recepcia pri príležitosti v **piateho výročia otvorenia Honorárneho konzulátu Poľskej republiky** v Liptovskom Mikuláši. Bolo tu prezentované štátne vyznamenanie Zlatého kríža za zásluhy, ktoré na návrh konzula Tadeusza Frackowiaka udelil Lech Kaczynski doktorovi Jánovi Drobčovi, primárovi chirurgického oddelenia nemocnice v Liptovskom Mikuláši, za odbornú lekársku i ľudskú a organizačnú pomoc poľským občanom. Prvýkrát sa takéto ocenenie poľského prezidenta ušlo občanovi inej ako poľskej krajiny. Manželke oceneného, Jolante Drobčovej, Tadeusz Frackowiak odovzdal ďakovný list za prácu pre poľský konzulát. Rovnaké poďakovanie sa dostalo i Arturovi Holubiczkovi, prefektovi asociácií mestských polícii v Poľskej republike, za príkladnú spoluprácu medzi partnerskými mestami a ich mestskými políciami. Na tejto udalosti sa zúčastnili primátori liptovských miest a starostovia niektorých susedných obcí, zástupcovia z mesta Żywiec i bývalý veľvyslanec Poľska na Slovensku Jan Komornicki. Tadeusz Frackowiak dostal agrément vykonávať funkciu honorárneho konzula na ďalších päť rokov a pamätnú medailu za zásluhy o rozvoj mesta od primátora Jána Blcháča. Konzulát si okrem riešenia problémov poľských turistov stanovil zameriavať svoju činnosť aj na vzájomný obchod a cestovný ruch.

Zlatý kríž za zásluhy, štátne vyznamenanie Poľskej republiky, slávnostne odovzdali **MUDr. Jánovi Drobčovi** 28. februára poľský veľvyslanec na Slovensku Bogdan Wrzochalski a vedúca konzulárneho oddelenia Urszula Szlczyk-Śliwiska. Na slávnostnom stretnutí boli prítomní aj primátor mesta, prednosta mestského úradu a riaditeľka nemocnice Marta Španková. Ján Drobčo študoval od roku 1974 medicínu v Lodži. Z Poľska pochádza i jeho manželka. Je tiež dobrovoľným členom horskej služby, v ktorej bol aktívny aj v nadväzovaní partnerstva s horskou službou v Poľsku. Okrem oceneného aj ostatní prítomní prezentovali svoju otvorenosť pri utužovaní vzťahov medzi týmito dvomi susednými krajinami.

XVIII. benefičný ples primátora mesta Liptovský Mikuláš sa uskutočnil v sobotu 26. januára v Dome kultúry. Slávnostnú atmosféru podporovali vyzdobené priestory a bohato prestreté stoly. Na plese sa zúčastnilo takmer 250 pozvaných hostí. Okrem primátorov Ružomberka a Liptovského Hrádku, Michala Slašťana a Branislava Trégera, prijali pozvanie aj Milan Mojš, štátny tajomník Ministerstva dopravy pôšt a telekomunikácií SR a Viktor Stromček, vedúci kancelárie NR SR. Organizáciu plesu a ceny tomboly dotáciami podporilo viacero sponzorov. Výťažok z predaja tombolových lístkov bol 67.150 Sk, ktoré určili na rekonštrukciu kultúrnych pamiatok mesta. Večer moderoval Martin Nikodým. Počas plesu vystúpil kúzelník, zaspievala Karin Olasová a ako hlavná hviezda večera Janko Lehotský so skupinou G-band (zakladajúci členovia skupiny Modus). Plesová zábava pokračovala do skorých ranných hodín.

Dňa 8. februára sa v Posádkovom klube konal **Paples**, ktorý nadviazal na úspech vlaňajšieho premiérového ročníka. Zorganizoval ho folklórny súbor Váh za pomoci LKS, ŽSK a PKA. Na paples prišlo dvesto účastníkov, okrem Liptova aj z regiónu Turca, Oravy a Bratislavy. V rytme cha-cha ho otvorili členovia Váhu, program pokračoval školou ľudového tanca, o polnoci prišiel na rad kabaret, v ktorom nechýbal duch Michaela Jacksona a tanečník berlínskeho Kit-kat klubu, všetko v oslobodzujúcej humornej atmosfére. Každý bol obdarovaný paplesníkom – teda batôžkom so šiškou a pohárom. Celý program i s občerstvením zabezpečovali organizátori z vlastných zdrojov i prinesených batôžkov všetkých účastníkov. Večer sa niesol v radostnej

a ľudsky blízkej atmosfére. Oblečeniu a rekvizitám sa medze nekládli. Program moderovala Mirka Palanová, choreografka Váhu, spolu s Lacom Bernáthom, vedúcim PA. Niektorí účastníci si v opojení podarenej akcie rezervovali stoly už na ďalší ročník.

V Dome kultúry sa 9. februára uskutočnil **ples absolventov Gymnázia M. M. Hodžu**. Usporiadala ho študentská rada gymnázia spolu s občianskym združením Merci. Večerom sprevádzali absolvent školy a známy moderátor Roman Juraško a Zuzana Serdelová. Ples otvoril riaditeľ gymnázia Jozef Škorupa prečítaním listu od absolventa gymnázia, ktorý už mal vyše osemdesiat rokov a žije v Izraeli. V programe vystúpili profesionálni tanečníci, žiačky ZUŠ J. L. Bellu, ktoré rozprúdili divákov kankánom a brušným tancom Jany Profantovej. Kráľom a kráľovnou plesu sa stali Michal Uličný a Simona Dikaszová. Nechýbala ani tombola. Tým hlavným však bola prevládajúca atmosféra spolupatričnosti z mladosti a radosť zúčastnených napriek ubehnutým rokom.

Poslednú marcovú sobotu sa v Route 66 konal benefičný **...večer pre Bzuča**. Bzučo – Roman Štrba bol reprezentantom Slovenska vo vodnom slalome. Pred siedmymi rokmi utrpel ťažký úraz, po ktorom zostal v stave bdelej kómy. Zo všetkých síl sa o neho stará jeho blízka rodina, ale nezabudli na neho ani priatelia a známi. S nápadom, ktorý by pomohol zabezpečiť financie na ďalšiu liečbu, prišiel S. Hromada, ktorý požiadal o spoluprácu J. Šipekovú, pridalo sa aj OZ Ligda. V programe vystúpili Martin Jurčo, skupiny Rimmon, Ianus Band, Off the point, Svepes, Freeze, večer moderovali Marianna Ulíková a Matej Géci. Podujatie bolo úspešné. Vyzbieralo sa 160 tisíc korún na dve kyslíkové kúry a zavládol vzácny a nefalšovaný pocit súdržnosti a vzájomnej pomoci.

Aj tento rok prebehla 4. apríla v meste **spomienková slávnosť pri príležitosti oslobodenia Liptovského Mikuláša** na konci II. svetovej vojny. Na Námestí osloboditeľov zahral Mestský dychový orchester. V poradí už 63. výročie si okrem niekoľkých skupiniek občanov a študentov pripomenuli zástupcovia mesta, vysokého vojenského školstva a Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov. Prítomným sa prihovril primátor J. Blcháč. Pamiatku padlých si zhromaždení pripomenuli položením

vencov na Námestí osloboditeľov, pri pamätníku na Háji Nicovô a v jednotlivých mestských častiach.

Počas 26. – 27. apríla sa v meste konali **oslavy 110. výročia založenia Tranoscia**. Tranoscus ako vydavateľsko-kníhkupecký účastinný spolok založili v Liptovskom Svätom Mikuláši 27. apríla 1898 evanjelickí vzdelanci s cieľom produkovať a sprístupniť náboženskú literatúru v slovenčine. Tajomníkom sa stal Rehor Uram Podtatranský a prvým správcom Jur Janoška, ktorý sa neskôr stal aj prvým biskupom Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku. Spolok bol pomenovaný podľa významného, tu pôsobiaceho kňaza Juraja Tranovského. Tranoscus od svojho vzniku vydal približne 1700 knižných titulov.

Oslavy výročia začali 26. apríla slávnostným valným zhromaždením akcionárov spolku na Mestskom úrade v L. Mikuláši. Program pokračoval v Galérii P. M. Bohúňa pásmom Tranoscus svojim – domácim viery, ktoré pripravila Daniela Komárová-Faklová. Pozostávalo z prednesu ukážok z titulov vydaných v spolku za posledných desať rokov, vystúpili v ňom aj ženská spevácka skupina z Važca a detský spevokol Zvonček z Hýb. V nedeľu 27. apríla sa v evanjelickom kostole konali slávnostné služby Božie za účasti generálneho biskupa Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku Miloša Klátika, ktoré boli v priamom prenose vysielané Slovenskou televíziou. Súčasťou programu osláv bolo aj vystúpenie spevokolu Laeto Animo a Junior Brass Quintet.

Dňa 1. mája sa v meste uskutočnili **oslavy 90. výročia prvej slovenskej prvomájovej demonštrácie**. Oslavy sa konali pod záštitou predsedu vlády *Roberta Fica*. Spolu s primátorom Jánom Blcháčom a ministrom vnútra Róbertom Kaliňákom položili vence k pamätnej tabuli v Čiernom orli a otvorili výstavu Liptovského múzea Máj roku osemnásteho. Premiér vo svojom prejave na Námestí osloboditeľov zdôraznil význam prvomájového zhromaždenia a chválil prácu bežných ľudí, ktorých sa na námestí zišlo približne dvetisíc. Oslavy boli spojené aj so *4. výročím vstupu Slovenska do Európskej únie* a tradičným stavaním májov. A tak aj premiér Fico a minister Kaliňák pomohli na námestí osadiť májový strom. V rámci osláv bol pripravený kultúrny

program, počas ktorého znela hlavne folklórna a vojenská dychová hudba. Vystúpili súbory Váh, Ďumbier, Pramienok, ľudová hudba Haluška, Vojenský dychový orchester a skupina Hrdza.

Ôsmy máj je v kalendári zapísaný ako Deň víťazstva nad fašizmom. **63. výročie skončenia druhej svetovej vojny** si verejnosť Liptovského Mikuláša pripomenula položením vencov v centre mesta a na vojnovom pamätníku na Háji Nicovô. Predstaviteľom samosprávy a asi sto zhromaždeným občanom sa prihovorila prednostka Obvodného úradu v L. Mikuláši Viera Tereková. Osláv sa zúčastnil aj priamy účastník bojov Anton Droppa, ktorý za protifašistických bojovníkov apeloval na verejných činiteľov, aby rázne postupovali voči súčasným prejavom rasizmu a neonacizmu.

Dňa 10. mája sa v L. Mikuláši konali oslavy **160. výročia Žiadostí slovenského národa**. Štúrovci 11. mája 1848 v kúpeľoch v Ondrašovej predniesli 14 bodov, ktoré, okrem iného, obsahovali žiadosť o zrušenie poddanstva a zrovnoprávnenie všetkých národov a národností v Uhorsku. Tieto Žiadosti boli neskôr považované za prvý politický program Slovákov. Organizáciu osláv si na starosť zobrala Slovenská národná strana, Matica slovenská, Žilinský samosprávny kraj a mesto Liptovský Mikuláš. Osláv sa zúčastnil aj predseda vlády *Robert Fico*, ktorý po prvomájových oslavách po týždni znova zavítal do L. Mikuláša. Vo svojom príhovore pred starou evanjelickou farou, kde pôsobil M. M. Hodža, vyslovil i poľutovanie nad tým, že mladí ľudia, na rozdiel od neho, nosia na tričkách radšej americkú vlajku ako slovenskú. Vyslovil tiež obavy z maďarského nacionalistického hnutia Fidesz a nabádal prítomných k pripravenosti pri rôznych útokoch. V roku, keď jeho vláda prijala kontroverzný tlačový zákon, sa vyjadril aj k slobode prejavu. Zdôraznil, že obsah slobodnej tlače je dnes zneužívaný na útoky voči predstaviteľom verejného života. Jeho prejav bol miestami prerušovaný potleskom zúčastnených a hlukom hliadkujúceho vrtuľníka, ktorý krúžil nad mestom. Predseda Matice slovenskej Jozef Markuš sa vyjadril o úsiliach zomlieť Slovákov na prach, ktoré, podľa jeho slov, hrozia aj dnes. Predseda Slovenskej národnej strany Ján Slota v príhovore vyzdvihol štvrtý bod žiadostí o potrebu pracovať a slúžiť národu a o tom, že zradcovia slovenského národa medzi Slovákami úradovať nemôžu. Osláv sa zúčastnila aj

podpredsedníčka Slovenskej národnej rady za SNS Anna Belousovová, podpredseda vlády za SNS a minister školstva Ján Mikolaj, predseda ŽSK Juraj Blanár a biskup Východného dištriktu Evanjelickej cirkvi a. v. Slavomír Sabol. Pred starou farou hral aj Mestský dychový orchester, prítomné tu boli rôzne folklórne súbory z Liptova v krojoch so svojimi erbami a sympatizanti Slovenskej národnej strany so svojimi vlajkami. Po položení vencov k pamätnej tabuli na starej evanjelickej fare všetci zúčastnení na čele s primátorom a hlavnými hosťami vykročili na pešiu zónu, odkiaľ išiel celý sprievod pešo až k Pamätníku Žiadostí v Liptovskej Ondrašovej, pri ktorom čakala čestná stráž. Pri kladení vencov hrala dychovka z Bobrovca. Jozef Šimonovič tu potom prečítal text Žiadostí a Jozef Lukáč vyhlásenie účastníkov osláv. Po nich zaspieval spevokol Tatran Kto za pravdu horí a biskup Sabol predniesol modlitbu. Sprievodným programom osláv bolo popoludňajšie vystúpenie folklórnych súborov na Námestí mieru a premiéra divadelného predstavenia Piťo, hraj! v Dome kultúry, v podaní miestnych ochotníkov spojených s Maticou slovenskou.

Dňa 10. mája sa v L. Mikuláši prvýkrát konalo podujatie **Míľa pre mamu**, ktoré zorganizovalo materské centrum Zornička. Zúčastnilo sa na ňom 270 rodičov, detí a ich priateľov, čím usporiadatelia zaznamenali desiatu najvyššiu účasť na Slovensku. Podujatie prestrihnutím pásky otvoril primátor Ján Blcháč. Do podujatia sa zapojili aj deti s detského domova v L. Mikuláši. Súčasťou podujatia bol kultúrny program pred Domom služieb. Pri organizácii pomáhala aj Komunitná nadácia Liptov a členky Červeného kríža, ktoré učili základy prvej pomoci. Predajom pohľadníc pomohli aj študenti mikulášskeho gymnázia a zdravotníckej školy. Seniorky z domu dôchodcov a ženy z aktivačných prác ručne pripravili spomienkové predmety. Peniaze z ich predaja boli určené na podporu Zorničky.

Za svoje postoje ku vpádu spojeneckých vojsk bolo na Slovensku postihnutých 1 200 vojakov a zamestnancov armády a nespočetne veľa ľudí v najrôznejších oblastiach vtedajšej spoločnosti. Počas **konferencie k 40. výročiu tragických udalostí v roku 1968** dňa 6. 6. na ministerstve obrany v Bratislave odovzdal tajomník rezortu Daniel Duchoň vyznamenania niektorým bývalým členom armády, ktorí boli postihnutí za

svoje postoje k vtedajším udalostiam. Pamätná medaila ministra obrany bola udelená Mikulášanom Jánovi Gejdošovi a Štefanovi Geročovi. Čestný odznak náčelníka generálneho štábu ozbrojených síl dostal Jozef Valent.

Pri rovnakej príležitosti, tiež v júni, udelil rektor Akadémie ozbrojených síl v L. Mikuláši Ján Kurty Plaketu Akadémie ozbrojených síl generála M. R. Štefánika Bohumilovi Čičmancovi, Alojzovi Mikušiakovi, Jánovi Gejdošovi, Jozefovi Valentovi, Ivanovi Buffovi, Vladimírovi Matějkovi a Štefanovi Geročovi.

Bývalých vojakov, ktorých po augustových udalostiach prepustili z armády, ocenilo i vedenie mesta. Dňa 22. augusta v Múzeu Janka Kráľa odovzdal zástupca primátora Pavol Bobák pamätný list Ján Gejdošovi, Bohumilovi Čičmancovi, Jozefovi Valentovi, Štefanovi Geročovi, Vladimírovi Matějkovi, Ottovi Kokavcovi a Ivanovi Buffovi.

Spomienku na okupáciu Československa v roku 1968 zorganizoval 21. augusta aj miestny zväz SDKÚ-DS. Zúčastneným sa prihovril bývalý primátor Alexander Slafkovský a Boris Vacek, Ivan Jurkovič hral a spieval disidentské piesne.

Dňa 16. mája tancovalo na Námestí osloboditeľov 144 študentov **štvorylku**. Zapojili sa do VII. ročníka medzinárodného podujatia, ktorý sa koná vždy tretí májový piatok a organizuje ho slovinský tanečný zväz. Slovensko sa ho zúčastnilo po prvýkrát, okrem L. Mikuláša sa tancovalo aj v Ružomberku, Košiciach a Prešove. Celkovo sa na pravé poludnie začala štvorylka tancovať v päťdesiatich mestách deviatich európskych krajín. Študenti sa pripravovali počas štyroch tréningov na Gymnázium M. M. Hodžu a Obchodnej akadémii pod vedením Gabriela Pinteša a jeho manželky z Liptovského tanečného centra. Pinteš bol aj porotcom mikulášskej akcie, ktorú na Slovensku zaštitila Slovenská únia tanca a tanečného športu. Do mikulášskej štvorylky sa zapojilo viac dievčat, a tak niektoré z nich pri tanci zastupovali chlapčenskú polovičku. Tento medzinárodný pokus splnil kritériá pre **zápis do Guinnessovej knihy rekordov**.

Dňa 17. mája sa na Námestí osloboditeľov konal **prezentačný deň Bambiriády**, kde mali zainteresované organizácie, ako napr. Centrum voľného času, Skauting či Slovenská evanjelická mládež, možnosť prezentovať svoju činnosť. Išlo v poradí o VIII. ročník festivalu, ktorí si organizátori označili ako festival práce s mládežou.

Koordinovala ho Rada mládeže ŽSK, záštitu nad ním prebral predseda ŽSK J. Blanár a mikulášsky primátor Ján Blcháč. Festival ponúkol hlavne informovanosť o voľnočasových aktivitách pre mládež.

Dňa 1. júna, na Medzinárodný deň detí, sa v Liptovskom Mikuláši oslavoval aj **Deň rodiny**. Zorganizovalo ho mesto v spolupráci s okresnými riaditeľstvami Policajného a Hasičského zboru, územným spolkom Slovenského Červeného kríža, Materským centrom Zornička a Centrom voľného času. Návštevníci tohto podujatia sa mohli bližšie pozrieť na vybavenie a činnosť policajných a hasičských zložiek. Deti sa súťaživo zapojili do pripravených hier, napr. v šachu a bicyklovaní. Zamestnanci Regionálneho úradu verejného zdravotníctva ponúkli návštevníkom preventívne meranie krvného tlaku.

V piatok 20. júna prišiel v rámci **Stoličných dní** na svoju prvú oficiálnu návštevu mesta prezident SR Ivan Gašparovič. Po stretnutí s mestskými poslancami a starostami tunajších obcí sa vyjadril, že tu žijú veľmi agilní a tvoriví ľudia a poprial mestu veľa spokojnosti a úspechov. Na jeho slová odpovedali mnohí občania potleskom. Na Stoličných dňoch sa zúčastnili aj zástupcovia partnerských miest. Stoličné dni, ktoré prebiehali 20. – 22. júna, pokračovali kultúrnym programom, zrejme ešte pompéznejším ako po minulé roky. V programe na Námestí osloboditeľov počas troch dní vystúpili detské folklórne súbory, ľudové hudby, skupina s disko tancom, divadlo pre deti, pantomíma, chodúľové divadlo, predvádzali sa scénky z histórie stolice i šermiarske skupiny. Okrem lokálnych koncertovali aj mediálne známi interpreti ako Hex či Zdenka Predná, podujatie dopĺňalo viacero súťaží pre deti i dospelých. Podľa informácií mestského úradu Stoličné dni navštívilo asi 3000 ľudí.

MIKULÁŠSKE LETO

Odbor stratégie, marketingu a regionálneho rozvoja mestského úradu využil svoje právomoci v oblasti kultúry a v spolupráci s Domom kultúry a ďalšími subjektmi naplánoval bohatý program **prvého ročníka Mikulášskeho leta**, ktoré ponúklo takmer päťdesiat kultúrno-spoločenských a športových podujatí. Hlavným zámerom bolo

spesťenie programu turistickým návštevníkom a oživenie centra mesta. Mikulášske leto začalo *folkovým víkendom*, a to v piatok 11. júla vo Western city Šiklův mlýn country bálom. Slávnostne bolo otvorené na Námestí osloboditeľov 13. júla, mesto pri tejto príležitosti zastupovala vedúca spomínaného odboru Darina Bartková. Počas prvého víkendu vystúpili na nádvorí Múzea J. Kráľa Ján Majerčiak, Peter Jankú a Soňa Hornáková, v nedeľu na Námestí osloboditeľov ešte skupiny Lekra a Totem. Do programu prvého víkendu Mikulášskeho leta boli zaradené aj *Športové dni primátora mesta*, ktoré sa konali na štadióne MFK Tatran NAO na Podbrezinách. Zahŕňali futbalový turnaj O pohár primátora, Beach cup 2008 o Putovný pohár Liptova, rôzne súťaže a atrakcie pre deti a koncert skupiny Divozel.

Ďalší víkend, ktorý sa niesol pod heslom *etno*, trval predĺžene od 16. – 20. júla. V synagóge vystúpil Martin Bies s Flamenco clan, na Nám. osloboditeľov sa latinojazzom predstavila skupina Dr. Latin a balkánskeho ducha rozprúdila kapela DulcimerFree. Na záver víkendu v hudobno-dramatickom programe vystúpilo profesionálne rómske divadlo Romathan.

Do programu Mikulášskeho leta bola zaradená aj zastávka putovnej celoslovenskej filmovej prehliadky *Bažant kinematograf*. Od 22. do 26. júla sa po zotmení o 21. hodine Nám. osloboditeľov zaplňalo divákmi a ožívalo čarovnou atmosférou. Deň za dňom bolo možné vstúpiť do príbehov filmov Tajnosti, Václav, Medvídek, Polčas rozpadu a Vratné lahve a spolu ich prežiť v otvorenom priestore. Táto akcia zaznamenala veľmi dobrý divácky ohlas a pred plátno na námestí sa posadili aj mnohí tí, ktorí už niekoľko rokov nevstúpili do klasickej kinosály.

Víkend 25. – 27. júla niesol prívlastok *divadelný*. Diváci si v piatok mohli pozrieť rozprávku Zlý kráľ v podaní domáceho míma Miroslava Kasprzyka, v sobotu navštíviť tvorivé dielne maľovania na sklo a keramiku i zhliaďnúť predstavenie Ľupčianskeho netradičného divadla Lunetrdlo. V nedeľu sa predstavilo bábkové divadlo z Košíc a Ľubel'ské ochotnícke divadlo K. O. Urbana divácky úspešnou inscenáciou Linka dôvery.

Prvý augustový víkend patril džezu. Džezový víkend bol spojený so *IV. Mikulášskym jazzovým festivalom*, vďaka organizačnej podpore Stana Štofčíka a Michala Kubáňa. V sobotu 2. augusta vystúpil Traditional jazz band z Lučenca, Dulcimerfree a Hanka

Gregušová band. Významnou udalosťou bolo hlavne nedeľné vystúpenie Jiřího Stivína v synagóge. Okrem námestia znel jazz aj z Route 66, kde koncertoval Dodo Šošoka slovak jazz kvintet a Mainstream slovak jazz quartet. Obidva dni končili voľným jam session.

Druhý víkend augusta bol spojený s dychovkou. Počas víkendu vystúpili dychové hudby Gemerčanka, Maguranka a Mestský dychový orchester. Súčasťou tohto víkendu boli aj Palúčanské dni.

Od 16. do 17. augusta prebiehal *Jánošíkov víkend*, ktorý mal najviac nahustený program z celého Mikulášskeho leta. Už v piatok si mohli návštevníci v podkroví knižnice G. F. Belopotockého pozrieť ukážky z filmu Jánošík a tiež vypočuť úryvky z diel o tomto ľudovom hrdinovi. Od soboty si ľudia mohli v bráne Múzea J. Kráľa pozrieť veľké výstavné leporelo Jánošík, karpatský zbojník. Na Námestí osloboditeľov hrala hudba folklórnych súborov z Važca i poľského družobného mesta Żywiec. S divadelným predstavením oživujúcim príbeh o Jánošíkovi vystúpili „Mladí Belopotáci“, po ktorom nasledovala halušková hostina, ktorú pripravili majstri v ich varení. V nedeľu vystúpilo Vranovské chodúľové divadlo M. Miháľa s predstavením Jánošík a 2000 zbojníkov.

Tento víkend sa však nespájal len s témou Jánošíka. V sobotu vo Vrbici odštartoval VII. ročník cyklomaratónu *Po stopách Martina Rázusa*, ktorého okružná trať viedla cez Brezno a Banskú Bystricu. V prvej súťažnej etape z Kráľovej Lehoty na Čertovicu v mladšej vekovej kategórii zvíťazil Peter Folta, v druhej etape z L. Mikuláša do Andíc zvíťazil Jozef Sloboda. V kategórii nad 35 rokov bol v oboch etapách najrýchlejší Juraj Povolný.

Počas Jánošíkovho víkendu bol naplánovaný aj *Národný výstup na Kriváň*, ktorý slávil 40. výročie prvého obnoveného výstupu. Pri tejto príležitosti bola v Dome Matice slovenskej v L. Mikuláši otvorená výstava o histórii výstupov na tento pre Slovákov symbolický končiar. Návštevníci na nej mohli vidieť kroniky národných výstupov, dokumenty osobností i vypreparované tatranské zvieratá, predstavená bola aj nová publikácia Petra Vrlíka a Ladislava Drába *Rozprávania o Kriváni*. Hlavným organizátorom výstupu bol Klub slovenských turistov Liptova v spolupráci s Maticou slovenskou a mestom Liptovský Mikuláš. Tohtoročného jubilejného národného výstupu

sa mal zúčastniť aj premiér Róbert Fico a syn Alexandra Dubčeka Pavol, ani jeden z nich sa však nakoniec nedostavil. Výstupu sa zúčastnil aj predseda ŽSK Juraj Blanár a prezident rakúskeho turistického zväzu, a zároveň štátny tajomník ministerstva financií Rakúska Wolfgang Nolz. Tesne pred koncom výstupu však do vrcholu udreli dva blesky, preto organizátori presunuli svoj program do Daxnerovho sedla. Zúčastnení tam zaspievali slovenskú hymnu, pieseň Kto za pravdu horí, nechýbala hra na fujaru a vlajka Matice slovenskej.

Na tribúnu na Námestí osloboditeľov sa 16. augusta nakopila prezentácia viacero nesúrodých prezentácií. Organizátori sem vsunuli aj víťanie zlatého olympionika Michala Martikána. Ten musel aj s mnohými prítomnými čakať v úzadí, dokým ukončil svoj bezobsažný nacionalistický prejav predseda Matice slovenskej Jozef Markuš, ktorý mal otvoriť národný výstup na Kriváň.

Námestie osloboditeľov patrilo v sobotu dopoludnia silným mužom v rámci 3. kola Česko-Slovenského pohára silných mužov pod názvom *Strong man Spirit* 2008. Oficiálnu záštitu nad podujatím mal primátor J. Blcháč. Silácke výkony v centre mesta pritiahli takmer tisícku zvedavcov. Na podujatí zaspievala česká speváčka Monika Agrebi, známa z televíznej reality šou *Elán je Elán*, a Anawi, ktorá program aj moderovala. V pretekoch zvíťazil Z. Sedmík. Vo vypätých výkonoch sa zranilo niekoľko pretekárov. Súťažiacim rozдали ceny za 110 tisíc korún. Hlavným organizátorom bol prezident Slovenskej asociácie silných mužov, Mikulášan V. Bátik, ktorému pomáhalo mesto a súkromný sponzor.

Víkend 22. – 24. augusta patril liptovskej hudobnej scéne. Počas týchto dní na Námestí osloboditeľov vystúpili kapely *Quarreling men*, *Meat*, *New black widow*, *Rimmon* a *C.I.T.* Do tejto časti Mikulášskeho leta boli zaradené aj Dni mestskej časti Okoličné.

Záver Mikulášskeho leta priniesol bohatý výber podujatí. V mikulášskej synagóge mal 26. augusta koncert legendárny český gitarista Radim Hladík a Pavol Hammel. Dňa 29. augusta si vedenie mesta a občania pripomenuli 64. výročie SNP. Súčasťou spomienkovej slávnosti bolo polozenie vencov padlým hrdinom k pamätníkom na Námestí osloboditeľov a Háji Nicovô. Počas 29. až 31. augusta sa v L. Mikuláši konala *Oldtimer rallye Tatry 2008*, medzinárodná súťaž historických automobilov

a motocyklov, ktorá bola tiež súčasťou Slovenského pohára. Jej štart i cieľ bol v centre L. Mikuláša na Námestí osloboditeľov. Riaditeľom súťaže bol Jaroslav Petran, otvoril ju primátor Ján Blcháč, prítomný bol aj poľský honorárny konzul T. Frackowiak. Trasu Liptovom, Oravou, Vysokými Tatrami a časťou Poľska absolvovalo viac ako päťdesiat vozidiel.

Na plagátoch Mikulášskeho leta sa dala nájsť aj promo akcia spoločnosti Coop, ktorá mala v L. Mikuláši svoju zastávku 29. augusta. Podvečer sa diváci mohli zapojiť do množstva výherných súťaží a adrenalínových atrakcií, po ktorých nasledovalo do neskorých hodín koncertné vystúpenie úspešných slovenských kapiel Lavagance, Horkýže Slíže a I. M. T. Smile. Ukázalo sa, že čím známejšie mená a hlasnejšia kampaň, tým viac zvedavých Mikulášanov.

V sobotu 30. augusta na uskutočnil už XVII. ročník podujatia *Pivárska desiatka*, ktorého sa zúčastnilo rekordných viac ako deväťdesiat účastníkov. Podujatie, na ktorom musí účastník navštíviť desať pohostinstiev a v každom vypiť aspoň jedno pivo, má aj istú charitatívnu súčasť. Výťažok z tohto ročníka v sume dvadsaťpäť tisíc korún bol venovaný detským jasliam na Komenského ulici. Akcia skončila v pivárni Kolotočovo koncertom kapely Slobodná Európa.

Rozlúčku s prázdninami naprojektoval marketing mesta v štýle hip-hopu. Dňa 31. augusta na Námestí osloboditeľov vystúpil mediálne známy Laci Strike so Street dance academy a zaspievala speváčka Tina.

Dňa 17. októbra uložili **urnu maliarky Ester Martinčekovej-Šimerovej** na Vrbičkom cintoríne v Liptovskom Mikuláši. Umelkyňa, ktorá študovala v Paríži, žila a tvorila v L. Mikuláši posledných päťdesiat rokov svojho života. So svojím mužom Martinom Martinčekom boli čestnými občanmi tohto mesta. Za svoju tvorbu dostala vyznamenanie Rytier rádu kultúry a literatúry Francúzskej republiky. Na pietnej slávnosti, tri roky po jej smrti, odhalili pomník, ktorý podľa jej obrazu navrhol akad. maliar Ján Hrnčiarik. Zúčastnení sa potom odobrali do Liptovskej GPMB, kde sa na počesť maliarky konal klavírny koncert Magdaleny Lisak.

Dňa 22. novembra sa v dome kultúry konala oslava **85. výročia založenia prvého Spolku chovateľov poštových holubov na Slovensku**. Tento spolok založili siedmi chovatelia holubov 22. apríla 1923 v krčme u Vozárika vo Vrbici. Následne zvolili šesťčlenný výbor, ktorý zaregistrovali v pražskom Ústredí spolkov chovateľov poštových holubov. Na slávnostnej spomienke sa zúčastnil primátor Ján Blcháč, ktorý ocenil pamätným listom primátora siedmich chovateľov poštových holubov a Základnú organizáciu chovateľov poštových holubov Liptovský Mikuláš – Vrbica. Zároveň členom spolku prisľúbil pomoc v otázke priestorov pre aktivity klubu.

Deň boja za slobodu a demokraciu si 17. novembra pripomenuli občania na dvoch podujatiach. Tento štátny sviatok oslávilo vedenie mesta na Námestí osloboditeľov pred tabuľou venovanej príslušníkom vojenských táborov nútených prác a pomocných technických prác. Prítomným sa o bolestných osudoch ľudí nepohodlných totalitnému režimu prihovril Vladimír Brun, predseda Slovenského zväzu vojenských táborov nútených prác a pomocných technických práporov, Milan Grešo, predseda okresného zväzu rovnomennej organizácie, primátor mesta Ján Blcháč a Milan Stromko, predseda miestneho odboru Matice slovenskej. Podvečer si tento sviatok spolu s 19. výročím Nežnej revolúcie pri soche Janka Kráľa pripomenuli občania na podujatí, ktoré organizovali členovia SDKÚ-DS. Prítomným rozdali nové číslo opozičného štvrťročníka Modrý Mikuláš a ponúkli čaj s rumom. S príhovorom vystúpili Alexander Slafkovský, Jozef Repaský a Boris Vacek prečítal báseň človeka postihnutého totalitným režimom.

Počas 16. až 21. novembra sa uskutočnili **Dni Liptovského Mikuláša v Bratislave**. Vedenie mesta si dalo za cieľ prezentovať históriu a tradície mesta, ale aj jeho vízie do budúcnosti. Do programu naplánovali Slávnostné služby Božie v Bratislave-Prievoze, pásmo Transcius svojim – domácim viery... v Pálffyho paláci, kde bol hlavný stánok podujatia. Pozornosť bola upriamená na Martina Rázusa v rámci Letokruhu Martina Rázusa. Jeho osobe bolo venované dramatické pásmo i odborný seminár na Evanjelickej bohosloveckej fakulte. Podnetné bolo stretnutie za okrúhlym stolom zástupcu primátora Pavla Bobáka s dôležitými architektmi, na ktorom preberali rozvojové vízie mesta.

Významná bola prezentácia Klastra Liptov, ktorý by mal podľa stretnutia zohrávať dôležitú úlohu v slovenskom cestovnom ruchu. Na podujatí sa okrem iných zúčastnil riaditeľ prezidentskej kancelárie Milan Čič a predseda Najvyššieho kontrolného úradu Ján Jasovský. Návštevníci si mohli v Liptovskej kaviarni pozrieť krajinu Liptova na obrazoch Pavla Petráša mladšieho a fotografiách Gabriela Liptáka. Na podujatí sa prezentovali aj firmy ako napríklad mliekareň Liptov alebo pekárne Lippek.

Od 4. do 6. decembra sa v centre mesta konal tradičný **Mikulášsky jarmok**. Záujem bol nielen zo strany návštevníkov, ale aj predávajúcich. Už pred začiatkom jarmoku bolo rezervovaných všetkých 330 predajných miest na umiestnenie stánkov. Sympatické bolo, že priestor dostali aj tradičné výrobky a remeslá. Súčasťou jarmoku bol bohato naplánovaný kultúrny program na Námestí osloboditeľov. V piatok 5. decembra vystúpil detský folklórny súbor Pramienok, bábkový súbor Ofina z Ružomberka, štúdio pantomímy Kasprzyk, ľudová hudba Sláčik a zabávač Jožko Bryndza z Novej Ľubovne s domácou skupinou Spektrum. Večer vystúpili mikulášske kapely Rebro a Ploštín punk. Počas slávnostného programu bola v piatok primátorovi odovzdaná kronika mesta za rok 2007 jej autorkou Ivetou Blažekovou z Múzea Janka Kráľa. Po jednom exemplári bola kronika uložená na Mestský úrad, do MJK a Štátneho archívu v L. Mikuláši.

V sobotu vystúpili najprv domáci – folkový spevák Ján Majerčík, literárno-dramatický odbor ZUŠ s autorským predstavením Konkurz na Mikuláša, folklórny súbor Váh a hip-hopová skupina Freeze. Súčasťou jarmoku bol aj stánok s autogramiádou mikulášskych hokejistov. Podvečer nasledovalo obdarovanie detí. Deti mohli totiž pred jeho sviatkom hádzať Mikulášovi do schránky svoje želania alebo to mohli urobiť ich rodičia cez internet na stránke mesta. Niekoľko z nich bolo vybraných a dostalo to, čo si želalo. *Mikulášov domček* na Námestí osloboditeľov mal svoje atmosféru a očaroval mysle mnohých detí, ktoré ho v škôlkarských skupinách navštevovali niekoľko dní pre hlavnou oslavou. V sobotu večer vystúpila na námestí skupina Argil s ohňovou a pohybovou show a na záver aktuálny Zlatý slávik skupina Desmod, na ktorú čakalo plné námestie. Do programu Mikulášskeho jarmoku boli zaradené aj basketbalový a volejbalový turnaj žiakov základných škôl a adventný koncert v evanjelickom kostole na Tranovského ulici.

Dňa 4. decembra odovzdal Ján Blcháč leteckému modelárovi **Ivanovi Trégerovi** za dosiahnuté úspechy pamätnú plaketu Liptovského Mikuláša. Ivan Tréger v tomto roku zvíťazil na majstrovstvách sveta v Belehrade v svetovom rekorde v kategórii F1D, ako aj na jesenných majstrovstvách Európy voľných modelov v kategórii F1E.

Dňa 5. decembra v Dome kultúry odovzdal primátor Ján Blcháč pamätný list a plaketu primátora mesta za celoživotné dielo pri príležitosti životného jubilea **Cyrilovi Hrnčiarovi**, ktorý sa zaslúžil o výstavbu mesta, a **Ivanovi Bubelínymu** za jeho aktivity v oblasti športu.

Od 30. decembra 2008 do 4. januára 2009 bolo v Dome kultúry v L. Mikuláši **medzinárodné stretnutie esperantistov**. Konal sa tu VI. ročník Týždňa činov, ktorý zorganizovali Slovenská esperantská mládež, Poľská esperantská mládež, Liptovský esperantský klub a mesto Liptovský Mikuláš. Na podujatí sa zúčastnilo viac ako dvesto esperantistov z približne dvadsiatich krajín.

LIPTOVSKÝ MIKULÁŠ AKO SÚČASŤ ŽILINSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA

Predseda ŽSK Juraj Blanár a predseda Matice slovenskej Jozef Markuš podpísali 18. apríla **rámcovú zmluvu o spolupráci**, ktorá o. i. deklaruje, že Matica slovenská je pre ŽSK nezastupiteľným partnerom pri napĺňaní cieľov jeho kultúrnej politiky.

Na zasadaní zastupiteľstva Žilinského samosprávneho kraja 22. apríla bol schválený návrh predsedu ŽSK Juraja Blanára, že bude **odvolaných 65 riaditeľov inštitúcií** v zriaďovateľskej pôsobnosti tohto VÚC v sociálnej oblasti, kultúre a zdravotníctve. Poslanci za KDH a SDKÚ-DS sa pokúšali rozhodnutie oddialiť vyťahnutím hlasovacích kariet, no nespravili tak všetci. Návrh na odvolania vypracoval Úrad ŽSK, na rokovanie ho predložil len tesne pred začiatkom zasadnutia Pavol Holeštiak, ktorý ho nedal

prerokovať jednotlivým komisiám údajne z dôvodu prípadných prílišných diskusií a spolitizovania. Odporcovia tohto rozhodnutia argumentovali tým, že mali byť odvolaní len tí riaditelia, u ktorých bol na to dôvod konkrétneho nedostatku. Odpoveďou bol prísľub, že mnohí z nich sa budú môcť o svoj post uchádzať znovu. V Liptovskom Mikuláši boli odvolaní: riaditeľka nemocnice Marta Španková, z Knížnice G. F. Belopotockého Marcela Feriančeková, Zuzana Gažíková z Galérie PMB, Jana Hapčová z Domova dôchodcov a domova sociálnych služieb pre dospelých, Mária Kubíková z Liptovského kultúrneho centra a Ján Palider z krízového strediska Páلكove centrum. O svojom odvolaní sa väčšinou dozvedeli až z médií. Od 1. mája boli vedením poverení dovedajší riaditelia. Na nové posty boli menovaní riaditelia po výberových konaniach, ktoré v niektorých prípadoch do riadiacich funkcií posunuli nových kandidátov. Na svojich postoch zotrvali M. Feriančeková a Z. Gažíková.

Na základe uznesenia 4/20 zastupiteľstva ŽSK sa od 30. júna **Krízové stredisko Páلكovo centrum** stalo súčasťou rozpočtovej organizácie Domov dôchodcov a domov sociálnych služieb pre dospelých a útulok.

Zastupiteľstvo ŽSK odsúhlasilo na svojom 21. zasadaní 3. septembra premenovanie niektorých zdravotníckych a kultúrnych zariadení vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti, zdôrazňujúc ich regionálnu príslušnosť. Mikulášska nemocnica s poliklinikou bola tak premenovaná na **Liptovskú nemocnicu s poliklinikou**, Galéria P. M. Bohúňa na **Liptovskú galériu P. M. Bohúňa**, Knížnica G. F. Belopotockého na **Liptovskú knižnicu G. F. Belopotockého**.

Zastupiteľstvo tiež odsúhlasilo udelenie ocenenia Cena Žilinského samosprávneho kraja zlatému medailistovi z olympiády v Pekingu **Michalovi Martikánovi**.

Poslanci ŽSK na svojom zasadaní 7. novembra uznesením 15/23 schválili **zmeny názvov stredných škôl**. Stredná odborná škola na Školskej ulici v L. Mikuláši bola premenovaná na Strednú odbornú školu stavebnú, Stredná odborná škola na Ulici Čs. brigády na Hotelovú akadémiu, Stredná odborná škola na Demänovskej ceste ako organizačná zložka Spojenej školy na Strednú odbornú školu polytechnickú, Stredná

odborná škola na Vrubickej ulici ako organizačná zložka Spojenej školy na Strednú odbornú školu obchodu a služieb.

Na rovnakom zasadaní zobrali poslanci ŽSK uznesením 16/23 na vedomie úpravy názvov stredných škôl a školských zariadení s platnosťou od 1. septembra 2008. Stredná zdravotnícka škola sa zmenila Strednú odbornú školu zdravotnícku, Učilište poľnohospodárske na Demänovskej ceste a Učilište na Vrubickej ulici ako organizačné zložky Spojenej školy boli premenované na Stredné odborné školy. Štátna jazyková škola ako súčasť Gymnázia M. M. Hodžu bola premenovaná na Jazykovú školu. Školské kuchyne a jedálne stredných škôl v meste boli premenované na Školské jedálne. Domovy mládeže boli premenované na Školské internáty. Uvedenie zmien názvov do praxe mali školské zariadenia za úlohu vykryť z vlastných zdrojov.

BEZPEČNOSTNÉ ZLOŽKY

MESTSKÁ POLÍCIA

Po tom, ako svoju funkciu ukončil Ľubomír Marjovič, stal sa **novým náčelníkom mestskej polície Dalibor Šalplachta**, ako o tom schválením návrhu o jeho menovaní rozhodli mestskí poslanci 13. mája.

V apríli začali mestskí policajti skúšobne merať rýchlosť motorových vozidiel a pokutovať jej prekročovanie. Využili tak zákon, ktorý im umožňuje vyberať v blokovom konaní pokuty za priestupky proti plynulosti a bezpečnosti cestnej premávky, ktoré sú spáchané neuposluchnutím zákazu, ktorý vyplýva z dopravných značiek alebo zariadení. Počas troch dní mestskí policajti zaznamenali viac ako osemdesiat porušení dopravných predpisov, čo im na pokutách prinieslo viac ako štyridsaťtisíc korún. Hlavným cieľom však podľa slov dočasného náčelníka MsP V. Bellu bola prevencia. V akcii so zapožičaným radarom sa hliadky zamerali na lokality, kde dopravná polícia meriava rýchlosť minimálne a upozorňovali na ne občania.

Dňa 5. mája si príslušník mestskej polície v L. Mikuláši **Roman Trochta** prevzal od prezidenta Slovenskej republiky Ivana Gašparoviča vyznamenanie Medailu Červeného kríža. Prezident odovzdával v Zrkadlovej sále Primaciálneho paláca v Bratislave toto ocenenie ľuďom, ktorí svojou prácou pomohli pri chránení ľudského života. Roman Trochta bol ocenený za záchranu samovraha, ktorí sa chcel hodiť pod kolesá vlaku v Palúdzke. Ďalších dvoch príslušníkov pomáhajúcich pri akcii, Martina Stolára a Jaroslava Kutnára, ocenil plaketou mesta aj primátor Ján Blcháč.

Mestská polícia podľa bilancie za prvý polrok riešila 2 485 priestupkov, z toho 1 200 v doprave. Od polovice septembra prijali do svojich radov ďalšieho zamestnanca Jozefa Macka.

V septembri vedenie mesta prezentovalo, že z ministerstva vnútra získalo dotáciu 800 000 Sk na projekt Bezpečné mesto na roky 2007 – 2010. Peniaze boli určené na modernizáciu a rozšírenie kamerového systému v meste.

Mestská polícia podala správu o svojej činnosti za rok 2008 na zasadaní mestského zastupiteľstva 5. februára 2009. Podľa prezentovaných informácií riešila za toto obdobie viac ako 4 400 prípadov, ku ktorým sa dostala z vlastného zistenia alebo oznámenia občanov. Pri 338 prípadoch použili mestskí policajti donucovacie prostriedky. Primátor Ján Blcháč podčiarkol, že príslušníci polície mesta odvedli veľký kus práce. Mestská polícia riešila 1 837 priestupkov, pri ktorých uložili pokuty vo výške 570 700 Sk, teda 18 943 eur. Sústredila sa aj na kontrolu zákazu podávania alkoholických nápojov mladistvým. Pri 83 kontrolách pohostinských zariadení zistili porušenie zákona v 17 prípadoch. Preventistka mestskej polície Soňa Paulínyová pripravila na školách viac než 200 besied na témy podľa výberu pedagógov.

POLICAJNÝ ZBOR SR

V polovici januára neznámy páchatel' odcudzil **tabuľu z Pamätníka Žiadostí slovenského národa v Ondrašovej**, ktorá bola odhalená v roku 1928. Takýto druh kriminality sa dial na území mesta už aj v minulosti, keď zmizli bronzové znaky mesta

alebo časť súsošia z pamätníka na Háji-Nicovô. Aj keď materiálna hodnota odcudzených alebo poškodených objektov nebola príliš vysoká, pre ich umeleckú hodnotu išlo o veľkú škodu. Škoda bola v minulom roku zaznamenaná aj na diele Husi od Alfonza Gromu na sídlisku Nábřežie. Neznámi páchatelia odcudzili zo sošného objektu dvoch vtákov a neskôr aj posledný detail husi. Materiálna škoda bola vyčíslená na viac ako stotisíc korún. Poslanci mestského zastupiteľstva na svojom marcovom zasadaní rozhodli, že zvyšná časť diela bude demontovaná a venovaná neziskovej organizácii Park Umenia, ktorá materiál použije na výrobu nového diela.

V noci zo soboty na nedeľu 17. februára prepadol lupič rómskeho pôvodu **herňu na Hollého ulici**. Muž prišiel do herne i so svojou priateľkou a keď odišli ostatní hostia, napadol krupiéra a pod vyhrážkou zabitia ho prinútil otvoriť trezor, z ktorého ukradol asi deväťdesiat tisíc korún. Po páchatelovi bolo vyhlásené celoštátne pátranie. Ten sa po skrývaní v Čechách vrátil do svojho trvalého bydliska v L. Mikuláši, kde ho polícia po niekoľkých týždňoch od lúpeže zadržala. Dvadsaťjeden ročný Peter B. hneď nastúpil na výkon trestu ešte za predošlé odsúdenie, ktorému sa dovtedy vyhýbal.

V sobotu 22. marca bol na križovatke na Rachmaninovom námestí **vážne zranený chodec**. Chodec údajne prechádzal mimo priechodu pre chodcov v smere do mesta. Vodičovi osobného auta, ktorý chodca zrazil, požitie alkoholu nezistili. Z dôvodu zabezpečenia dokumentácie nehody uzavrela polícia asi na hodinu dopravu v danom mieste a odklonila ju do obchádzkovej trasy.

V noci 31. marca okolo druhej hodiny ráno prepadli traja muži s kapucňami a kuklami na hlavách **herňu v centre mesta pri reštaurácii Rotunda**. Pracovníčke herne zobrali peniaze a mobilný telefón a zamkli ju na toaletách. Potom začali vylamovať hracie automaty. Po rýchlom príchode polície však nestihli nič odcudziť a dali sa na útek. Polícia na nich pri prenasledovaní strieľala. Nakoniec zadržala štyroch mužov vo veku od dvadsať do tridsaťpäť rokov, ktorí mali trvalé bydlisko v okrese L. Mikuláš. Šťastný i nešťastný deň v tomto meste mal český vodič J. Dobiška, ktorý smeroval so svojím kamiónom na východ Slovenska. V inkriminovanom čase odstavil

svoje vozidlo blízko tržnice v centre mesta s cieľom pospať si. Zobudili ho výstrely, z ktorých asi desať skončilo na jeho vozidle. Ráno, keď prichádzal vypovedať na okresné riaditeľstvo polície, zachytil a zdemoloval stĺp vstupnej brány do objektu, kde sídlia viaceré inštitúcie vrátane školy.

Na železničnom priecestí pod Hájom Nicovô 10. 9. vlak **usmrtil mladého muža**, ktorého vek odhadli na 25 až 30 rokov. Po nešťastí polícia nemala vedomosť o jeho totožnosti. Snažili sa ju určiť podľa tetovaní – paragrafu na sedacom svale a srdca s písmenom R na ruke.

Začiatkom septembra polícia informovala, že v meste obiehajú **falošné bankovky**. Najčastejšie išlo o bankovky s hodnotou sto, päťsto a tisíc korún.

Devätnásť ročný krupier herne v centre mesta ohlásil polícii, že ho v noci 23. septembra **prepadli dvaja maskovaní muži** a prinútili otvoriť trezor, z ktorého odcudzili stotisíc korún. Polícia za niekoľko hodín zistila, že krupier, ktorý mal finančné problémy, prepad nafingoval. Podobný prípad polícia riešila aj v apríli tohto roku.

V noci 25. augusta **odniesli zloději dva trezory** s niekoľkodennou tržbou z Westernového mestečka Šiklúv mlyn. Turistickú atrakciu, ktorá v roku 2008 fungovala už štvrtý rok, v tomto období navštevovalo denne asi tri tisíc ľudí.

Dňa 22. septembra bola podpísaná **deklarácia o spolupráci v bezpečnostnej politike** v okrese Liptovský Mikuláš. Podpísal ju primátor L. Mikuláša Ján Blcháč, primátor L. Hrádku Branislav Tréger, starosta Demänovskej Doliny Ivan Šimko a Jozef Mada, riaditeľ Okresného riaditeľstva Policajného zboru v L. Mikuláši. Zúčastnené strany sa podľa vzoru iných miest dohodli na spolupráci pri príprave, uskutočňovaní a vyhodnocovaní bezpečnostnej politiky v regióne Liptova. Deklarácia sa dotýka tiež prevencie, pri ktorej sa do projektov môžu zapojiť aj iné subjekty.

Dňa 8. novembra došlo **k rodinnej tragédii** v novej vilovej štvrti v Palúdzke. Matka Miriam tu v nervovom šoku začala škrtiť svoju štrnásťročnú dcéru Andrejku a vzápätí aj svojho sedemnášťročného syna Jakuba. Ten sa jej ubránil a privolal pomoc. Matka sa následne pokúsila o samovraždu. Dcéra ťažkému zraneniu v martinskej nemocnici podľahla. Rodina sa do L. Mikuláša presťahovala z Turian, keď otec v novej štvrti postavil rodinný dom. Matka momentálne nepracovala. Jej čin všetkých šokoval, keďže ju známi poznali ako milú osobu. Podľa susedov viedla rodina tichý a uzavretý život. Počas následného pobytu v psychiatrickej liečebni matka podľahla následkom zranenia.

HASIČSKÝ A ZÁCHRANNÝ ZBOR SR

Na železničnej trati v blízkosti hasičskej stanice sa 9. 4. pokúsil **násilne ukončiť svoj život päťdesiatštyriročný muž** z Popradu. Podľa svedkov muž prechádzal popri trati s kufríkom, z ktorého vybral papiere, ktoré zapálil. Potom sa vrhol pod vlak. Rušňovodič použil výstražné zariadenie i rýchlobrzdu, zrážke však nezabránil. K miestu nešťastia dobehli hasiči z neďalekej stanice, ktorí poskytli prvú pomoc a asistovali pri nakladaní zraneného do sanitky. Muž, ktorý mal amputovanú ruku bol prevezený do nemocnice, kde ho následne operovali.

Podľa štatistík, ktoré HZ vykonáva za prvých sedem mesiacov kalendárneho roka, zasahovali tunajší hasiči za toto obdobie pri **94 požiaroch**. Oproti vlaňajšku to bol pokles o 14 zásahov. Škody vzniknuté pri týchto požiaroch boli vyčíslené na viac ako 104 miliónov korún.

Primátor mesta odovzdal **pamätný list za dlhoročnú spoluprácu** pri zabezpečovaní úloh na úseku ochrany pred požiarom a záchranskej činnosti Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru v Liptovskom Mikuláši riaditeľovi Jánovi Krajčimu a vedúcemu oddelenia operačných technikov Jozefovi Chudovskému. Obidvaja ocenení odišli po tridsať ročnej službe do výsluhového dôchodku.

Dňa 1. decembra primátor Ján Blcháč spolu s prednostom mestského úradu Rudolfom Urbanovičom slávnostne uviedol **do funkcie riaditeľky Okresného riaditeľstva hasičského zboru v L. Mikuláši Evu Krajčiovú**, ktorá na poste nahradila Jána Krajčiho. Za svoj cieľ označila zlepšenie podmienok pre prácu hasičov. Krajský riaditeľ hasičského zboru Stanislav Stašík poznamenal, že ich čaká dôležitá úloha rekonštrukcie hasičskej stanice v L. Mikuláši.

MIMORIADNE UDALOSTI

Dňa 29. apríla **horela rozostavaná multifunkčná hala pri aquaparku Tatralandia**. Škody, ktoré požiar spôsobil sa odhadovali približne na 40 miliónov korún, keďže okrem do polovice rozostavanej haly zhorel aj pripravený materiál. Podľa prvých informácií sa oheň rozšíril pri lepení lepenkovej krytiny. Do hasenia sa zapojilo približne 50 profesionálnych aj dobrovoľných hasičov z okresov L. Mikuláš, Ružomberok, Dolný Kubín a Poprad. Po uhasení požiaru stavebné práce pokračovali. Hala bola miesto plánovaného augusta odovzdaná do užívania verejnosti v decembri t.r.

OBČIANSKE ZDRUŽENIA A NADÁCIE

ROTARY CLUB venoval klubu Koliesko dvadsaťjedentisíc korún, ktoré získali z predaja vianočného punču a vlastných zdrojov. Klub Koliesko vznikol na podnet štyroch rodičov v roku 1990, zakladateľkou bola Margita Triznová. V tomto roku mal približne 60 členov, takmer polovicu tvoria deti do dvadsaťpäť rokov s rôznymi formami zdravotného a psychického postihnutia.

Dňa 3. októbra si Rotary club v L. Mikuláši pripomenul **10. výročie svojho vzniku**, teda udalosť, keď prijal Chartu Rotary International. J. Poláková, guvernérka Districtu 2240, do ktorého miestny klub patrí, odhalila pamätnú tabuľu, ktorú pri tejto príležitosti Rotariáni umiestnili na mikulášsku synagógu. Za obdobie desiatich rokov venovali na dobročinné účely údajne asi 6 miliónov korún. Na slávnosti odovzdala guvernérka najvyššie ocenenie Rotary klubu Michalovi Rumanskému, Milanovi Brtáňovi

a zakladajúcemu členovi Jozefovi Šišilovi. Primátor Ján Blcháč odovzdal klubu prvú kolektívnu cenu mesta. Súčasťou oslavy bol pompézny koncert, na ktorom vystúpili študenti operného spevu, učiteľský spevokol Tatran, klavirista M. Ivan, skupina Admirál a Orchester Art Collegium Nicolaus pod vedením Ľubomíra Rašího. Prebehla tiež tichá dražba výtvarných prác žiakov ZUŠ, na ktorej sa vyzbieralo asi 32 000 korún, ktoré určili na projekty klubu a škôl.

KOMUNITNÁ NADÁCIA LIPTOV za päť rokov svojej doterajšej činnosti získala takmer 7 miliónov Sk a podporila údajne 280 projektov. Ako jej správkyňa a výkonná riaditeľka pôsobila Jana Jakubčíaková. Nadácia vznikala z neziskovej organizácie A-projekt, ktorá v 90. rokoch založila Fond rozvoja Liptova, najprv ako projekt a neskôr ako samostatnú neziskovú organizáciu. V roku 2003 sa na Slovensku začala formovať sieť komunitných nadácií, a tak sa Fond rozvoja Liptova pretransformoval na Komunitnú nadáciu Liptov. Vyvinula sa na aktívnu regionálnu inštitúciu s podpornou správnou radou a množstvom nadačných fondov zameraných na rôzne oblasti podpory. Jej hlavným zámerom je stimulovanie darčovstva u občanov Liptova.

V júni oslávila KNL **5. výročie svojho založenia**. Na benefičnom večeri vystúpili tí, ktorým KNL prispela v rámci grantových programov, ako napr. súbory Ďumbier a Pramienok z L. Mikuláša.

Pri Komunitnej nadácii Liptov pôsobili aj **FiLip** – mladí filantropi Liptova. V roku 2008 mali za sebou štyri roky činnosti. Koordinátorkou tejto mládežníckej dobrovoľnej skupiny bola počas tohto obdobia Martina Ilavská. Veľká časť aktivít smerovala k vzdelávaniu v oblasti prípravy projektov.

Od 10. do 17. mája napr. zorganizovali v Komunitnej nadácii Liptov *Týždeň mladých filantropov*. Spolupracovali na podujatí Míľa pre mamu, ktoré prebehlo 10. mája. Dňa 12. mája vyhodnotili projekt *Podme spolu, podporíme školu*, v rámci ktorého sa na Námestí osloboditeľov hralo veľkoplošné Človeče, nehnevaj sa. Hráči hrali za inštitúcie, ktoré sa starajú o postihnutých a na pomoc odkázaných ľudí. Vyhrali deti z Cirkevnej základnej a materskej školy sv. Matúša zo Švošova, ktoré získali dar od firmy K. R. T. pre Stredisko opatrovateľskej služby v L. Hrádku, ktorý mu mladí

filantropi pri osobnej návšteve venovali 14. mája. Aj vďaka podpore Citybank a. s., nahromadili liptovské školy zapojené do projektu viac ako 800 tisíc korún a spolu získali odmenu 250 tisíc. Z L. Mikuláša boli medzi zúčastnenými školami ZŠ Demänovská cesta a ZŠ J. Kráľa.

II. HOSPODÁRSKY ŽIVOT

MESTSKÉ PODNIKY

Na základe rozhodnutia mestského zastupiteľstva na mimoriadnom zasadaní 13. júna prestalo **Bytovému podniku** patriť tepelné hospodárstvo mesta, ktoré pripadlo vybranej súkromnej spoločnosti.

Na tom istom zasadaní bola zo štruktúry Bytového podniku odčlenená činnosť správy a prevádzky športových zariadení, ktorá bola presunutá do Verejnoprospešných služieb.

Dňa 29. septembra bola primátorom mesta Jánom Blcháčom a riaditeľom Hetech Services Petrom Strýčkom podpísaná zmluva o prenájme tepelného hospodárstva mesta s platnosťou od 1. januára 2009.

Na mimoriadnom zasadaní mestského zastupiteľstva 13. júna bolo odsúhlasené, že komplexné komunálne služby v meste nebudú vykonávať **Verejnoprospešné služby**, ale vybraná obchodná spoločnosť s ručením obmedzeným.

Podľa Miloša Kollára z VPS v L. Mikuláši v roku 2008 putovalo z mestskej pokladne na údržbu mestských komunikácií a ich príslušenstva 11 719 014 Sk, teda viac ako 389 000-tisíc eur. Na údržbu vozoviek išlo 232-tisíc eur, na dopravné zariadenia a značky viac ako 66-tisíc eur a na údržbu chodníkov, námestí a spevnených plôch asi 23 500 eur.

Na údržbu cestných komunikácií počas zimy na prelome rokov 2008 a 2009 použili VPS viac ako 450 ton posypového štrku. Náklady na čistenie komunikácií v roku 2008 predstavovali sumu 52-tisíc eur.

PRIEMYSEL, VÝSTAVBA MESTA A REKONŠTRUKCIE

Akciová spoločnosť **VelveTex prepustila** s výpoveďou od 31. augusta **asi 180 zamestnancov**. Ako dôvod uviedla silu koruny, nárast cien energií a úbytok odberateľov odevných fabriek, ktoré nezvládajú konkurenciu lacného dovozu z Ázie. Firma VelveTex ako jediný výrobca umelohodvábnych vlákien na Slovensku vznikla v máji 2005, keď prevzala hlavnú výrobu, technológie a všetkých 224 zamestnancov akciovej spoločnosti Maytex, ktorej história siahala do roku 1947, keď boli v tomto meste založené Slovenské bavlnárske závody.

Na začiatku novembra spoločnosť **Gabor**, ktorá vyrába obuv a v meste sídlila od roku 1997, vyhlásila, že zavrie svoj závod v L. Mikuláši. Znamenalo to, že od marca 2009 **stratí prácu 410 zamestnancov**. Firma sa rozhodla presunúť výrobu do sídla vedenia spoločnosti v Bánovciach nad Bebravou, kde výroba produkovala desaťtisíc párov obuvi denne.

V júli finišovali práce na **modernizácii pouličného osvetlenia** mesta, ktoré začali na jeseň predošlého roka. Zmodernizované osvetlenie bolo dané do užívania slávnostným prestrihnutím pásky primátorom 1. augusta. Do tohto projektu bolo zapojených asi päťdesiat ďalších slovenských miest. Investičný projekt rekonštrukcie verejného osvetlenia za 45 miliónov korún realizovala a financovala firma FINMOS. Investíciu asi trinástich miliónov korún financovala súkromná spoločnosť. Mesto by jej ju malo splácať približne dvanásť rokov. Spoločnosť má ako veľkoodberateľ s elektrárňami dohodnutú nižšiu cenu. Podľa vyjadrení D. Greša, riaditeľa VPS, ktoré spolupracovali na terénnych prácach, by sa mali investície mesta vrátiť do dvanástich rokov. Počas modernizácie bolo vymenených viac ako 2400 svetiel, ktoré by mali byť o viac ako 30% úspornejšie a vykazujú väčšiu svietivosť. Tak sa nočná atmosféra mäkkého žltého osvetlenia v tomto meste, s výnimkou centra, zmenila na priestor nažiarovaný bielym svetlom. Vymenilo sa tiež približne 15% z celkového počtu lúč, ktoré boli v havarijnom stave. Vymieňalo sa aj 30 rozvážačov a nevyhovujúce podzemné elektrické vedenie. Do užívania sa miesto spínacích hodín dal aj modernejší

astronomický systém, nastavovaný podľa zemepisných údajov a pohybu slnka. Mesto pripravilo plány aj na druhú etapu prác, ktoré zahŕňajú opravy havarijných prípadov, vybudovanie osvetlenia v novo vystavaných uliciach či pri priechodoch pre chodcov.

Dňa 1. augusta v L. Mikuláši slávnostne otvorili prvú časť moderného obchodného centra **Jasná shopping city**, ktoré je prvým tohto druhu v regióne Liptova i Oravy. Jeho investorom je spoločnosť Verex Holding, ktorá do tejto časti investovala 200 miliónov korún. Centrum slávnostne otvoril jej generálny riaditeľ Tadeusz Frackowiak spolu s investičným riaditeľom Milanom Mikušiakom a primátorom Jánom Blcháčom. Prvá časť sa rozkladá na ploche 4 000 m². Tieto komerčné priestory investori v prevažnej miere ponúkli do prenájmu bankovým pobočkám, hypermarketu, cukrárni, kaviarňam, reštauráciám, obchodom s luxusnejším tovarom a firmám na kancelárske priestory. Pracovať by v ňom malo asi 80 zamestnancov. Centrum vzniklo modernou prístavbou k storočnej budove bývalého ev. biskupského úradu, neskôr kožiarskeho učilist'a, ktorú za účelom vzniku obchodného centra zrekonštruovali. Naposledy v nej bola predajňa Kožiarskych závodov Jasná, od ktorej odvodili aj nový názov. Zainteresovaní investori s podporou vedenia mesta tu vytvorili žiarivý, sterilne čistý priestor, v ktorom môžu obyvatelia nájsť konzumné vyžitie rôzneho druhu. Investori následne pripravili plány na výstavbu druhej etapy centra, ktoré má byť postavené v tesnej blízkosti, na mieste bývalého riečiska Váhu.

Na začiatku augusta bol do užívania odovzdaný **most s príjazdovou komunikáciou k Aquaparku Tatrallandia**. Jeho výstavba stála približne 13 miliónov korún. Most s komunikáciou bol vystavaný so zámerom odľahčiť hustú premávku pri aquaparku, kde bývala doprava značne preťažená.

V Domove dôchodcov a dome sociálnych služieb v Palúdzke otvorili **letnú záhradu**. Po 10 rokoch v nej zažiarila aj zrekonštruovaná fontána. Práce si vyžiadali viac ako 230 tisíc korún. Mesto projekt podporilo dotáciou 150 tisíc, zvyšok uhradili sponzori a zdroje domova.

V auguste prebiehala **rekonštrukcia mosta na kruhovom objazde** z diaľničného privádzača z dôvodu zlého technického stavu nosnej konštrukcie mosta, do ktorej zatekalo. Vložený bol nový izolačný systém, na ktorý bola položená nová vrstva vozovky. Náklady na rekonštrukciu dosiahli 16 miliónov korún. Kvôli prácam bola na tomto úseku presmerovaná doprava. Ukončenie rekonštrukcie bolo naplánované na koniec septembra, k reálnemu ukončeniu však došlo s miernym oneskorením.

Pri vstupe do mesta v lokalite Kamenné pole vo veľmi krátkom čase vyrástol **nákupný park**. Táto lokalita bola pôvodne určená na výstavbu olympijskej dediny v prípade úspešnej kandidatúry. Komerční investori však presadili svoje ciele. Dňa 23. augusta tu bol otvorený *Tesco hypermarket* a následne aj ďalšie nákupné centrá s elektronikou a nábytkom. V plochých širokých halách pripomínajúcich sklady mohli, podobne ako vo väčších slovenských mestách, nakupovať aj Mikulášania množstvá dovážaného tovaru.

V novom školskom roku mohli žiaci základných škôl začať využívať **nové detské dopravné ihrisko** na Komenského ulici v areáli bývalej strednej vojenskej školy, aktuálne patriaci tu sídliacej autoškole J. Greša. Tento projekt bol podporený z ministerstva školstva, mesto naň prispelo sumou 75 tisíc korún. Žiaci prvého stupňa tu mali možnosť absolvovať praktickú časť dopravnej výchovy, pri ktorej asistovala mestská i štátna polícia. V októbri navštevovalo ihrisko denne približne 100 žiakov.

Dňa 16. októbra bolo slávnostne otvorené nákupné centrum v blízkosti supermarketu *Hypernova*. Na mieste, kde predtým stál rodinný dom, bola vybudovaná niekoľkopodlažná novopostavená budova, ktorú si na svoje obchody prenajala firma *Intersport*.

Na **rekonštrukciu Vrbického cintorína** bolo z mestského rozpočtu vyčlenených približne 3,6 milióna korún. Rekonštrukcia bola zameraná na osvetlenie, ozvučenie a pokladanie zámkovej dlažby. Dňa 29. októbra odovzdal primátor do užívania nové

ozvučenie a osvetlenie cintorína, ktoré stálo 1,25 milióna korún. Počas sviatku Všetkých svätých mali občania k dispozícii aj novú webovú stránku s mapou hrobov.

Počas akcie zorganizovanej 25. októbra dalo mesto k dispozícii dlho nepoužívaný **podchod na Ulici 1. mája** sprejerom. Sprejeri z niekoľkých slovenských miest tak mali legálnu možnosť svojim umením naplniť tieto zabudnuté plochy. Na záver organizátori ocenili tri najlepšie grafity.

Dňa 13. novembra primátor Ján Blcháč a zástupcovia mesta slávnostne odovzdali do užívania **zrekonštruované priestory Klubu dôchodcov v Liptovskej Ondrašovej** v kúrii Pongrácovcov. Na úpravy, ktoré trvali asi tri mesiace, bolo z mestského rozpočtu vyčlenených 300 tisíc korún.

Dňa 26. novembra dal primátor mesta slávnostným prestrihnutím pásky do užívania **zrekonštruovaný zberný dvor odpadu** na Podtatranského ulici. Samospráva dostala na stavebné práce z environmentálneho fondu príspevok viac ako 2 milióny korún, 5 % musela dofinancovať z vlastných zdrojov. Podľa informácií VPS pri prácach vybetónovali plochu s rozlohou viac ako 1000 m². Na rekonštrukciu kanalizácie išlo z mestského rozpočtu 500 tisíc korún.

Na Kollárovej ulici rekonštruovali VPS 120 metrov chodníka. Na tejto ulici už čiastočná rekonštrukcia chodníka prebehla, stála 400 tisíc korún.

Od 28. novembra mohli **obyvatelia Jefremovskej ulice** na Podbrezinách využívať **nové parkovisko**. Na ploche 190 m² vzniklo 15 parkovacích miest, čo stálo mestskú pokladňu približne pol milióna korún. Počas kontrolného dňa 28. 11. primátor podľa vyhlásenia na stránke mesta pripomenul, že treba ešte doasfaltovať niektoré plochy a upraviť okolie. Parkovisko bolo dané do užívania slávnostným prestrihnutím pásky primátorom Jánom Blcháčom a riaditeľom VPS Dušanom Grešom. Niektorým obyvateľom Podbrezín tak bola aspoň čiastočne uľahčená kritická situácia s parkovaním na tomto sídlisku.

V dňoch okolo 6. decembra v duchu mikulášskych darčiekov načasovalo vedenie mesta slávnostné odovzdávanie niekoľkých ukončených projektov.

Dňa 5. decembra primátor Ján Blcháč s riaditeľom Štátneho fondu rozvoja bývania Miroslavom Kašubom a poradcom ministra výstavby a regionálneho rozvoja Štefanom Škrípom dali slávnostným prestrihnutím pásky do užívania **nový bytový dom v Palúdzke**. V štvorpodlažnom dome sprístupnili 30 bytov: 13 dvojizbových, 3 trojizbové a 14 jednoizbových, z ktorých sú dva bezbariérové. Stavbu zhotovila domáca firma Stavoinindustria, od ktorej ju má mesto odkúpiť za 35 miliónov korún. Podľa prísľubu by z toho 24 miliónov mal hradiť Štátny fond rozvoja bývania. O ďalších 10 miliónov sa mesto rozhodlo uchádzať z Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR. Nájomcovia 30 nových bytov boli spomedzi 380 žiadateľov vyžrebovaný koncom októbra zástupcami Sociálnej a bytovej komisie v L. Mikuláši.

Tiež 5. decembra bola do užívania slávnostne odovzdaná **multifunkčná hala Liptov aréna** v Ráztokách. Termín jej odovzdania sa posunul zo septembra tohto roku kvôli požiaru, ktorý stavaný objekt postihol 29. apríla. Oheň, ktorý vznikol pri strešných prácach okolo deviatej ráno zničil do polovice rozostavaný objekt. Zhotoviteľom projektu bolo Združenie Hala Ráztoky. Na výstavbu samotnej haly boli plánované investície vo výške 90 miliónov korún. Hala by mala slúžiť účelom športových, spoločenských a kongresových podujatí, na ktoré priestor podobného druhu v meste nebol. Jej výstavba bola súčasťou rozsiahlejšieho projektu *Infraštruktúra strediska cestovného ruchu medzinárodného významu Liptovský Mikuláš – Liptovská Mara – Ráztoky*, na ktorý schválila Slovenská agentúra pre cestovný ruch a rozvoj ako riadiaci orgán nenávratnú finančnú dotáciu 170 miliónov korún z fondov Európskej únie. Mesto sa na projekte podieľalo hradením 5% z celkových nákladov. Súčasťou projektu bolo okrem haly a výjazdového mosta z Tatralandie aj vybudovanie parkoviska s kapacitou 600 parkovacích miest a zavedenie inžinierskych sietí, keď bol do týchto miest privedený vysokonapäťový kábel a plynovod z Liptovského Trnovca. Primátor Ján Blcháč po realizácii tohto projektu vyslovil spokojnosť so zväčšením majetku mesta a podporou väčšieho prílevu turistov v rámci cestovného ruchu.

Dňa 5. decembra dal primátor slávnostným prestrihnutím pásky do užívania aj nové **Seniorcentrum, resp. Klub dôchodcov v Okoličnom**, ktoré vzniklo prestavbou bývalej materskej školy. Na prestavbu, ktorá začala v lete tohto roka, uvoľnilo vedenie mesta z rozpočtu viac ako 4,5 milióna korún. Počas roka išli prostriedky z mestského rozpočtu na výmenu okien, opravu kúrenia a drobné úpravy aj v ďalších kluboch dôchodcov.

V centre mesta pribudla na konci roku 2008 **vianočná výzdoba a svetlá**. Boli doplnené za pomoci dotácie z mestského rozpočtu vo výške 136 tisíc korún, 400 tisíc bolo vyčlenených na osvetlenie kultúrnych pamiatok v jednotlivých mestských častiach.

Dňa 10. decembra zasadalo predstavenstvo **Liptovskej vodárenskej spoločnosti**, ktorého predsedom je primátor mesta Ján Blcháč a mesto v nej vlastnilo 45 % akcií. Na zasadaní sa zúčastnení dohodli, že cena za vodu v roku 2009 zostane nezmenená a mierne sa zvýši stočné. Na stretnutí schválili aj obchodný plán spoločnosti na rok 2009. Podľa slov primátora bude v dôsledku nezmenenej ceny malý zisk, a tým menšie množstvo financií na rekonštrukcie.

Liptovská vodárenská spoločnosť vyhlásila verejnú *súťaž o stavebný dozor a stavebné práce pri odkanalizovaní a čistení odpadových vôd v hornom Liptove* v hodnote asi 14,2 milióna eur, pričom na prevzatie ponúk mali záujemcovia čas len od 30. decembra 2008 do 2. januára 2009. Práce mali okrem samotnej spoločnosti financovať aj fondy EÚ. Na základe podnetu opozičných poslancov Úrad pre verejnú obstarávanie súťaž na realizátora tejto zákazky následne zrušil z dôvodov krátkej lehoty na získanie podkladov pre záujemcov a výšky požadovanej zábezpeky záujemcov. Úrad tiež rozhodol, že **zákon bol porušený** aj v prípade neprimeraného vyžadovania preukázania splnenia podmienky celkovým obratom vo vzťahu k predpokladanej hodnote zákazky, vytykaná bola aj diskriminácia uchádzačov na základe veľkosti firmy.

Dňa 18. decembra primátor Ján Blcháč spolu s poslancom za mestskú časť Bodice Štefanom Ganoczým dali slávnostným prestrihnutím pásky do užívania **zrekonštruovanú Potočnú ulicu** v Bodiciach. Práce na nej trvali od októbra

a z mestského rozpočtu na ňu išlo podľa informácií z vedenia mesta približne 3 milióny korún.

V tomto roku **príspevky zo Štátneho fondu rozvoja bývania**, ktoré smerovali do mesta a okresu Liptovský Mikuláš, prekročili jednu miliardu slovenských korún. Išlo o 1/40 z celkových dotácií pre celé Slovensko. Oproti iným okresom mohlo toto mesto čerpať z balíka dotácie až na 200%. Za 12 rokov tejto podpory bolo v rámci celého okresu daných užívania 226 nájomných bytov a 200 bytov do osobného vlastníctva.

Dňa 26. septembra primátor Ján Blcháč, ktorý je tiež predsedom Združenia miest a obcí Liptova, prevzal od riaditeľa Štátneho fondu rozvoja bývania Miroslava Kašubu cenu za rozvoj bytovej politiky.

FINANČNÍCTVO, OBCHOD, SLUŽBY A CESTOVNÝ RUCH

Po stanovení konverzného kurzu za euro – 30, 1260 Sk – v júli tohto roku vznikla v Slovenskej republike **povinnosť duálneho zobrazovania cien**. Kurz nadobudol účinnosť až od zavedenia eura na Slovensku od 1. 1. 2009. Pred týmto termínom prebiehali školenia zamestnancov pracujúcich s financiami. Možnosť informovania sa o danej problematike využívalo na Mestskom úrade v L. Mikuláši množstvo obyvateľov mesta. Najviac ich bolo z radov dôchodcov, občania v produktívnom veku komunikovali hlavne telefonicky.

V Centre služieb občanovi na mestskom úrade spustili dňa 9. septembra nový **platobný terminál**. Občan mal tak možnosť platiť poplatky mestu platobnou kartou.

Začiatkom januára Mestský úrad v L. Mikuláši spolu s Liptovskou regionálnou rozvojovou agentúrou zorganizoval **stretnutie o rozvoji cestovného ruchu** v oblasti Liptova. Okrem primátorov L. Mikuláša, Ružomberka a L. Hrádku sa stretnutia zúčastnilo trinásť zástupcov spoločností, ktoré podnikajú v cestovnom ruchu v tejto oblasti, ako Aquapark Tatralandia, Thermal Park Bešeňová, Jasná Nízke Tatry, Ski park

Ružomberok, CK Liptour, združenia cestovného ruchu Jánska dolina, Vitajte na Liptove a ďalšie. Zúčastnení súhlasili so založením záujmového združenia cestovného ruchu pre región Liptova. Združenie si stanovilo plán zamerať sa na koordináciu cestovného ruchu v regióne, s cieľom čo najlepšie obstáť v konkurencii európskeho trhu v oblasti cestovného ruchu.

Od 17. do 20. januára sa mesto prezentovalo na **výstave cestovného ruchu Slovakiatour** v Bratislave. V priestoroch Incheby predstavovali zástupcovia mesta i subjektov ako Aquapark Tatralandia, Jasná Nízke Tatry, CK Liptour a ďalší turistické možnosti mesta a regiónu Liptova. Primátor mesta Ján Blcháč sa stretol s primátorom mesta Piešťany Rema Cicuttom a s primátorom Skalice Stanislavom Chovancom, aby si vymenili svoje skúsenosti. Výstavy sa zúčastnil aj predseda Žilinského samosprávneho kraja Juraj Blanár, ktorý privítal aktivity pri vytváraní združenia cestovného ruchu na Liptove.

V dňoch 14. 2. – 17. 2. 2008 bol región Liptova prezentovaný na **medzinárodnom veľtrhu cestovného ruchu Holiday world** v Prahe. Prezentácia, ktorá mala svoju samostatnú expozíciu, bola pripravená v spolupráci mesta Liptovský Mikuláš, Aquaparku Tatralandia, Jasnej Nízke Tatry, a.s. a cestovnej kancelárie Liptour. Obsahovala dokumentáciu kultúrno-historických pamiatok, čara tunajšej prírody, rôznych kultúrnych, spoločenských a športových podujatí a prezentáciu turistických služieb. Návštevníci prejavovali záujem hlavne o informácie o konkrétnych možnostiach turizmu počas najbližšej letnej sezóny.

Dňa 28. 4. sa v L. Mikuláši konalo ustanovujúce valné zhromaždenie a zasadnutie orgánov novovzniknutého združenia **Klaster Liptov**, ktoré sa stalo prvým takýmto združením cestovného ruchu na Slovensku. Zúčastnila sa na ňom aj generálna riaditeľka Slovenskej agentúry pre cestovný ruch Svetlana Gavorová a Marta Zimanová, ktorá na rokovaní zastupovala ŽSK. Zakladajúcimi členmi klastra sa stali samosprávy Liptovského Mikuláša, Ružomberka a Liptovského Hrádku a strediská cestovného ruchu Jasná Nízke Tatry, Aquapark Tatralandia, Thermal Park Bešeňová a Skipark Ružomberok. Ako hlavný zámer Klastra Liptov bola prezentovaná koordinácia, plánovanie a marketingová podpora cestovného ruchu v Liptove. Bol stanovený cieľ,

aby do roku 2013 navštívil región Liptova dvojnásobný počet turistov. Predsedom predstavenstva klastra sa stal primátor L. Mikuláša Ján Blcháč a predsedom dozernej rady ružomerský primátor Michal Slašťan. Vedením klastra bola poverená Iveta Niňajová.

Dňa 27. mája bolo v aquaparku Tatralandia stretnutie subjektov cestovného ruchu, ktoré malo za úlohu predstaviť región Liptova a pritiahnúť doň čo najviac turistov, hlavne z Poľska. Tí tvorili v predošlom roku až 40 % z celkového počtu 750-tisíc turistov, ktorí navštívili Liptov. Na stretnutí sa zúčastnilo tridsať zástupcov poľských cestovných kancelárií a desať poľských novinárov. Propagačné prezentácie boli zamerané hlavne na najväčšie centrá cestovného ruchu v regióne Liptova.

Na Námestí osloboditeľov 16. augusta v rámci Jánošíkovho víkendu čerstvý olympijský víťaz Michal Martikán spolu s primátorom Jánom Blcháčom slávnostne pokrstil vodou z olympijského kanála z Pekingu **nový Bedeker – Liptovský Mikuláš a okolie**. Túto komplexnú stodvadsaťstranovú príručku o L. Mikuláši iniciovala mikulášska samospráva a v prvom náklade vyšla v počte desaťtisíc výtlačkov. Na vydanie bedekra bolo z mestského rozpočtu uvoľnených sedemstopäťdesiat tisíc korún. V rekordne krátkom čase šiestich mesiacov ju pripravil tím pracovníkov Informačného centra a Múzea Janka Kráľa. V praktickom a atraktívnom farebnom formáte prináša súhrnné informácie pre turistov a návštevníkov mesta z oblasti histórie, kultúry, taktiež o okolitej prírode a rôznych možnostiach trávenia voľného času v tomto meste. Na druhom ročníku celoslovenskej súťaže Najkrajšie knihy a propagačné materiály o Slovensku za rok 2008, ktorú vyhlasuje Klub fotografov – publicistov zo Slovenského Syndikátu novinárov, získala táto publikácia druhé miesto.

Na začiatku októbra sa v Liptovskom Mikuláši konalo **stretnutie Medzinárodného klubu**, ktoré sa venovalo cestovnému ruchu. Zúčastnil sa na ňom aj štátny tajomník ministerstva hospodárstva Ivan Rybárik, ktorý prezentoval koncepciu rozvoja cestovného ruchu v Slovenskej republike do roku 2013. Zdôraznil potrebu koordinácie jednotlivých subjektov a prioritu kvalitných služieb. Iveta Niňajová, poverená vedením Klastra Liptov, predstavila plány v koordinácii cestovného ruchu v tomto regióne. Ako

hlavný cieľ prezentovala zvýšiť návštevnosť Liptova do roku 2013 na dvojnásobok v porovnaní s rokom 2007. Od októbra začal Klaster Liptov používať novú marketingovú značku, ktorú schválili na zasadaní predstavenstva a dozornej rady Klasteru Liptov jej členovia. Do červeného pozadia bol umiestnený biely nápis LIPTOV, TREBA ZAŽIŤ.

Dňa 11. novembra uzavreli združenie cestovného ruchu Klaster Liptov a Žilinský samosprávny kraj **dohodu o strategickom partnerstve** v oblasti cestovného ruchu. Podľa nej sa zaviazali spolupracovať na aktivitách zameraných na uplatňovanie nových trendov pre dynamický rozvoj a využívanie konkurenčných prvkov s cieľom zabezpečiť udržateľný rozvoj cestovného ruchu v Žilinskom kraji. V praxi to znamená vzájomné informovanie o pripravovaných akciách, budovanie pozitívnej mienky o cestovnom ruchu v regióne Liptova, tvorba spoločných produktov a propagácie.

DOPRAVA A SPOJE

Od 7. januára bola zvýšená cena cestovného **v mestskej hromadnej doprave v Liptovskom Mikuláši**. Jednosmerný lístok MHD od tohto dátumu stál 12 Sk, pre žiakov a študentov to bolo 6 Sk. Držitelia cestovných kariet dostali zľavu 1 Sk z ceny cestovného lístka. Išlo o prvé zdraženie cestovného od 1. marca 2003. Došlo k nemu po dohode vedenia mesta a manažmentu SAD L. Mikuláš. Ako dôvod zvýšenia cestovného bolo uvedené stúpanie cien pohonných hmôt, energií, údržby a pod., ako aj znižujúci sa počet prepravovaných osôb. Podľa údajov Jozefa Siváka z SAD LM poklesol počet prepravovaných oproti roku 2005 o viac ako 300 000 osôb. Samospráva, ktorá sa každoročne podieľala na financovaní MHD, mala tento rok prispieť sumou vo výške 6,32 milióna Sk, ako to prezentoval vedúci Odboru dopravy a komunálnych služieb mestského úradu Miroslav Tuli. Tieto financie mali byť použité na vyrovnanie strát zo zliav a na prevádzku mestských autobusových liniek, ktoré sú ekonomicky nevýhodné, ale stále potrebné.

V apríli došlo k čiastočnej obmene vozového parku autobusovej dopravy. Na prímestských linkách Liptovského Mikuláša začalo jazdiť **šesť nových autobusov**, konkrétne z L. Mikuláša do L. Anny, Žiaru, L. Michala, L. Kl'áčian, Jamníka a L. Kokavy. Nové autobusy splňajú vyššie ekologické kritériá, sú ekonomickejšie, i keď majú menšiu kapacitu prepravovaných osôb. Na ich slávnostnom odovzdávaní 15. apríla sa zúčastnil predseda Žilinského samosprávneho kraja Juraj Blanár.

Od októbra boli do užívania v mestskej hromadnej doprave odovzdané dva nové 33-miestne štvordverové nízko podlažné autobusy v hodnote takmer 7 miliónov korún. Zakúpené boli z úverov a budú splácané asi 8 rokov z bežných prevádzkových peňazí, ako to prezentoval riaditeľ SAD v L. Mikuláši Ladislav Hološ. Premávať začali na najfrekventovanejších linkách č. 8 a 11 medzi Podbrezinami, stanicou a Ondrašovou. Tým zmenil aj priemerný vek autobusov mestskej hromadnej dopravy, ktorý bol dovtedy trinásť rokov.

Od 21. decembra vstúpil do platnosti nový cestovný poriadok Mestskej autobusovej dopravy v L. Mikuláši. Okrem časových posunov priniesol aj posilnenie spojov do mestských častí Il'anovo, Ploštín a Demänová. Novinkou je **zavedenie nočného spoja na Podbreziny** počas piatkov a sobôt s odchodom 23:40 z autobusovej stanice.

ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Spoločnosť Pro BioSpace s. r. o., zastupujúca vlastníkov pozemkov v areáli bývalých podnikov Maytex a Kožiarske závody, požiadala mesto o **výrub asi sto päťdesiatich topoľov** na tomto území, vysadených v rokoch 1955 – 1965. V decembri 2007 sa odohrali rokovania za účasti Verejnoprospešných služieb a OZ Tatry. Na základe posudku š. p. Lesy SR o význame a funkcii týchto topoľov mesto v roku 2008 odsúhlasilo ich výrub. Žiadatelia výrubu neplánujú na tomto území novú výsadbu, za čo mali dať mestu finančnú náhradu, za ktorú má mesto uskutočniť výsadbu náhradnú.

Tri dni na konci mája čistilo asi sto študentov zo stredných škôl v L. Mikuláši **brehy Liptovskej Mary**. Prospešne tak vyplnili voľnejších rozvrh počas maturitného týždňa na ich školách. Akciu zorganizoval Obvodný úrad životného prostredia v L. Mikuláši, Slovenský rybársky zväz a Povodie Váhu v Ružomberku. Študenti vyzbierali viac ako dvesto vriec odpadu a aspoň na kratšiu dobu vyčistili turistami obľúbené a znečisťované miesta.

Koncom novembra znovu otvorili **zberný dvor na domový odpad** na Podtatranského ulici. Dvor bol dočasne uzatvorený z dôvodu rekonštrukcie, ktorá stála približne dva milióny korún. Časť nákladov mesto uhradilo z dotácie Environmentálneho fondu, zvyšok bol dofinancovaný z rozpočtu VPS. Potrebu takýchto zberných potvrdil úbytok čiernych skládok odpadu v meste.

Vedenie mesta 28. novembra zverejnilo informáciu, že z **Recyklačného fondu SR získalo dotáciu 4,3 milióna** korún na rozšírenie separovaného zberu. Riaditeľ VPS informoval, že sa z uvedených prostriedkov plánuje do separačného strediska na Podbrezinách zakúpiť lis, tiež auto na zber odpadu a vysokozdvížny vozík. Z dotácie mesto tiež naplánovalo dokúpiť približne 350 nádob na separovaný zber.

OBČIANSKE ZDRUŽENIE TATRY

OZ Tatry vzniklo v októbri roku 2000. Ako hlavný cieľ si stanovilo chrániť životné prostredie i kultúrne dedičstvo v podtatranskom regióne. Svoju činnosť rozvíjalo spoluprácou s orgánmi štátu a samosprávy, mimovládnyimi organizáciami i podnikateľskými subjektmi. Zameriavalo sa na výchovno-vzdelávací proces, občiansky monitoring vodných tokov, propagáciu bioproduktov a tradičných remesiel, ochranu prírodných zdrojov a hospodárenie s nimi. Za projekt *Toky nie sú stoky* a environmentálnu výchovu a aktivity v podtatranskom regióne v roku 2007 bola OZ Tatry udelená cena *International Green Apple Enviromental Award*, ktorá patrí medzi najprestížnejšie vo Veľkej Británii. Predstavu svojho smerovania združenie

sformulovalo v pláne *Program obnovy krajiny v podtatranskom regióne*. OZ Tatry podpísalo 15. októbra minulého roku s mestom *Memorandum o vzájomnom spoločnom postupe, porozumení, neobchádzaní a zabezpečení vzájomnej spolupráce a vymedzení vzájomných práv a povinností*. Chcelo tak písomne spečatiť a vymedziť formy spolupráce napr. v podobe výchovno-vzdelávacích aktivít a pod.

OZ Tatry spustilo pilotný projekt **Tetrapaková liga**, ktorého cieľom je znižovanie množstva viacvrstvových kombinovaných obalov, ktoré chybné končili na skládke komunálneho odpadu vo Veternej Porube alebo dokonca voľne pohodené v prírode, a nie v príslušných kontajneroch na plasty. OZ Tatry sa zameralo na najmladšiu generáciu. Tri základné školy, ktoré do 27. apríla nazbierali v priemere na jedného žiaka najviac viacvrstvových obalov, dostali ceny v podobe CD prehrávačov.

Dňa 17. decembra na Mestskom úrade v L. Mikuláši slávnostne vyhodnotili celkové výsledky Tetrapakovej ligy. Na prvom mieste skončila ZŠ v Demänovej, ktorá vyzbierala 95kg tetrapakových obalov, čo bolo v priemere viac ako 1kg na žiaka. Na druhom mieste skončila ZŠ Demänovská cesta z Palúdzky s 349 kg (0,79kg na žiaka) a s 351kg (0,66kg na žiaka) sa ako tretia umiestnila ZŠ na Ul. Československej brigády. Sedem základných škôl, ktoré sa zapojili do tejto súťaže vyzbieralo viac ako 1450kg viacvrstvových kombinovaných obalov. Prvé tri školy boli odmenené DVD rekordérom a školy na štvrtom až siedmom mieste finančnou odmenou.

Na Svetový deň životného prostredia 5. júna bol na skládke komunálneho odpadu vo Veternej Porube pre školy **Deň otvorených dverí**. OZ Tatry tu ponúklo 14 programov, na ktorých sa zúčastnilo 277 školákov. Akcia pokračovala 7. júna, keď mohli dospelí občania navštíviť separačné stredisko, verejnosť však záujem veľmi neprejavila.

Na jar roku 2008 bola OZ Tatry za projekt **Neseparujte sa! Separujte s nami** v rámci Blokoveho grantu EMVOTUR udelená dvojročná finančná podpora, keď bol ich projekt hodnotený najvyššie zo všetkých podaných. Projekt dostal finančnú podporu z Finančného mechanizmu Európskeho hospodárskeho spoločenstva, Nórskeho

finančného mechanizmu a štátneho rozpočtu SR a z Nadácie pre deti Slovenska z Fondu Hodina deťom.

OZ Tatry pod názvom Neseparujte sa! Separujte s nami pripravilo napr. vzdelávací seminár, ktorý sa konal 9. októbra v ZŠ Janka Kráľa. Jeho cieľom bolo oboznámiť mladých ľudí s problematikou zneškodňovania a znehodnocovania odpadov. Zapojilo sa doň asi 50 účastníkov z viacerých škôl mesta. OZ Tatry školám následne ponúklo užšiu spoluprácu v oblasti ochrany životného prostredia.

Pre výchovno-vzdelávacie subjekty boli počas roka pripravené lektorované exkurzie do separačného strediska VPS na Podbrezinách. Na 41 akciách sa zúčastnilo 947 mladých návštevníkov.

V rámci projektu Neseparujte sa! Separujte s nami prebiehala kampaň separovaného zberu, pre ktorú bolo pripravených množstvo informačných letákov, mediálne spoty v TV Liptov a pod.

Potreba osvetových programov separácie odpadu sa potvrdila, keď OZ Tatry v spolupráci s VPS zanalyzovala obsah 1 100 litrových nádob komunálneho odpadu, v ktorých sa našlo 18,38kg papiera, 9,6kg skla, 24kg plastov, 5,85kg kovov, 0,75kg elektronického odpadu a 5,31kg viacvrstvových obalov. OZ Tatry v spolupráci s odborom stratégie, marketingu a regionálneho rozvoja mesta L. Mikuláš realizovalo anketu o separovanom zbere na vzorke 7,64 % obyvateľov mesta. Ako hlavný dôvod neseparovania odpadu bola uvedená nedostupnosť zberných kontajnerov. Podľa ankety stále málo občanov separuje kovové obaly, viacvrstvové kombinované obaly a papier. Taktiež ešte stále nevymizol zvyk nelegálnych skládok alebo ukladanie nadrozmerného odpadu ku kontajnerom namiesto jeho odovzdania do zberných stredísk. Na základe výsledkov ankety pripravil Matej Šiculiak z OZ Tatry projekt Optimalizácia separovaného zberu v meste Liptovský Mikuláš. Týkal sa hlavne nového rozmiestnenia zberných kontajnerov a doplnenie ich počtu, ktoré bolo závislé od finančných dotácií.

V septembri zaviedlo OZ Tatry do 35 školských zariadení v zberovej časti VPS separovaný zber papiera, plastu, kovov, viacvrstvových kombinovaných obalov, batérií a akumulátorov.

Počas prvých dvoch novembrových týždňov zrealizovalo OZ TATRY v 20 materských a základných školách v Liptovskom Mikuláši a okolí interaktívne programy *Separujte s Hugom* pre 81 skupín, ktorých sa zúčastnilo asi 2 150 detí. Cieľom akcie, ktorá úzko nadviazala na rozmiestnenie viac než 400 nádob na separovaný zber v 35 výchovno-vzdelávacích zariadeniach v regióne Liptova, bolo veselou formou s maskotom priblížiť deťom problematiku triedenia odpadov.

Podľa informácií predsedu OZ Tatry **Rudolfa Pada** sa situácia v separovaní odpadu v meste zlepšila. V roku 2008 bolo vytriedených 2 492 ton odpadu, čo bolo o 1400 ton viac ako predošlom roku. V roku 2008 bolo v meste Liptovský Mikuláš vyzbieraných viac ako 8 ton nebezpečného odpadu. Zber sa tradične konal na jar a na jeseň a vyzbieralo sa v ňom asi 20 nebezpečných druhov odpadu.

Klimatické pomery počas roka v meste nenadobúdali časté extrémny, aj keď podľa situácie vo svete bolo zrejmé, že človekom nabúraný a znečistený prírodný systém reaguje čoraz častejšími extrémnymi prejavmi.

V nedeľu večer 27. januára mestom prechádzali vlny silného nárazového vetru. Hasiči z Liptovského Mikuláša museli odstraňovať jeho následky – prevažne spadnuté stromy.

V septembri boli miesto babieho leta zaznamenané prízemné mrazy, na toto obdobie priskoré.

V skoré nočné ráno 21. februára mohli ľudia v našich zemepisných šírkach pozorovať **úplné zatmenie Mesiaca**. O jedinečnosti tohto úkazu hovorí fakt, že sa tu takáto možnosť má vyskytnúť až v roku 2011. Zatmenie začalo o 1.37 h SEČ, kedy mesiac vstúpil do polotieňa, v tejto fáze však ešte bolo nepostrehnuteľné. Úplné zatmenie prebehlo od 2.45 do 4.00 h SEČ, kedy bol mesiac v úplnom tieni Zeme. Mesiac v splne sa však z oblohy nestratil. Osvetľovali ho slnečné lúče rozptýlené v zemskej atmosfére, vďaka ktorým nabral jedinečný oranžový vzhľad. Obyvatelia L. Mikuláša pre zamračené počasie videli tento úkaz len čiastočne, lepšie ho mohli

pozorovať v okolí mesta, na vyššie položených miestach s jasnejšou oblohou a mimo mestských neónov.

III. ŠKOLSTVO

Na **Deň učiteľov** 28. 3. odovzdávali pedagógom ocenenia, podobne ako v iných mestách, i v Liptovskom Mikuláši. Posledný marcový piatok primátor ocenil nasledovných dvadsaťdeväť pedagógov tohto mesta: František Kôpka, Žilinská univerzita, Miroslav Líška, Akadémia ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika, Jozef Wesselenyi, Národná akadémia obrany marš. Andreja Hadika, Dušan Badinka, Združená stredná škola stavebná, Peter Cuker, Gymnázium M. M. Hodžu, Lisbert Gravely, Evanjelické gymnázium Juraja Tranovského, Miroslav Chovančík, Pedagogicko-psychologická poradňa, Viera Ilavská, Združená hotelová a obchodná škola, Emília Jurkovičová, Stredná zdravotnícka škola, Mária Oravcová, Spojená škola J. Rumana, Eva Urbanová, Spojená škola Vrbická, Jana Veselovská, Obchodná akadémia, Ľudmila Vostíková, Domov mládeže, Stanislav Žalúdek, Spojená škola Demänovská cesta, Jana Bachtíková, Základná umelecká škola, Anna Bobčáková, MŠ Kláštorňa, Alexandra Bobková, Evanjelická základná škola, Kamila Hliničanová, Centrum voľného času, Viera Hunová, ZŠ Čs. brigády, Mária Joóbová, MŠ Nábrežie 4. apríla, Marián Jurči, ZŠ Nábrežie A. Stodolu, Lívia Krajčušková, Súkromná MŠ Stonožka, Valentína Nevolníková, ZŠ M. R. Martákovej, Libuša Oberučová, ZŠ Demänovská cesta, Mária Okoličániová, ZŠ s MŠ Demänová, Anna Porubčanová, ZŠ Janka Kráľa, Jana Šimanská, ZŠ Ap. Pavla, Veronika Štefanovičová, ZŠ Okoličianska, Ľubica Švecová, MŠ Vranovská.

Pri rovnakej príležitosti oceňoval aj rektor Akadémie ozbrojených síl generála M. R. Štefánika Ján Kurty. Cenu a plaketu školy udelil Jozefovi Kudličkovi za významný prínos v oblasti vzdelávania a Ferdinandovi Chovancovi za najlepšiu publikáciu. Ocenenie udelil aj minister obrany. Pamätnú medailu ministra obrany SR I. stupňa získal Bohuslav Lakota a Pamätnú medailu ministra obrany SR III. stupňa Ján Pápay.

Nový školský zákon platný od 1. septembra 2008 z dielne ministra školstva Jána Mikolaja priniesol viacero zmien. Stredné školstvo začalo byť rozdeľované na gymnázia, konzervatóriá a stredné odborné školy, ktoré sa ďalej delia podľa tipov odborov. Tak sa aj učilištia v názve stali strednými školami. Zapracovanie zmien mali školy za úlohu vykryť zo svojich rozpočtov. **Zmeny názvov** postihli aj mimoškolské zariadenia, domovy mládeže sa začali oficiálne nazývať školskými internátmi. (Konkrétne zmeny v názvoch školských zariadení v L. Mikuláši sú uvedené v kapitole ŽSK v spojitosti so zasadáním jeho zastupiteľstva 7. novembra.)

Počas 10. až 12. novembra sa v Dome kultúry uskutočnili **Dni kariérneho poradenstva**, ktoré organizovali Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v L. Mikuláši, Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v L. Mikuláši a mesto Liptovský Mikuláš. *Burza informácií o stredných, vysokých školách a zamestnávateľoch* ponúkla školopovinným návštevníkom prehľad možností zamestnania resp. ďalšieho štúdia. Študenti maturitných ročníkov stredných škôl L. Mikuláša mohli tiež získať informácie o viac ako tridsiatich vysokých školách na Slovensku a v Čechách.

Dňa 8. decembra sa na Mestskom úrade v L. Mikuláši konal vzdelávací seminár **Regionálna história vo vyučovanom procese**, ktorý bol určený hlavne učiteľom základných a stredných škôl. Oproti predchádzajúcemu semináru o regionálnej výchove zaznamenal asi len polovičnú účasť. Seminár vznikol znova z iniciatívy Miestneho odboru Matice slovenskej v L. Mikuláši.

Od apríla do decembra v liptovských školách prebiehala **sút'až**, ktorá mala za úlohu **spropagovať olympizmus**. Jej organizátorom bol Olympijský klub Liptova v spolupráci s Krajskou radou Asociácie športu na školách a Združením miest a obcí Liptova. V oblasti Liptovského Mikuláša bola medzi strednými školami ako najlepšia vyhodnotená Združená hotelová a obchodná škola, prvá medzi základnými školami skončila ZŠ M. R. Martákovej.

MATERSKÉ A ZÁKLADNÉ ŠKOLY

V roku 2008 navštevovalo deväť materských škôl na území mesta 851 detí.

Materská škola na Palúčanskej ulici zatiaľ ako jediná škôlka v Liptove dostala certifikát Zelenej školy, ktorý vychádza z medzinárodného hnutia Ecco schools. Na Deň Zeme 22. apríla pripravila viacero akcií. Deti vytvorili množstvo výtvarných prác z prírodných materiálov, letáky proti vypaľovaniu trávy, ktoré i roznášali. Ich učiteľky im predviedli recykláciu papiera. Spoločne uložili do zeme vrecká s rôznym odpadom, aby sa o rok na vlastné oči presvedčili, čo sa s nimi stane.

Dňa 19. decembra v **MŠ na Ulici Čs. brigády** odovzdal primátor Ján Blcháč riaditeľke škôlky Zdenke Kolínskej pri príležitosti odchodu do dôchodku pamätnú plaketu mesta. Zároveň odovzdal menovací dekrét novej riaditeľke Miriam Erhartovej, ktorá bola v tejto škôlke zástupkyňou.

Dňa 6. mája otvorili v **MŠ Žirafka** nové dopravné ihrisko. Pozostávalo z dopravných značiek a kruhového objazdu, ktorý deťom namaľoval ich školník. Na ihrisko škôlke prispeli sponzori sumou 64 tisíc korún. Na otvorení sa zúčastnil primátor Ján Blcháč, zástupcovia polície a Slovenského červeného kríža.

Mesto L. Mikuláš bolo zriaďovateľom **šiestich základných škôl**. Ako prezentoval Ján Jurkovič z Odboru školstva, mládeže a športu na Mestskom úrade v Liptovskom Mikuláši na začiatku roku 2008 odovzdali na základných školách polročné vysvedčenia 2688 žiakom, čo je o 142 menej ako vlani. Z toho polročné hodnotenie dostalo 273 prvákov, čo je oproti minulému roku pokles o 35 detí. Tento úbytok je odrazom demografického vývoja. Najpočetnejšia je Základná škola Márie Rázusovej-Martákovej na Nábřeží 4. apríla, ktorú navštevuje 534 žiakov. Najmenej detí má ZŠ s MŠ P. J. Kerna Demänová, do ktorej chodí 53 žiakov.

V septembri nastúpilo do nového školského roku 2008/2009 **znovu menej žiakov základných škôl**. Sedem základných škôl, ktorých zriaďovateľom je mesto, evidovalo 2554 žiakov, čo bolo o 80 menej v porovnaní s predošlým rokom. Do prváckych lavíc zasadlo 280 detí.

Začiatkom januára v **Základnej škole na Demänovskej ceste** absentovalo v štvrtom ročníku viac ako 45 % žiakov pre akútne ochorenia dýchacích ciest. Preto mali žiaci polročné voľno predĺžené o *chrípkové prázdniny*. Začiatkom októbra sa v škole konal už 24. ročník atletického štvorboja piatych ročníkov. Na podujatí, ktoré s touto základnou školou pripravilo mesto a Atletický club Kriváň, sa zúčastnilo viac ako 70 súťažiacich. V družstvách zvíťazila ZŠ M. R. Martákovej, medzi jednotlivcami najviac bodov získal M. Spodniak a J. Dudová.

V roku 2008 si **Základná škola M. Rázusovej-Martákovej** pripomenula 30. výročie svojho založenia. Súčasný názov má od roku 1998, dovtedy sa volala ZŠ 4. apríla. Je známa tým, že sú v nej hokejové triedy, a to už od roku 1979. Svojou vybavenosťou podporovala aj iné športy, napríklad gymnastické alebo plavecké oddiely. V roku 2008 navštevovalo túto základnú školu 487 žiakov v 22 triedach, z ktorých bolo šesť športových. Škola v tomto roku zamestnávala 34 pedagógov a 25 pomocných pracovníkov. Oproti iným školám bývajú žiaci na prvom stupni hodnotení len slovné, k čomu sa škola odhodlala pred dvanástimi rokmi ako prvá v Liptove. Škola má už desať rokov aj vlastný detský parlament, do ktorého sú volení žiaci štvrtého až deviateho ročníka. Pretrváva tu tradícia vydávania školských časopisov. V tomto roku sa škola zapojila do projektu Dobrý deň, knižnica, na ktorý dostala dotáciu z ministerstva školstva 95 tisíc korún, ktorej cieľom bolo presídliť knižnicu do väčších priestorov a zmodernizovať výpožičný systém.

Pri príležitosti tridsiatich narodenín školy sa konala 23. októbra v Dome kultúry slávnostná akadémia. Riaditeľka Alena Ridzoňová privítala zástupcov mesta, sponzorov, bývalých i súčasných pedagógov, absolventov a priateľov školy. Jozef Daník odovzdal riaditeľke diplom Olympijského klubu Liptova za podporu vo výchove mladých športovcov, druhý diplom jej bol udelený od Krajskej asociácie športu na školách.

Pamätné medaile boli odovzdané bývalým riaditeľom školy – Karolovi Boráňovi a Božene Šimkovej. Nasledoval bohatý kultúrny program, na ktorom vystúpilo 150 žiakov.

V rámci osláv založenia školy bolo v októbri dané do užívania, ako jedinej základnej škole na Slovensku, **nové syntetické ihrisko**. Ihrisko s rozmermi 20x15 metrov bolo vybudované s cieľom zlepšiť podmienky hokejovej prípravky a hokejovým triedam. Financie na tento projekt za 5,8 milióna korún škola získala z Ministerstva školstva SR, menšími čiastkami prispelo aj mesto, sponzori a samotná škola.

Žiaci tanečného odboru **Základnej umeleckej školy J. L. Bellu** si úspešne počínali na celoštátnej súťaži Dance Fitness, ktorá sa 25. – 26. apríla konala v Bojniciach. Školu reprezentovali najstarší žiaci vo veku 15-18 rokov, ktorí v kategórii show dance s choreografiou Set up zvíťazili, rovnako aj v kategórii scénických tancov s choreografiou Čiary. So scénickým tancom Angel obsadili ešte tretie miesto. Tanečníci mikulášskej ZUŠ pod vedením Aleny Štulrajterovej, Jany Bachtíkovej a Ivety Surmovej dostali aj ocenenie laureáta súťaže.

V čase Mikulášskeho jarmoku sa odohralo stretnutie žiakov tanečných odborov ZUŠ v L. Mikuláši a jej partnerskej školy v Kroměříži. Ich spoločné vystúpenie si mohli diváci pozrieť vo veľkej sále Domu kultúry.

Dňa 17. decembra prezentovali v Dome kultúry žiaci ZUŠ vianočný program. Spoločne v ňom vystúpili žiaci divadelného, hudobného, výtvarného i tanečného odboru.

Počas roka sa žiaci ZUŠ často prezentovali na vernisážach kultúrnych organizácii, ktoré podobne ako samotná ZUŠ, patria pod mesto L. Mikuláš.

V dňoch 15. – 16. apríla sa v L. Mikuláši konal 54. ročník Hviezdoslavovho Kubína. Okresné kolo tejto tradičnej súťaži v prednese poézie a prózy prebiehalo po prvý raz v priestoroch **Centra voľného času**. V spolupráci s jeho zamestnancami ho pripravilo Liptovské kultúrne stredisko. V prednese poézie zvíťazili P. Štofčíková, M. Jurecová, V. Matějková a R. Valientková, v próze A. Miždová, S. Plachtinský, N. Stankovianska a M. Tomasy.

Dňa 14. mája sa v centre L. Mikuláša konalo podujatie Jazdy zručnosti. Zorganizovali ho Centrum voľného času s mestskou a štátnou políciou, podieľal sa aj Miestny spolok Červeného kríža a Obvodný a Mestský úrad v L. Mikuláši. Zúčastnilo sa desať tímov zo základných škôl v okrese L. Mikuláša. Súťaž okrem jazd pozostávala aj z teoretickej časti, kde u žiakov preverovali vedomosti z pravidiel cestnej premávky a prvej pomoci. Najviac bodov získal tím základnej školy z Pribyliny.

Priestory Centra voľného času hostili množstvo rôznych podujatí, o ktorých sú bližšie informácie uvedené v činnosti organizácií, ktoré boli ich hlavnými organizátormi.

V rámci projektového vyučovania *Comenius* navštívili **Evanjelickú základnú školu Jura Janošku** skupiny žiakov a učiteľov z partnerských škôl vo Welse a Bulharsku. Po oboznámení sa s mestom nasledovali prezentácie v anglickom jazyku, v ktorých žiaci predstavovali známe osobnosti svojho národa. Program pokračoval spoločnými hrami jednotlivých krajín. Zúčastnení spolu navštívili Tatralandiú a stretnutie zakončili spoločnou večerou u primátora mesta.

Na Deň Zeme 22. apríla mali žiaci tejto základnej školy stretnutie s ochranármi prírody. Na deviatich stanovištiach im rozprávali o svete zvierat, rastlín a ochrane životného prostredia. Následne si deti mohli svoje vedomosti preveriť v testoch a súťažiach. O tomto podujatí potom pripravili prezentáciu v anglickom jazyku pre projekt v Bulharsku.

STREDNÉ ŠKOLY

V máji, na konci školského roku 2008/2009, prebehli na **Evanjelickom gymnáziu Juraja Tranovského** v L. Mikuláši prvé bilingválne maturity. V anglickom jazyku maturovalo 111 študentov, z ktorých 73 zmaturovalo na samé jednotky.

Veronika Lešková z Evanjelického gymnázia J. Tranovského bola zvolená za Miss študentku Liptova 2008 na finálovom večeri, ktorý sa 5. decembra konal v Dome kultúry v Liptovskom Hrádku.

Spolu 50 študentov **hotelovej akadémie** rozhodlo darovať svoju krv. Urobili tak 30. januára vo Vojenskej nemocnici v Ružomberku.

Študenti Hotelovej akadémie sa zúčastnili Gastrofestu, ktorý sa konal 16. – 17. mája v židovskej synagóge a Dome kultúry v L. Mikuláši. Študenti získali cenu v kategórii kuchárov.

V máji sa táto stredná škola zapojila do projektu Starí rodičia, vnuci a vnučky, ktorý ponúkal Štátny inštitút odborného vzdelávania. V rámci tohto projektu študenti 3. B triedy učili svojich starých rodičov základnej obsluhy počítača. Zapojilo sa doň 10 dôchodcov.

Po minuloročnej návšteve budúcich kuchárov a čašníkov z Opavy, kedy Mikulášanom ponúkali tradičné české jedlá, im tunajšia hotelová škola návštevu opätovala. Štvrtý októbrový týždeň skupina z Hotelovej akadémie v L. Mikuláši pripravovala tradičné liptovské jedlá, o ktoré bol v dvoch reštauráciách českého partnerského mesta veľký záujem.

Študenti **Obchodnej akadémie** urobili v januári zbierku detských hračiek, ktorú venovali detskému domovu v Kráľovej Lehote.

Poslanci zastupiteľstva ŽSK na svojom 21. zasadaní 3. septembra uznesením 21/21 odsúhlasili, že Domov mládeže a jeho Školská jedáleň na Petrovičovom nábreží bude súčasťou Obchodnej akadémie.

Dňa 14. novembra bolo v areáli školy Obchodnej akadémie v L. Mikuláši odovzdané do užívania nové športové ihrisko. Na slávnostnom odovzdávaní sa zúčastnili zástupcovia mesta a ŽSK spolu s jeho predsedom Jurajom Blanárom. Výstavba ihriska stála 380 tisíc korún, z čoho ŽSK hradil 200 tisíc. Cieľom jeho využitia bolo okrem podpory športových aktivít na škole sprístupniť ho aj verejnosti. Tento deň sa tu odohrával aj basketbalový turnaj zmiešaných družstiev Obchodných akademií, ktorý bol súčasťou grantového projektu ŽSK Vráťme šport do škôl. Okrem domáceho družstva, ktoré skončilo na poslednom mieste, sa na ňom predstavili zástupcovia škôl z Čadce, Dolného Kubína a Ružomberka.

V priestoroch mestského úradu sídlila 18 rokov **Stredná odborná škola zdravotnícka**. ŽSK, pod ktorý patrí, dal návrh na zmenu priestorov od školského roka 2008/2009. Podľa hovorca ŽSK P. Kubicu je na to dôvodom, okrem absencie telocvične, šatní, špeciálnych kabinetov a vzdialeností medzi triedami, i fakt, že sa žiaci a pedagógovia školy stretávajú so zamestnancami a klientmi úradu, čo je z hľadiska psychohygieny nevhodné. Priestory uznala za nevyhovujúce i Štátna školská inšpekcia. Vznikol plán zdravotnú školu presťahovať do priestorov Spojenej školy na Vrubickej ulici, ktorá bola údajne využívaná na osemdesiat percent. Na rekonštrukčné práce bolo na tento účel vyčlenených z rozpočtu ŽSK asi jeden a pol milióna korún. Podľa slov primátora, plánuje samospráva mesta po presťahovaní školy umiestniť do daných priestorov mestskú políciu.

Táto škola sa koncom októbra prvý raz zapojila do podujatia pri príležitosti Medzinárodného dňa knižníc, ktoré vyhlásila Pedagogická knižnica v Bratislave pod záštitou ministra školstva. Pokúsila sa tak uchádzať o dotáciu 130 tisíc korún, ktoré chcela použiť na nákup beletrie do školskej knižnice. Stanovenú tému – Čitateľská gramotnosť a vzdelávanie v knižnici spojili účastníci projektu so Stretnutím s osobnosťami Liptova. Po prezentácii projektov o jednotlivých osobnostiach sa stretli s ružomerským spisovateľom Milanom Chovanom.

Gymnázium M. M. Hodžu, ako stredná škola v pôsobnosti ŽSK, sa úspešne zúčastnilo rozvojového projektu Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc 2008, v rámci ktorého získala na tento školský rok z ministerstva školstva dotáciu na projekt Bližšie k čitateľom.

Na pôde **Odborného učilišťa** v L. Mikuláši sa v polovici mája konala celoslovenská súťaž zručností a odborných vedomostí v cukrárenskej výrobe. Do súťaže sa zapojilo päť zo šiestich slovenských škôl, ktoré vyučujú odbor cukrár. Po písomnom teste z teórie nasledovala praktická časť, ktorej výsledky vizuálne hodnotila odborná porota. Za víťaza určila družstvo domácej školy, ktoré zastupovali Zdenka Bartošová a Nataša Kollerová. Súťaž podporilo ministerstvo školstva sumou 65 tisíc korún.

VYSOKÉ ŠKOLY

Po promóciách absolventov denného bakalárskeho štúdia bola 17. júla na Mestskom úrade v L. Mikuláši slávnostne podpísaná kúpna zmluva medzi samosprávou v L. Mikuláši a **Žilinskou univerzitou**. Budovy bývalých kasární a strednej vojenskej školy pod Hájom, ktoré mesto v minulosti získalo bezplatne od ministerstva obrany a v ktorých detašované pracovisko univerzity sídlilo v prenájme šesť rokov, predalo mesto Žilinskej univerzite za symbolickú korunu, ako o tom predtým rozhodli poslanci mestského zastupiteľstva. Primátor Ján Blcháč a rektor ŽU Ján Bujnák po podpise zmluvy vyjadrili spokojnosť nad zavýšením viacročného snaženia, ktoré dáva lepšie možnosti zrekonštruovať objekty i zvýšiť úroveň detašovaného pracoviska.

Počas druhého júlového týždňa pripravilo Detašované pracovisko Žilinskej univerzity v L. Mikuláši tretí ročník Detskej univerzity. Zúčastnilo sa jej 34 detí, ktoré sa mohli prázdninovo vzdelávať v oblastiach elektrotechniky, strojárstva alebo financií. Po absolvovaní prednášok a cvičení im bol na Mestskom úrade odovzdaný titul bakalárik.

Detašovaná pracovisko Elektrotechnickej fakulty Žilinskej univerzity bolo v Liptovskom Mikuláši otvorené od školského roku 2002/2003. Sídlí v priestoroch bývalých kasární Pod Hájom v dvoch budovách slúžiacich na výučbu a ubytovanie študentov. Študenti tu majú možnosť absolvovať bakalárske štúdium akreditovaného programu Telekomunikácie, je tu Katedra základov inžinierstva a Katedra experimentálnej elektrotechniky.

Dekan Elektrotechnickej fakulty ŽU Ján Michalík 6. júna slávnostne otvoril priestory Laboratória komunikačných technológií na Detašovanom pracovisku v L. Mikuláši. Technické vybavenie priestorov má študentom umožňovať prakticky sa venovať problematike dátových, hlasových a video služieb. Laboratórium je určené študentom v študijnom programe Telekomunikácie a v pripravovanom študijnom programe Digitálne technológie.

V **Národnej akadémii obrany maršala Andreja Hadíka** a 11. júla uskutočnilo slávnostné vyradenie a promócie 80 kadetov, ktorí absolvovali štvorročný študijný program zároveň s vojenským. Predávania diplomov sa zúčastnil aj minister obrany Jaroslav Paška, ktorý pri tejto príležitosti informoval o zlúčení dvoch tunajších vojenských akadémií do jednej Akadémie ozbrojených síl M. R. Štefánika od 1. septembra 2008.

Akadémia ozbrojených síl generála M. R. Štefánika ponúkla možnosť študentom tretieho veku. V júli odovzdal rektor Ján Kurty 25 diplomov absolventom univerzity tretieho veku v odbore počítače a internet. Najstaršou absolventkou bola takmer osemdesiatpäť ročná G. Húsková.

Od septembra po svojej štvorročnej existencii zanikla **Národná akadémia obrany maršala Andreja Hadíka zlúčením s Akadémiou ozbrojených síl M. R. Štefánika**, ktorá sa stala jedinou vysokou vojenskou školou v Slovenskej republike.

Od 1. septembra AOS fungovala so štatútom štátnej vysokej vojenskej školy univerzitného typu, ktorá zabezpečuje vzdelávanie civilnej komunity v oblasti bezpečnosti a obrany ako aj vysokoškolské vzdelávanie kadetov a kariérne vzdelávanie vojakov. Dňa 23. septembra minister obrany Jaroslav Baška slávnostne uviedol do funkcie **nového rektora** AOS Miroslava Kelemena na akademické obdobie rokov 2008 – 2012. Vymenoval tiež troch nových prorektorov – Juraja Výrostka, Pavla Nečasa a Pavla Bučka. Na inaugurácii sa okrem primátora a predstaviteľov samosprávy a verejnej správy zúčastnili aj akademickí hodnostári zo šestnástich civilných vysokých škôl a predstavitelia vojenských škôl z Rakúska, Maďarska a Českej republiky.

V AOS, ako štatutárnom Výcvikovom stredisku Partnerstva za mier, 11. septembra minister obrany J. Baška slávnostne otvoril medzinárodný kurz *Isoc*, ktorý nadväzoval na predošlý *Jsoc* a bol jediným svojho druhu pre strednú a východnú Európu. Na otvorení sa zúčastnil aj holandský veľvyslanec na Slovensku Rob Swartbol, keďže kurz bol súčasťou projektu memoranda o porozumení s Holandským kráľovstvom. Na desaťtýždňovom kurze sa zúčastnili dôstojníci z dvanástich krajín NATO, ktorí sa pripravovali na pôsobenie v medzinárodných štáboch.

Dňa 13. novembra v AOS v rámci Dňa študentstva počas kultúrneho programu pokrstili aj novú knihu Ľubomíra Čecha Islam – fakty a súvislosti.

Jediná zahraničná vysoká škola so slovenskou pôsobnosťou v Liptovskom Mikuláši bol **Bankovní institut VŠ Praha**, ktorý funguje na súkromnej báze a v meste pôsobí od roku 2002. Po tom, ako jej mesto vyšlo v ústrety v získaní priestorov, odovzdali zástupcovia tejto školy začiatkom októbra medailu primátorovi za pomoc v rozvoji vysokého školstva. V máji ukončili štúdium na Bankovom inštitúte v L. Mikuláši prví absolventi. Medzi prvých inžinierov sa zapísalo 55 študentov v odbore Financie.

IV. KULTÚRA, UMENIE, MÉDIÁ

KULTÚRNE INŠTITÚCIE

Drvivá väčšina kultúry aj v tomto roku prechádzala tradičným aparátom kultúrnych inštitúcií, ktoré sa držali svojich zaužívaných plánov. V nasledujúcom prehľade som sa snažil uviesť to hlavné z ich činnosti, to čo verejne zarezovalo alebo prekročilo bežný rámec. Podrobnejšie informácie o aktivitách a podujatiach jednotlivých inštitúcií sú priložené v sprievodnej dokumentácii.

Pod názvom Liptovská vložka sa 8. a 9. januára v **Dome kultúry** konal 1. ročník festivalu tanca a spevu mladých účinkujúcich z Liptova a Ukrajiny. Na organizácii festivalu sa okrem mesta podieľali cestovná kancelária Limit a jej ukrajinský partner CK Busol voyage. Prvý večer sa pred publikom mikulášskych škôl predviedlo 60 mladých tanečníkov z Ukrajiny. Na druhý deň sa súťažilo vo folklórnom, modernom a detskom tanci a do rovnakých kategórií bola rozdelená aj súťaž v speve. Predstavilo sa 55 súťažiacich z Ukrajiny a 16 žiakov ZUŠ v L. Mikuláši. Porota v zložení Medvecká, Lutak, Palanová, Šipeková, Slaná a Papčová udelila mikulášskym zástupcom cenu v modernom tanci, ostatné ceny dostali súťažiaci z Ukrajiny. Na záver premiérového

ročníka sa organizátori vyslovili, že by budúročné stretnutie radi rozšírili o účastníkov z Ruska a Bieloruska.

Pri príležitosti Dňa učiteľov si, podobne ako vlani, zástupcovia pedagógov naplánovali návštevu divadelného predstavenia. Pôvodne mali v pláne objednať si muzikálovú produkciu, nečakali však, že tá je finančne tak vzdialená ich fondu na takéto akcie. Stanislav Štofčík z Domu kultúry mal šťastnú ruku, keď nakoniec oslovil divadlo Commedia z Popradu. V pondelok 31. marca totiž z hľadiska prúdili vlny nefalšovaného smiechu. Podarenú predlohu známych slovenských scenáristov *Zabíjačka* režijne spracoval V. Benko, ktorý v nej aj s tromi svojimi kolegami účinkoval. Z obavy malej návštevnosti bolo večerné predstavenie presunuté na klubovú scénu. Toto priblíženie hercov k dobre naladeným divákovi bolo veľmi prospešné. Predstavenie naplnené štipľavým humorom i nadhľadom prenieslo do publika dávky radosti a pohody, ktorá sa tak často nevidí.

V Dome kultúry v L. Mikuláši sa 25. – 28. 3. uskutočnil IV. medzinárodný detský súťažný festival *Súhvezdie hôr*. Bol prvým z piatich festivalov v rámci projektu Súhvezdie. Jeho organizátorom boli Medzinárodný dobročinný fond podpory a rozvoja tvorivosti detí a mládeže Ukrajiny Barvinok v spolupráci s firmami GALS z Odesy a Emil Schmidt z Kežmarku. Patronát nad slovenským projektom prevzalo Ministerstvo školstva z Ukrajiny, konzul Ukrajiny v SR a primátori miest Odesa a L. Mikuláš. Medzinárodný festival Súhvezdie pokračoval v Istanbule, Viedni, Odese a Budapešti. Na tom mikulášskom bolo prítomných 550 detí z Ukrajiny, Ruska, Lotyšska, Maďarska a Izraela. Za domácich Mikulášanov vystúpili deti zo súkromnej materskej školy Stonožka, detské folklórne súbory Ďumbier a Pramienok, detský spevácky zbor Tatranskí slávicí, ZUŠ L. Mikuláš a páry spoločenského tanca Liptovského tanečného centra. Medzinárodná porota udelila hlavnú cenu festivalu súboru Zadumka z ruskej Samary. Ďalšie ocenenia boli udeľované v skupinách zlatých, strieborných a bronzových súhvezdí. Z domácich sa do zlatého dostal Ďumbier, do strieborného Pramienok a ZUŠ L. Mikuláš, do bronzového Štefan Chmelnický z Pramienku.

Dňa 6. 9. sa vo veľkej sále Dome kultúry konal benefičný koncert pod názvom *White light*, teda Biele svetlo. Preto bolo podmienkou pre publikum i účinkujúcich biele oblečenie. Ideou večera bola radosť zo zdravia a podpora tým, ktorým chýba. Súčasťou

večera bolo vystúpenie disko dua Verona, skupín Ianus band, Off the point, P. Armstrong Ondria, módna prehliadka a barmanská show. Napriek zapojeniu mnohých sponzorov a propagácii podujatia, sa akcia nestretla s veľkým diváckym záujmom. Detskému oddeleniu v mikulášskej nemocnici z neho odovzdali dvadsať tisíc korún.

Od novembra začal v Dome kultúry svoju činnosť mládežnícky klub *Jeden svet*, na ktorého činnosti spolupracovali stredoškólači. Medzi jeho hlavné aktivity patrila prezentácia dokumentárnych filmov, ktoré poskytovalo OZ *Človek v ohrození* z archívu Medzinárodného festivalu dokumentárnych filmov *Jeden svet*. Po projekcii filmov nasledovala diskusia o aktuálnych problémoch okrajových oblastí s prizvanými hosťami. Prvá akcia takéhoto druhu sa konala 7. 11. a bola zameraná na tému drogy. Po projekcii niekoľkých filmov v bábkovej sále DK nasledovala asi hodinová diskusia.

Posledné štvrtky v mesiaci patrili v DK domácemu mímovi Miroslavovi Kasprzykovi, ktorý svojou „ukecanou“ pantomímou živo reflektoval večné aj každodenné témy.

Program DK počas roka tradične ponúkal priestory najrôznejším verejno-spoločenským akciám. Jeho vlastná dramaturgia sa zameriavala na striedanie divácky úspešných masových produkcií a občasným zaradením menšinových žánrov, čím si udržiaval istú žánrovú i hospodársku vyváženosť. Ako príklad takejto spojitosti možno uviesť októbrové predstavenie v klubovej scéne *Kamene vo vreckách* Divadla Kontra, ktoré nedávno získalo celoslovenskú divadelnú cenu *Dosky* v kategórii *Objav roka*. Približne mesiac po ňom mal vo veľkej sále koncert spevák šlágrův Otto Weiter.

Dom kultúry prenajímal svoje priestory aj rôznym záujmovým krúžkom a voľnočasovým aktivitám, bola tu možnosť cvičiť tai-chi, jogu či prihlásiť sa do šermiarskeho krúžku. Ponuka bola naozaj rôznorodá.

Slovenská asociácia knižníc vyhlásila v dňoch 10. – 16. marca IX. ročník Týždňa slovenských knižníc. Jednou z tém tohto ročníka bolo pripomenutie 180. výročia narodenia rozprávkaru Pavla Dobšinského. Čitatelia z **Knižnice G. F. Belopotockého** sa zapojili výtvarným zobrazením jeho hrdinov. Súčasťou podujatia v tunajšej knižnici bol aj Knižničný jarmok, na ktorom boli ponúkané zlacnené vyradené knihy, čo sa stretlo s veľkým záujmom. Samotní čitatelia tiež mohli podať návrhy nominácií

domácich autorov do súťaže *Kniha Liptova*. Pre žiakov škôl bola usporiadaná vedomostná súťaž *Trojruža*, venovaná životu a dielu Pavla Dobšinského. Družstvá jednotlivých škôl zaujali výbornou pripravenosťou a kvalitnou prezentáciou. Zvíťazilo družstvo Evanjelickej ZŠ bisk. Jura Janošku. Počas tohto týždňa prebehlo v Knižnici G. F. Belopotockého 21 verejných podujatí, na ktorých sa zúčastnilo viac ako 600 návštevníkov. Samotnú knižnicu navštívilo skoro 3000 ľudí a bolo zaznamenaných takmer 7000 výpožičiek. Do konca marca pripravili pracovníci knižnice ešte podujatie pod názvom *Noc s Andersenom*. Deti do desať rokov sa podvečer 28. 3. stretli v priestoroch knižnice, kde ich čakali vedomostné úlohy, ale aj rozvíjanie fantázie s čarovným svetom kníh. O polnoci sa prostredníctvom internetu spojili s inou knižnicou, ktorá sa tiež zapojila do tohto medzinárodného projektu.

Začiatkom júla vyvrcholil v Knižnici G. F. Belopotockého už 26. ročník literárnej súťaže začínajúcich autorov *Krídla Ivana Laučíka*. Zúčastnilo sa jej 83 súťažiacich z celého Slovenska. Porota v zložení J. Cíger, K. I. Dvořák, J. Kuniak a A. Ondrejková udelila v kategórii poézie hlavnú cenu G. Starodubcevovi z Nitry, z domácich autorov cenu získal S. Káľavský. V kategórii prózy ceny dostali M. Kolajová zo Senice a J. Púček z L. Mikuláša. Najlepšie texty boli ako po minulé roky vydané v zbierke *Výhonky*.

V máji v Knižnici G. F. Belopotockého určili víťazov I. ročníka súťaže *Kniha Liptova*. Bolo do nej nominovaných 36 kníh, ktorých autori sú z Liptova alebo sú s ním spätí, alebo je obsah kníh s Liptovom spojený. V čitateľskej súťaži hlasovalo 992 čitateľov, ktorí dali najviac hlasov knihe Michala Gejdoša *Nad Il'anovom vyšla dúha*, ktorá hovorí o ťažkom období počas druhej svetovej vojny. Porota ocenila titulom *Kniha Liptova* tri knihy, a to *Pod Tatrami* od Jána Hálu, *Prírodopis komunizmu* Ladislava Kováča a básnické dielo Anny Ondrejkovej Havrania, *snová*.

Pracovníčky knižnice v spolupráci s Múzeom Janka Kráľa zorganizovali v synagóge koncert pod názvom *Aréna Juraja Kojša*, ktorý sa uskutočnil 6. augusta, a tak spadal aj do programu Mikulášskeho leta. Juraj Kojš, rodák z Bobrovca sa už počas štúdia na mikulášskom gymnáziu zapájal do kultúrneho diania v meste. Po absolvovaní konzervatória v Bratislave pokračoval v štúdiách hudby v USA, kde sa stal pedagógom. Venuje sa multimedialnému prejavu, spájaniu hudby tradičných nástrojov ako napr.

fujara, zvonca a pod. s videoprojekciou a počítačovými technológiami. Takýto nevšedný zážitok priniesol pri domácej návšteve i svojim rodákom. Koncert bol doplnený prezentáciou popartových obrazov Jurajovej sestry Mariany a o performance Anny Ondrejčkovej a Judity Feňvešovej. Aj keď istá časť publika mohla byť pri záplave strojovej hudby dnešných médií na inakosť nepripravená, koncert priniesol kvalitu a zaplnenie prázdneho priestoru progresívnej alternatívnej hudby a jej prezentácie v tomto meste.

Po hromadnom odvolaní riaditeľov inštitúcií v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK od 1. mája zastupiteľstvo ŽSK potvrdilo na svojom zasadnutí 31. októbra uznesením 6/22 dovedejšiu riaditeľku tejto inštitúcie **Marcelu Feriančekovú** na jej poste, keďže bola jedinou účastníčkou výberového konania.

Dňa 4. decembra sa v Knižnici G. F. Belopotockého konal 4. ročník vedomostného kvízu Maturita v knižnici, na ktorom sa zúčastnilo 14 študentov zo 4 stredných škôl v L. Mikuláši, ktorí odpovedali na otázky z literatúry, slovenčiny, histórie, ale aj ekonomiky, geografie či zdravotvedy. Najviac bodov získali D. Blašťáková a V. Papež zo Strednej odbornej školy zdravotníckej.

Liptovské osvetové stredisko v Liptovskom Mikuláši, so sídlom na Ul. 1. mája 28/196, začalo od 18.12.2007 vystupovať pod novým názvom **Liptovské kultúrne stredisko** v Liptovskom Mikuláši. Schválili to poslanci Žilinského samosprávneho kraja na svojom 17. zasadnutí uznesením číslo 26/17 o zmene názvu osvetových stredísk. Sídlom organizácie ostalo nezmenené.

LKS z L. Mikuláša zorganizovalo vzdelávacie semináre v oblasti umeleckého prednesu. Seminári sa konali pod vedením Jaroslavy Čajkovej z Bratislavy. Účastníkmi seminára v centre voľného času Elán boli učitelia slovenčiny, žiaci ZŠ a študenti gymnázií a stredných odborných škôl. Okrem teoretického štúdia nechýbala ani bohatá praktická časť, ktorá sa zameriavala na dychovú a hlasovú prípravu recitátorov, cvičenia na artikuláciu a správnu výslovnosť, na zvukovú realizáciu textu, hľadanie adekvátneho výrazu a používanie mimojazykových prostriedkov v umeleckom prednese.

V priestoroch Centra voľného času v L. Mikuláši zorganizovalo LKS v spolupráci s Podpolianskym osvetovým strediskom vo Zvolene 6. – 7. marca školenie pod názvom

K deťom cez ľudovú pieseň a remeselné techniky. Išlo o akreditované metodické školenie pre učiteľky MŠ a vychovávateľky ZŠ z regiónu Liptova pod vedením lektoriek A. Jágerovej, M. Jágerovej, A. Kossárovej a M. Palanovej. Hlavným zámerom bolo priblížiť pedagógom praktickými ukázkami regionálnu kultúru, poukázať na možnosti včleňovania prvkov tradičnej kultúry vo výchovno-vzdelávacom procese, využiť zabudnuté remeselné techniky pri práci s deťmi ako tkanie na doštičke, krosnách, zápästkovú techniku, výrobu detských textilných hračiek, tradičné zdobenie kraslíc, pečenie chlebička, ako aj výber piesňového materiálu pre najmenších a praktickú výučbu detských hier a tancov.

Jarný salón, regionálna súťaž neprofesionálnych výtvarníkov Liptova, mala 16. marca už svoj devätnásty ročník. Na tomto podujatí organizovanom LKS tento rok svoju tvorbu prezentovalo dvadsaťtri účastníkov. Odborná porota udelila hlavnú cenu súťaže ružomberskému fotografovi Miroslavovi Chebenovi za počítačovú grafiku *Vesmírne fantázie I.-VI.* Z Mikulášanov bola v úžitkovej tvorbe ocenená Viera Bodická za kolekciu trinástich drôtených dekoračných misiek. Diela vystavené v Posádkovom dome mohli návštevníci vidieť do 10. apríla.

LKS pripravilo na 11. apríla prehliadku detského hudobného folklóru *Liptovské nôty*. Ako povedala metodička LKS Miroslava Palanová, cieľom podujatia je podporovať a rozvíjať vzťah detí k folklóru, aktivizovať ich a dať im možnosť prezentácie i konfrontácie. Na prehliadke vystúpilo 15 sólistov, spevácke skupiny i detské ľudové hudby. Porota odporučila na krajskú prehliadku dievčenskú spevácku skupinu Pramienok a sólistov M. Bystričanovú, E. Kuzmiaka a A. Ondrejku.

LKS v L. Mikuláši v spolupráci s Domom kultúry a **Amafilmom Nicolaus** pripravili na 19. apríla *41. ročník Neprofesionálneho filmu v Liptove*. Táto regionálna a krajská súťaž amatérskych filmov je určená pre región Liptova, Oravy, Kysúc a mesto Žilina. Prihlásilo sa do nej 16 filmárov s 27 filmami, z čoho až 21 bolo od filmárov z Liptova. O popredné pozície sa uchádzali hlavne kluby z Liptova – Amafilm Nicolaus z L. Mikuláša a Art štúdio z L. Hrádku. V porote boli M. Pltíková z Akadémie umení v B. Bystrici, L. Záhradník a V. Soviar. Súťažilo sa v kategóriách dokument (vítaz R. Hatiar za film *Na hranici tieňov*), reportáž (vítazný film *Habovský kardan 2007* od J.

Kusku a L. Triznu z Amafilmu Nicolaus), hraný film (1. miesto J. Kuska a J. Chomo za film Jednoducho Šťastie), experiment, animovaný film a videoklip. Hlavnú cenu získal film Reštaurátorský príbeh od Ľubora Patscha z Art štúdia. Porota vyzdvihla vysokú úroveň tunajších filmárov, o čom svedčí postup až 18 filmov z Liptova na celoštátnu prehliadku. Filmári z Liptovského Mikuláša boli následne úspešní i na 16. ročníku celoštátnej súťaže Cinema. V kategórii reportáž získal R. Hatiar prvú cenu, J. Kuska s Ľ. Triznom tretiu.

Na námestí pred evanjelickým kostolom bol 9. júna otvorený **XIV. ročník Rázusovie Vrbice**. Podujatie v spolupráci zorganizovali LKS, MJK, GPMB, Cirkevný zbor ECAV a Miestny odbor MS. V slávnostnom programe vystúpil Detský spevácky zbor ZUŠ. Cenu Martina Rázusa za najlepšiu literárnu prácu v roku 2008 spomedzi 67 prác udelili Gréte Vrbičanovej zo ZŠ na Hradnej ulici v L. Hrádku. Cenu M. R. Martákovvej za najlepšiu interpretáciu literárneho textu udelili Miroslavej Durnej z Gymnázia v L. Hrádku. Súťaže prednesu sa zúčastnilo 73 recitátorov z celého Liptova.

Belopotockého Mikuláš, festival s dvojročnou periodicitou, býval celoslovenskou prehliadkou najlepšieho amatérskeho divadla. Po nezáujem predošlého vedenia mesta sa takýto festival z tohto mesta od roku 2004 vytratil. V roku 2006 sa uskutočnil XXXIII. ročník, ktorý už celoslovenskou prehliadkou nebol. Od 12. do 15. júna 2008 sa uskutočnil XXXIV. ročník *Belopotockého Mikuláša* pod záštitou LKS. Keďže nezískalo kredit a dotáciu z fondu ministerstva kultúry Pro Slovakia, tento ročník bol s podporou mesta len prehliadkou regionálnej úrovne. V rámci detskej dramatickej tvorivosti sa na ňom predstavil súbor Prvosienky zo Zákamenného s inscenáciou *Ostrov* v réžii Z. Demkovej. Večerné predstavenie *Pani Richtárka* patrilo poprednému ochotníckemu súboru J. Chalupku z Brezna v réžii J. Sládečka. Obidve inscenácie poslúžili aj ako modely pre praktické i teoretické dielne na vzdelávanie ochotníckych divadelníkov z regiónu Liptova. Súčasťou podujatia bolo aj predstavenie inscenácie *Piťo, hraj!*, ktorú zahral Literárno-hudobno-dramatický odbor Miestneho odboru Matice slovenskej z L. Mikuláša.

Dňa 19. 9. sa pod názvom Hore Váhom – dolu Váhom uskutočnil už **12. ročník Dňa chôdze**, do ktorého sa zapojilo viac ako tritisíc účastníkov. Toto podujatie bolo začiatkom Dní športu 2008 a prvým medzi podujatiami Svetového dňa chôdze. LKS ho zorganizovalo s pomocou Asociácie športu pre všetkých SR, Strednou zdravotníckou školou a mestom L. Mikuláš. Trasa začínala v Okoličnom a končila pred mostom do Palúdzke. Na šiestich registračných miestach sa prezentovali miestne organizácie, ktorých činnosť je spojená so športom a zdravím. Do podujatia sa zapojili deti z materských, základných a stredných škôl a členov klubov dôchodcov.

Od 9. do 11. októbra prebiehal v Dome kultúry v L. Mikuláši **Mikulášsky gašparko**, ktorého hlavným organizátorom je Liptovské kultúrne stredisko v L. Mikuláši. Na tomto v poradí už piatom ročníku nesúťažnej prehliadky amatérskeho bábkového divadla sa predstavil Detský divadelný súbor Dubové, Divadelné štúdio zo Spišskej Novej Vsi a Bábkové divadlo spod Spišského hradu. Publikum im robili deti z miestnych materských škôl a Evanjelickej ZŠ bisk. J. Janošku. Súčasťou prehliadky boli tvorivé dielne, na ktorých si deti vyrábali vlastné bábkky pod vedením lektora J. Jašku z Prievidze.

Po hromadnom odvolaní riaditeľov inštitúcií v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK od 1. mája, zastupiteľstvo ŽSK na svojom zasadnutí 31. októbra schválilo uznesením 6/22 vymenovanie **Miroslavy Palanovej** do funkcie riaditeľky Liptovského kultúrneho strediska. Na poste po rokoch nahradila Máriu Kubíkovú, ktorá sa tiež prihlásila do výberového konania.

V **Posádkovom klube** sa po prvýkrát od roku 2004, kedy zanikla a rozdelila sa Vojenská akadémia, konal Akademický ples. Ani jedna z rozdelených škôl dovtedy ples samostatne neorganizovala. Na plese sa zúčastnil rektor Akadémie ozbrojených síl Ján Kurty, ako aj Juraj Výrostek, zastupujúci veliteľ Národnej akadémie obrany maršala Andreja Hadíka. Na organizácii plesu sa podieľali K. Bellová a P. Fianta. V programe sa predstavilo Tanečné štúdio Maestro, ktoré predviedlo spoločenské a latinsko-americké tance.

V PK si návštevníci mohli vo februári pozrieť výstavu *100 rokov esperanta na Slovensku a v Liptove*. Pripravil ju Liptovský esperantský klub v spolupráci so Slovenskou esperantskou federáciou. Počiatky esperanta na Slovensku sú späté s Liptovom, veď Albert Škarvan, ktorý žil v L. Hrádku, po prvý raz preložil tento medzinárodný jazyk do slovenčiny. A aj dnes patrí Liptovský esperantský klub medzi popredné na Slovensku. Výstava, ktorá prezentovala archívne materiály až po súčasné dokumenty, bola prepožičaná z esperantského archívu z Martina a Plevníka. Na otvorení výstavy bol prítomný Pavel Polnický, tajomník Českého esperantského zväzu, Milan Neubeler, slovenský delegát pri UEA (Svetovej esperantskej organizácii) i primátor Ján Blcháč. Otvorením sprevádzal kurátor výstavy Ján Vajs z L. Mikuláša. Zdenka Matejková predniesla dve básne od Milana Rúfusa, ktoré po nej v esperante zarecitovala Darina Hofereková. V dvoch jazykoch sa aj spievalo, v podaní Vladimíra Slavíka, zo skupiny Mince vo fontáne, a Petra Rybína, tvorcu webovej stránky Liptovského esperantského klubu.

V sobotu 17. mája sa konal v poradí už XVIII. ročník hudobného festivalu **Folk rock Tatry**. Organizátori z Ozbroyených síl SR s technickou podporou Domu kultúry pripravili koncertné pódium na schodoch pred kinom Nicolaus, čím sa podujatie viac priblížilo k verejnosti a niektoré pesničky pritiahli ľudí vychádzajúcich priamo z nákupných centier. Z domácej scény sa na úvod predstavili kapely C.I.T., Pramene a Meat. Neskôr vystúpil aj známy folkový pesničkár Ján Majerčík. Postupne sa predstavili kapely z posádkových klubov z Martina, Prešova, Bratislavy a Trenčína v zmesi rôznych žánrov, ktoré si v tejto nesúťažnej prehliadke vychutnávali ich fanúšikovia. Vo výstavnej miestnosti Posádkového klubu bola k nahliadnutiu výstava o histórii festivalu.

V priestoroch PKA sa v júli a auguste konalo **Tanečné leto 2008**. Zorganizovala ho Súkromná ZUŠ z L. Hrádku s príspevkom ŽSK a zúčastnilo sa na ňom viac ako 50 profesionálnych i amatérskych tanečníkov. Pozostávalo z dvoch tanečných víkendov. Prvý prebehol 18. – 20. júla a bol zameraný na klasický tanec, pod vedením erudovanej tanečnej pedagogičky I. Čiernikovej, a na repertoár svetoznámeho choreografa J.

Kyliána, z ktorého s jeho zvoľením vyučoval R. van der Poel z Portugalska, ktorý v minulom roku získal titul najlepší mladý tanečník Európy. Pre tanečníkov zaujímavých sa o tento druh tanca, ktorí do L. Mikuláša prišli z celého Slovenska, to tak bolo vzácné stretnutie. Druhý tanečný víkend sa konal 15. – 17. augusta. Prvá jeho časť bola zameraná na džezový tanec, ktorý vyučovala mikulášska rodáčka A. Plačková. Druhá časť patrila rytmom afrického tanca pod vedením českej lektorky A. Markelovej. Toto podujatie ponúklo zaujímavé tanečné príležitosti a oživilo kultúru v tomto meste.

PK počas roka tradične ponúkal svoje priestory rôznym výstavám, spolupracoval napr. s LKS, keď si tu v lete návštevníci mohli pozrieť výstavu Stana Gajdoša Čarovanie vody alebo Nepoznané tajomstvá Spiša počas jesene.

Liptovská galéria P. M. Bohúňa ponúkla počas roka tradične rad výstav. Verná svojej povesti dobrej galérie z posledných rokov nezostala len pri tuctových projektoch a často návštevníkom ponúkala veľmi inšpiratívne a kvalitné výstavy. Možno sem zaradiť napr. letnú výstavu Omrvinky z Knutovej kapsy z dielne *Otisa Lauberta*, umelca – zberateľa s osobitým a objavným výtvarným jazykom. Na jeseň mali návštevníci možnosť pozrieť si prierezovú výstavu českých a slovenských výtvarníkov 60. rokov. Detským návštevníkom ponúkla v predvianočnom čase výstavu divadelných bábok a kulís pod názvom *Hra na divadlo*, ktorej súčasťou bola aj tvorivá dielňa výroby bábok či bábkové predstavenia. Galéria hostila aj koncerty pri príležitostiach verejno-spoločenských výročí či spomienkach na umelcov spätých s týmto mestom.

Dňa 15. januára sa v galérii konala spomienková slávnosť pri príležitosti 95. výročia narodenia *Martina Martinčeka*. Tento významný slovenský fotograf, ktorý bol úzko spojený s krajinou a životom Liptova, bol aj jedným zo zakladateľov tunajšej galérie a stál i pri začiatkoch Múzea Janka Kráľa. Okrem vystavených fotografií si pána Martinčeka mohli prítomní pripomenúť aj pri premietaní z dokumentu, ktorý odkrýval čaro jeho umeleckej i ľudskej povahy. V tomto duchu pokračoval aj PhDr. Karol Maliňák, ktorý svojím príhovorom pripomenul umelecké kvality jeho tvorby aj hlboké ľudské zážitky pri stretnutiach s ním. Večerom sprevádzala a verše od Milana Rúfusa

predniesla Alida Hižnayová. V programe vystúpil ženský komorný spevácky zbor Laeto animo s dirigentom Ivanom Mrázom.

Vo veľkej sieni GPMB otvorili 6. marca výstavu *Anton Jasusch, maliar a vizionár*. Na vernisáži výstavu osobne predstavila jej kurátorka Zsófia Kiss – Szemán. Slávnostnú atmosféru k priestoru expresívnych obrazov navodzovalo jemné gitarové vystúpenie ZUŠ. Výstava bola pripravená spoluprácou LGPMB a Žilinského samosprávneho kraja s Galériou mesta Bratislava, pričom okrem jej zbierok výstava obsahovala aj obrazy z Východoslovenskej galérie v Košiciach a Prvej slovenskej investičnej spoločnosti. Tvorba Antona Jasuscha je dôležitou súčasťou slovenského moderného umenia 20. storočia, pričom patrí k vrcholom medzivojnovkej avantgardy. Výstava ponúkla bohatý prierez Jasuschovej polstoročnej tvorby. Túto nefalšovanú pastvu pre oči i pre ducha mohli návštevníci galérie zažiť do 1. júla.

Počas Stoličných dní bola 20. júna v areáli GPMB otvorená výstava *Magická záhrada*. Aj tento rok žiarila rozľahlá záhrada množstvom veľkých svetelných objektov, hlavne v podobe lampiónov. Z tohto každoročného podujatia začala vznikať tradícia. Otvorenie spestril tanec žiačok ZUŠ. Po prvýkrát bola výstava spojená so súťažou o najkrajší svetelný objekt. Najviac hlasov získal objekt M. Podstrelencovej z L. Mikuláša. Výstava bola prístupná pre všetkých tvorcov, okrem miestnych umelcov i laikov tu vystavovali aj študenti z VŠVU a Buffalo State College v New Yorku, ktorých spájala osoba pedagóga J. Bajusa. Svetiace lampióny v záhrade galérie mohli návštevníci i okoloidúci obdivovať denne od 21. do 23. hodiny do konca augusta.

Zastupiteľstvo ŽSK odsúhlasilo na svojom 21. zasadaní 3. septembra premenovanie Galérie Petra Michala Bohúňa na **Liptovskú galériu Petra Michala Bohúňa**.

Po hromadnom odvolaní riaditeľov inštitúcií v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK od 1. mája, zastupiteľstvo ŽSK potvrdilo na svojom zasadaní 31. októbra uznesením 6/22 dovedajšiu riaditeľku tejto inštitúcie **Zuzanu Gažíkovú** na jej poste. Ďalším uchádzačom vo výberovom konaní bol Pavol Petráš ml.

Centrum Kolomana Sokola ponúklo rad zaujímavých výstav. Okrem výtvarných prác Pavla Ruska, Jána Kudličku či Vladimíra Preclíka bolo počas letných mesiacov možné pozrieť si výstavu japonskej keramiky Mame. Jedinečným projektom bol prvý

ročník medzinárodného festivalu nových médií *New Media Explorer*, ktorý sa uskutočnil v dňoch 1. až 5. októbra. Svojou osobnou účasťou ho obohatil Skip Blumberg, ktorý predstavil svoju tvorbu s prednáškou na tému Nové trendy vo video-umení v USA.

Dom fotografie pravidelne prinášal podnetné fotografické výstavy, súčasné trendy nevnímajúc. Bol jednou z organizácií, ktorej význam svojím zameraním presahoval lokálny kontext. Výstavy boli často doplnené sprievodným programom, ktorý približoval toto umenie z múrov galérie bližšie k verejnosti.

Prvou akciou v novom roku v Dome fotografie bola výstava holandskej fotografky Bertien van Manen pod názvom *Give me your image (Daj mi svoj portrét)*. Uznávaná umelkyňa, ktorá vystavovala aj v Metropolitnom múzeu a Múzeu moderného umenia v New Yorku, je tiež spisovateľkou, momentálne žijúcou v Amsterdame. Jej výstava prezentuje fotografie portrétov uložených na rôznych miestach domácností – sekretároch, vitrínkach a pod. V neprítomnosti autorky výstavu 21. februára otvoril veľvyslanec Holandského kráľovstva na Slovensku Rob Swartbol, ktorý prišiel na Liptov už piatykrát, obľubujúc lyžovačku v Jasnej. Účastníkov privítala aj kurátorka výstavy Lucia Benická, riaditeľka GPMB Zuzana Gažíková a primátor Ján Blicháč. Medzi návštevníkmi nechýbal ani býval primátor Alexander Slafkovský a poslanec VÚC Jozef Repaský. Otvorenie výstavy hudbou na gitary sprevádzali žiaci ZUŠ J. L. Bellu. Oživením bolo premietanie krátkych animovaných filmov absolventov VŠMU. O občerstvenie sa postarala ZHOŠ, ktorá podávala strapačky a bryndzové halušky. Minuli sa tak rýchlo, že nezvýšili pre médiami spovedaného veľvyslancu. Samotnú výstavu si návštevníci mohli pozrieť do 13. apríla.

Dom fotografie počas letných mesiacov ponúkol *Domesticas Andreja Balca*, profilovú výstavu dokumentárneho fotografa, sprevádzanú seminárom, workshopom a stretnutím členov IPRN – International Photography research Network. Výstava patrila do cyklu výstav Domu fotografie Work / Práca. Jeseň patrila výstave súčasnej španielskej fotografie *All inclusive*, ktorej vernisáž 25. 9. bola spojená s odborným seminárom. Počas zimného obdobia bola sprístupnená výstava súčasných fotografií

fínskych autoriek Sanni Seppo a Ritva K. *Ludia stromov*. V deň vernisáže sa konal tiež seminár k sprievodnej publikácii za účasti autoriek.

Okrem stálych expozícií Kapitoly z histórie mesta, Mikulášska mučiareň, Synagóga, Rázusovie dom, Tatrín a Žiadosti slovenského národa ponúklo **Múzeum Janka Kráľa** viacero malých tradičných výstav a niekoľko sprievodných podujatí.

Od 18. januára do 15. marca to bola výstava *Jánošík v ľudovom umení*. Výstava sa konala pri príležitosti 320. výročia narodenia a 295. výročia popravy tohto legendárneho zbojníka. Prezentované exponáty pochádzali zo zbierok Múzea Janka Kráľa aj z Považského múzea v Žiline a Slovenského národného múzea v Martine. Vystavené objekty tvorili maľby na skle, kresby, drevené i medené reliéfy, valašky i úžitkové predmety ako praslice a črpáky. Výstavu otvorila kurátorka Adriana Bajzová z Považského múzea v Žiline spolu s Ruženou Antolovou z MJK. Ľudovú atmosféru pri otvorení výstavy podporoval sprievod hudobnej skupiny Sláčik.

Reprezentačná publikácia **Liptovský Mikuláš - mesto v krajine**, na príprave ktorej sa podieľali pracovníčky múzea získala *I. miesto* v súťaži o Najkrajšie propagačné materiály o Slovensku za rok 2007 v kategórii mestá - knihy o mestách. Predstihla tak publikácie o mestách Bojnice a Malacky. Autorom knihy a zástupcom mesta odovzdali ocenenie 12. marca na vyhodnotení súťaže a premiérovej prehliadke najkrajších kalendárov na rok 2008 a najkrajších propagačných materiálov Slovenska 2007 v Štátnej vedeckej knižnici v Banskej Bystrici. Po vypredaní zásob predošlej reprezentačnej publikácie *Príbeh mesta*, realizovanej minulým vedením, zadalo nové vedenie mesta požiadavku na novú publikáciu, ktorú finančne dotovalo. Táto kniha bola verejnosti po prvýkrát slávnostne prezentovaná na Mikuláša 6. decembra 2007. Ideove a koncepčne ju pripravili Daniela Komárová – riaditeľka Múzea Janka Kráľa, Ľubica Škrinárová a fotograf Gabriel Lipták. Pri tvorbe knihy spolupracovali aj ďalšie pracovníčky múzea Iveta Blažeková a Zuzana Nemcová. Prípravu knihy do tlače, dizajn až po zhmotnenie jej podoby zabezpečilo Štúdio Harmony z Banskej Bystrice. Kniha zahŕňa stručnú históriu a vývoj mesta, viac sa venuje jeho súčasnosti, s rozšírením na oblasť Liptova. Doplňujúce texty ponúka simultánne aj v anglickom jazyku. Jej základ tvorí približne

dvesto dokumentárnych a umeleckých fotografií v reprezentačnom výtvarnom prevedení. Je knihou, v ktorom majú obrázky z Liptova svoje čaro.

V zborovej miestnosti starej Hodžovej fary sa konal *spomienkový večer na spisovateľku a novinárku Annu Devečkovú* pri príležitosti nedožitého 85. výročia jej narodenia. Múzeum ho pripravilo 28. marca v spolupráci s LKS, Miestnym odborom MS a Cirkevným zborom ECAV v L. Mikuláši. Anna Devečková, rodáčka z L. Teplej, študovala na Gymnázium v L. Mikuláši. Tu sa stala súčasťou silného ročníka dodnes aktívnych spolužiakov. A práve jeden z nich, Karol Komandera, inicioval verejnú spomienku na túto zabudnutú spisovateľku, ale i učiteľku. Bohatý materiál o autorke zozbieraný Danielovu Fiačanovou z MJK bol na podujatí prezentovaný aj v podobe malej publikácie. V programe, ktorý režijne pripravila Eva Štofčíková z LKS, vystúpili členovia Miestneho odboru MS a oživili tak atmosféru spomínajúcich blízkych i ľudí, ktorí sa prišli pozrieť na stopy ženy, ktorá sa vytratila z tohto mesta.

Od 19. 3. do 3. 5. si návštevníci múzea mohli pozrieť *Symboliku liturgických textílií*. Výstava zo zbierok Oravského múzea P. O. Hviezdoslava ponúkla o. i. množstvo bohato zdobených katolíckych rúch, ktoré bývajú po doslúžení v praxi zvyčajne očistne spálené. Zastúpenie mali i evanjelické liturgické textílie.

V priestoroch MJK sa 17. mája pri príležitosti Medzinárodného dňa múzeí konalo podujatie *Noc v múzeu*. Relatívne krátka tradícia tohto sviatku si u návštevníkov získava čoraz väčšiu obľubu. Večer pod názvom Múzeum v nás okrem bezplatnej prehliadky múzea ponúkol návštevníkom v dvoch vstupoch divadelné scény týkajúce sa jednotlivých kapitol histórie mesta. Hlavne pri prvom vstupe praskalo múzeum vo švíkoch. V scénkach vystúpili žiaci literárno-dramatického odboru ZUŠ J. L. Bellu, scenár a réžiu mal na starosti pracovník múzea Ján Kompiš. Hlavnou témou programu bolo prepojenie sveta minulosti v tomto múzeu a života dnešných ľudí. K tomu sviatku sa viazalo aj podujatie v Rázusovej uličke, stretnutie s remeslami v záhrade Rázusovie domu, ktoré pre najmenších v spolupráci s LKS pripravila Ľubica Rybárska z MJK.

Od 20. júna do 20. septembra si mohli návštevníci MJK pozrieť výstavu *August 1968 v Liptovskom Mikuláši*. Výstava pozostávala z fotografií a zápiskov Stanislava Gajdoša a zbierky múzea, ktorú v múzeu anonymný svedok starostlivo uchoval pre budúcnosť. Pri 40. výročí vpádu spojeneckých vojsk Varšavskej zmluvy do vtedajšieho

Československa tak mali návštevníci možnosť pripomenúť si, ako táto udalosť poznačila život v meste.

Od 9.5. do 14. 6. bola sprístupnená *výstava o vodnom slalome* v L. Mikuláši, ktorá pripomínala 60. výročie založenia Kanoe Tatra klubu. Počas Jánošíkovho víkendu bola v bráne MJK sprístupnená výstava Jánošík, karpatský zbojník. V letných mesiacoch si návštevníci v priestoroch synagógy mohli pozrieť autorskú výstavu malieb a malieb na hodvábe z dielne Júlie Zelenej a Igora Faška. Poslednou z výstav v roku 2008 bola v MJK výstava *Peter Hubka – Garbiar, továrnik a mecén*, ktorú autorsky pripravila Ľubica Rybárska.

Od 1. októbra vymenovalo vedenie mesta do funkcie **nového riaditeľa múzea Mgr. Zdenka Blažeka**. Po výberovom konaní, do ktorého sa prihlásil ešte jeden uchádzač nesplňujúci stanovené podmienky, ho do funkcie schválili poslanci mestského zastupiteľstva na svojom zasadaní 4. septembra. Zdenko Blažek predtým pracoval na Mestskom úrade v L. Mikuláši ako vedúci Odboru sociálneho, bytového a zdravotníctva. Na poste vystriedal PhDr. Elenu D. Komárovú, ktorá v tejto funkcii pôsobila 17 rokov.

Slovenské múzeum ochrany prírody a jaskyniarstva okrem svojich stálych expozícií – Chránená príroda, Minerály, Kras a jaskyne Slovenska – ponúklo množstvo výstav a príležitostných podujatí.

V priestoroch SMOPAJu sa 24. januára konalo 53. speleopodujatie pod názvom *Anton Droppa – speleológ, pilot, geograf*. Stretnutie sa venovalo životným príbehom významného slovenského jaskyniara oceneného prezidentom republiky.

Prvou malou výstavou v novom roku boli *Najkrajšie plagáty jaskýň* /16. 1. – 10. 2./ zo zbierok múzea. Od 9. 1. do 2. 3. ponúklo SMOPAJ II. časť výstavy *Národné parky Slovenska*, v ktorej prezentovalo tri slovenské národné parky – Pieninský NP, NP Poloniny a NP Veľká Fatra. Parky boli prezentované textami, obrázkami a mapkami, zameranými na oblasti geológie, flóry, fauny, histórie a špecifiká jednotlivých oblastí.

Začiatkom roku boli akcie v SMOPAJ venované hlavne životu vody. Výstava *Voda – kolíska života a prameň zdravia* /12. 1. – 29. 2./ približovala význam vody pre živú prírodu – faunu, flóru i človeka a zdôrazňovala i potrebu jej legislatívnej ochrany.

Výstavu dopĺňovali preparáty živočíchov naviazaných na vodné prostredie. Na Svetový deň vody (18. 3.) pribudla prednáška RNDr. Oľgy Removčíkovej o najvýznamnejších mokradiach Oravskej kotliny a jej najvýznamnejších botanických druhoch. Výstava bola 19. 3. obohatená tiež prednáškou doc. RNDr. Dany Šubovej, CSc. spojenou s premietaním ekofilmov pre deti.

Od 6. 3. do 4. 5. si návštevníci mohli prezrieť výstavu *Dunajské luhy*, ktoré sú významnou súčasťou prírodného bohatstva Slovenska. Prezentovala prírodné hodnoty, ktoré predstavujú zachované biotopy národného aj európskeho významu, vzácne, ohrozené, chránené druhy rastlín a živočíchov. Výstava bola rozšírená o rozprávanie Tomáša Kušíka o prírodných pomeroch územia, činnosti človeka na území Dunajských luhov, ich ohrozenia a o projekte na zachovanie Dunajských luhov.

V marci tu návštevník mohol ešte vidieť výstavu *Huby očami grafika* – grafické stvárnenie húb Liptova podľa fotografií Jaroslava Šučíka /10. 3. – 30. 3./ a navštíviť remeselnícke variácie *Prebúdzanie jari* – ukážky vytvárania a zdobenia rôznych druhov veľkonočných ozdôb a doplnkov /12. 3./.

Apríl priniesol do priestorov tohto múzea tiež pestrý program akcií. Prvého apríla tu boli prednášky spojené so Svetovým dňom vtáctva. Od 2. 4. do 1. 6. sa návštevníci mohli poučiť výstavou *Odpady*, ktorá prezentovala ich spojitosť s ochranou a tvorbou životného prostredia. Rovnako 2. apríla bola ponúknutá prednáška RNDr. Ivan Turnovca o histórii šperkov a telových ozdôb. Na Svetový deň kultúrneho dedičstva (18. 4.) prednášal Mgr. L. Ambróz o niektorých prírodných lokalitách, ktoré sú predmetom ochrany. Na Svetový deň Zeme (22. 4.) prebiehala v múzeu stavba najväčšej stonožky na Slovensku so sprievodným programom výroby vlastného zvieratka.

V dňoch 20. až 22. mája organizovalo SMOPAJ 6. ročník *Stretnutia prírodovedcov*. Odznali tu prednášky na tému Ako sa bunka vysporiada s odpadom a Odpady v podaní D. Šubovej, L. Ambróza a J. Padyšákovej. V tomto čase si o odpadoch mohli návštevníci pozrieť aj nainštalovanú výstavu v priestoroch múzea. Podujatie zastrešovalo aj terénnu exkurziu na Popradské pleso a Liptovskú Maru.

Od 24.6. - 19.9. tu bol 6. ročník neformálnej výstavy *Fragmenty z prírody*, ktorá prezentovala exponáty z historických a paleontologických zbierok múzea a bola určená predovšetkým slabozrakým a nevidiacim občanom, doplnená Braillovým písmom.

Výstavou počas prázdninových mesiacov bol *ŠÚV-kársky zverinec*, na ktorej študenti zo školy úžitkového výtvarníctva v Ružomberku prezentovali svoje výrobky od malých funkčných hračiek, stolčekov, úžitkových predmetov až po interiérové skulptúry.

Od 22.7. do 7. 9. nasledovala výstava *Letci na dvoch krídlach*. Od 10. 9. do 12. 9. si návštevníci mohli pozrieť *Krásy Liptova* pohľadom M. Béreša. Od 12. 9. nasledovala výstava *Bionika*. Svoje výstavy a prezentácie nasmerovalo SMOPAJ hlavne na žiakov základných škôl. Na sklonku roka mohli načerpať vedomosti na výstave *Prvenstvá nerastnej ríše*. V predvianočnom období pracovníci SMOPAJu pripravili *Remeselnícke variácie Vianoc* a výstavu o najkrajších kalendároch Slovenska.

Na území mesta má jednu zo svojich pobočiek aj **Liptovské múzeum v Ružomberku**, ktoré sídli priestoroch Čierneho orla na Ulici 1. mája. Aj tu mohli občania navštíviť niektoré kultúrne akcie.

Od 16. 1. do 30. 4. tu bola výstava pracovníkov SMOPAJ Lipt. Mikuláš na tému *Drogy*. Od 8. 2. do 31. 3. tu boli z depozitných zbierok múzea vystavované rôzne *Koše a košíky*.

Liptovské múzeum 14. 3. pripravilo podujatie k Veľkej noci pod názvom *Veľkonočné zvyky a tradície*. Prezentovalo tu zdobenie vajčiek rôznymi technikami, pletenie korbáčov a košíkov z prútia, aranžovanie veľkonočných ikebán, zdobenie perníkov. Nechýbalo rozprávanie o jarných zvykoch a súťaž o najkrajšiu kraslicu. Počas prázdninových mesiacov sprístupnilo verejnosti výstavu *Botanické dni*.

Jednou z najvýznamnejších výstav bola výstava *MÁJ ROKU OSEMŇASTEHO...*, ktorú pri príležitosti osláv 90. výročia prvej slovenskej prvomájovej demonštrácie navštívil aj predseda vlády Robert Fico. Výstava, ktorú pripravil historik múzea Karol Dzuriak, mapovala historické pozadie najvýznamnejšieho politického vystúpenia slovenského národa počas 1. svetovej vojny, profily osobností – protagonistov udalostí roku 1918, najvýznamnejšie momenty domácej a zahraničnej scény súvisiace s mikulášskou deklaráciou práv na sebaurčenie a vznikom ČSR. Výstava bola prístupná až do konca kalendárneho roka.

Po hromadnom odvolaní riaditeľov inštitúcií v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK od 1. mája zastupiteľstvo potvrdilo na svojom zasadaní 31. októbra uznesením 6/22

dovtedajšiu riaditeľku tejto inštitúcie **Ivetu Zuskinovú** na jej poste, ktorá bola jedinou účastníčkou nového výberového konania.

Detský folklórny súbor Ďumbier, neodmysliteľne spojený s Liptovským Mikulášom, si v novembri pripomenul 40. výročie svojho vzniku. Vo veľkej sále Dome kultúry vystúpili 21. a 22. novembra všetci súčasní detskí členovia súboru v slávnostnom programe s názvom *Pod Ďumbierom*, špeciálne pripravenom na túto príležitosť. V hľadisku mu okrem srdečných divákov a obetavých rodičov tleskali aj bývalí členovia Ďumbieru, ktorých v tomto meste vyrástlo naozaj mnoho. Deti vo veku päť až pätnásť rokov v tomto súbore dostávali a dostávajú jedinečnú možnosť rozvíjať tradície predkov a zdravým tréningom tanca a spevu naplňovať voľný čas. Aj počas osláv bolo vidno, že všetci s ním spojení sú jednou veľkou veselou rodinou. Súčasťou výročia bolo poďakovanie všetkým, ktorí sa o rozvoj tohto súboru zaslúžili, a to hlavne pani *Eudmile Štrkolcovej*, ktorá viedla súbor väčšinu tohto obdobia. Primátor Ján Blcháč pri príležitosti osláv výročia odovzdal Ďumbieru pamätný list a pamätnú plaketu mesta. Ďumbier v roku 2008 na svoju činnosť využíval priestory Centra voľného času.

Miestny odbore Matice slovenskej v Liptovskom Mikuláši v spolupráci so Základnou umeleckou školou Jána Levoslava Bellu, GPMB a LKS pripravil spomienkový program pri príležitosti 145. výročia narodenia Petra Pavla Zgútha-Vrbického. Spomienkový večer na vrbického rodáka, učiteľa, básnika a publicistu pod názvom *Skromný oráč na poli národa* sa konal 25. 1. v priestoroch Galérie P. M. Bohúňa. Účinkovali v ňom Etela Trégerová, Milan Stromko, Alida Hižnayová, L. Rybínová, na klavíri M. Ivan, zaspievala M. Púčková. Z námetu P. Švorca pripravil scenár a režíroval Peter Vrlík.

Miestny odbor Matice slovenskej v spolupráci s Knižnicou G. F. Belopotockého a Slovenskou národnou knižnicou Martin pripravili odborný seminár *Milan Pišút – literárny kritik a historik*, ktorý sa konal pri príležitosti stého výročia jeho narodenia. Seminár sa uskutočnil 26. februára v Malej zasadačke Mestského úradu. O živote a diele Milana Pišúta hovoril Peter Cabadaj zo SNK Martin, P. Parenička prednášal

o Pišútovom záujme o romantizmus v slovenskej literatúre a nakoniec zazneli spomienky Jána Pišúta na svojho otca.

V priestore MS na Námestí osloboditeľov bola od 29. 2. do 28. 3. sprístupnená výstava *Liptovskí hasiči*, ktorú Dom MS pripravil v spolupráci s Okresným riaditeľstvom hasičského a záchranného zboru a Dobrovoľným hasičským zborom L. Mikuláš – mesto.

Do aktivít Miestneho odboru Matice slovenskej sa pridával aj *Klub mladých maticiarov*. Ten oslávil 12. apríla prvé výročie svojho vzniku. Pri tejto príležitosti si pripravil vystúpenie v Dome kultúry. Pod hlavičkou LHTS'07 (Literárno – hudobno – tanečný súbor 2007) v réžii M. Nemca vystúpili V. Matějková, I. Koreňová, N. Gejdošová, I. Nemcová, L. Tarčáková, M. Ferianček a M. Gerec.

Dňa 29. októbra podpísal primátor mesta Ján Blcháč s predsedom Matice slovenskej Jozefom Markušom dohodu o vzájomnej spolupráci, v rámci ktorej sa mesto zaviazalo spolupodieľať sa na príprave podujatí organizovaných Maticou Slovenskou. Mesto dalo tiež Miestnemu odboru MS do prenájmu za symbolickú korunu objekt na Nábřeží A. Stodolu na dobu 50 rokov.

Vďaka svojim členom, hoci v pokročilejšom veku, ale s neutíchajúcim nadšením, pripravoval Miestny odbor MS množstvo menších akcií, hlavne prednášok a kultúrnych podujatí spojených s regionálnym kultúrnym povedomím pri príležitosti jednotlivých výročí počas celého roka.

S názvom **Divadlo G. F. Belopotockého** sa rovnako aj v minulom roku nespájala určitá inštitúcia, ktorá by mala svoju budovu, stálu scénu, zamestnancov a pod. Pod hlavičkou tohto divadla vystupovala skupina mladších tvorcov, ktorá si názov zobrala od staršieho súboru. Hoci ten bol stále činný a svoje aktivity prezentoval v spolupráci s Miestnym odborom Matice slovenskej. Obidve skupiny robili divadelnú produkciu vo voľnom čase a podľa možností spolupracovali s Domom kultúry a mestom L. Mikuláš.

„Mladí belopoťáci“, ako volajú skupinu vystupujúcu pod hlavičkou Divadla G. F. Belopotockého, odpremierovali 31. januára v priestoroch klubu Hudobroň inscenáciu *Kebab*. Išlo inscenáciu súčasnej rumunskej drámy autorky G. Carunariu, ktorú objavila dramaturgička J. Hanzelová. Na inscenácii sa herecky podieľali Mário Jokič, Stano

Štofčík a H. Hajková, výtvarne D. Hajková a M. Vašicová, režíroval Ján Kompiš. Cieľom bolo podať živú autentickú výpoveď zo života súčasných mladých ľudí, ktorá v kultúre tohto mesta často absentovala. Tvorcovia inscenáciu uviedli v hudobnom klube v tesnom kontakte s tými divákmi, ktorí sú už z tradičných tém i sterilných divadelných priestorov unavení. Inscenácia sa zamerala aj na súčasnú formu, využívajúc alternatívnu hudbu, projekcie a pod., čo sa stretlo s pozitívnymi reakciami publika.

Hudobroň Music club založil Michal Kubáň ako pohostinstvo s cieľom prinášať kvalitnú hudbu a ako miesto, kde sa stretávajú ľudia, dejú sa dobré veci a možno stretnúť živé umenie. V roku 2008 mali tento klub v prenájme Martin Kubeš a Monika Švideková, ktorí pokračovali v pôvodnom zámere. Program kultúry mesta obohatili prezentovaním súčasných trendov vo výtvarnom umení, fotografii, filmu, divadle a elektronickej hudbe v podobe dj vystúpení. Okrem koncertov tradične kvalitných muzikantov do dramaturgie zaradili aj hudobné stredy, počas ktorých boli prezentované profily legendárnych skupín a hudobníkov. Nadšenie z tejto záslužnej a náročnej činnosti bral menší záujem verejnosti, ktorá, až na niekoľko stálych výnimiek, nebola v stereotypne pracovného a rodinného kolobehu zvyknutá žiť spoločenským životom takéhoto druhu.

Koncerty tvrdších žánrov tradične ponúkala krčma Kolotočovo, mediálne známejší interpreti mávali svoje vystúpenia v reštaurácii Route 66. Živú hudbu občasne ponúkali aj reštaurácie Soda club či Rotunda, v tomto prípade išlo skôr len o kulisu k ponúkaným pohostinným službám.

INÉ KULTÚRNE UDALOSTI

Rocková kapela **Quarreling Men**, ktorá predošlý rok zvíťazila medzi dvesto sedemdesiatimi skupinami v súťaži Slovak Live Award 2007, postúpila do medzinárodnej súťaže International Live Award, ktorá prebehla 20. januára vo Viedni. Kapelu tvorili Radovan Krass (gitara), Jozef Matejka (gitara), Andrej Šimon (bicie),

Michal Tomčík (basgitaru) a Roman Tomčík (basgitaru). Vo štvrtfinálovom kole vystúpili spolu s ôsmimi ďalšími skupinami z Rakúska, Maďarska, Slovenska a Slovinska. Obsadili 5. miesto, čo bolo o dve miesta za postupom do finále.

Počas 24. a 25. apríla zavítala do L. Mikuláša skupina **Tensing Norway** na stretnutie s tensingovou skupinou pôsobiacej pod vedením Evy Staroňovej a Michala Kováčika v Posádkovom klube. Tensing je súčasťou medzinárodného OZ Ymca a doslovne znamená spievanie nástrojových. Je to voľnočasová aktivita, ktorá okrem nácviku spevu zahŕňa aj hru na hudobné nástroje, tanec, divadlo a schopnosť organizovať. Stretnutia tensingových skupín prebiehali v Posádkovom klube a Dome kultúry. Okrem týchto priestorov ponúkli mladí speváci svoje programy aj v Evanjelickom gymnáziu, Gymnáziu M. M. Hodžu a Združenej hotelovej a obchodnej škole.

Na 70. svetovom festivale neprofesionálnych filmov UNICA v tuniskom Hammamete, ktorý sa konal na prelome júna a júla, sa tromi filmami predstavili aj filmári z **Nicolausfilmu** pri PA L. Mikuláš. Najúspešnejšie dopadol film Jána Kusku *Lovec*, ktorý obsadil v kategórii minútových filmov tretie miesto. Do súťaže bolo vybratých 143 filmov z 33 krajín.

V októbri si 35. výročie svojho vzniku pripomenul **Mestský dychový orchester**. Slávnostný koncert sa konal v L. Hrádku, keďže tu bol v závode Tesla pôvodne založený. V Liptovskom Mikuláši sa jeho slávnostný koncert uskutočnil 5. novembra v Dome kultúry. Hľadisko veľkej sály zaplnili dôchodcovia, v ktorých zanechal koncert silný zážitok. Pod patronátom mesta tento orchester pôsobil od roku 2003, odohral takmer 1600 koncertov a v tomto roku registroval 30 členov.

Dňa 11. septembra sa v mikulášskej synagóge konal každoročný koncert **Mosty Gesharim**, ktorého ideou je tolerancia a spájanie kultúr. V programe vystúpila Hana Hegerová so skupinou Petra Maláska, český spevák Dan Bárta s kapelou, Zuzana Krónerová a český herec Jaroslav Dušek. Preplnená synagóga s novým usporiadaním – mostíkom medzi pódium a sedením pre hostí a rekordným množstvom svetiel a sviečok

– zažila sviatočný večer. Na úvod prezentoval svoje snové spevy Dan Bárta. Po ňom v šarmantných prestrihoch sprievodného slova Jaroslava Duška a Zuzany Krónerovej prišlo na rad očakávané vystúpenie Hany Hegerovej. Vo svojich takmer sedemdesiatich siedmich rokoch zaspievala svoje najväčšie hity. A keď sa niekde pomýlila, zahrala to s veľkým nadhľadom a uvoľneným humorom. Publikum je zahŕňalo dlhým neutíchajúcim potleskom. Večer bol tak naplnený nefalšovanou atmosférou prajnosti a priateľstva.

Podujatie Mosty, ktoré bolo súčasťou víkendového Festivalu židovskej kultúry, bolo doplnené moderovanými diskusiami Život židov v meste na začiatku 20. storočia a Mladí po stopách histórie židov, ktoré sa s prídavkami hudby a prezentácií snažili priblížiť židovskú kultúru, ktorá bola v minulosti výrazne spojená s históriou tohto mesta.

V reštaurácii Route 66 sa 12. októbra konal benefičný večer **Slané mosty**. Podujatie zamerané na pomoc deťom s diagnózou cystickej fibrózy, predtým známe ako Dúhové mosty, zaznamenalo už svoj dvanásty ročník. Večer moderoval obľúbený televízny moderátor Andrej Bičan spolu s Miškou Šípekovou, ktorej mama stojí za organizáciou tohto celoslovenského podujatia. Počas koncertu vystúpila Zdenka Predná, Marián Greksa, Ianusband, tanečníci zo Street Academy Dance a skupiny Jessy. Celý večer sa niesol v hrejivej atmosfére pomoci a vzájomnej podpory.

Počas víkendu 18. – 19. októbra sa konali **Rázusove dni**. Boli súčasťou *Letokruhu Martina Rázusa*, ktorý bol ohraničený 70. výročím jeho úmrtia (rok 2007) a 120. výročím narodenia (rok 2008). Na spomienkovej slávnosti 18. októbra v rodnom dome Martina Rázusa vo Vrbici informoval Vladimír Rázus, predseda Spolku Martina Rázusa a synovec spisovateľa, o činnosti spolku. Na podujatí vystúpila aj Anna Belousovová, podpredsedníčka Slovenskej národnej strany, ktorá zdôraznila Rázusove zásluhy v boji za práva Slovákov a autonómiu Slovenska a pripomenula ohrozenie južných častí Slovenska spoza Dunaja. Po nej s príhovorom vystúpil predseda Matice slovenskej Jozef Markuš, s ktorým primátor Ján Blcháč priamo pred Rázusovým domom podpísal zmluvu o spolupráci medzi mestom L. Mikuláš a Maticou slovenskou. Na podujatí sa

zúčastnil aj P. Delinga, generálny dozorca ECAV a chrámový spevokol apoštola Pavla z Brezna, ktorý zaspieval hymnickú pieseň Hoj, zem drahá. Slávnosť podporil listom aj básnik Milan Rúfus, ktorého list prečítal mediálny poradca primátora F. Mikovič. Na spomienkovú slávnosť zavítali s vlajkami aj členovia súčasnej SNS z rôznych častí Slovenska. Súčasťou podujatia bolo nedeľné vystúpenie Klubu mladých matičiarov, ktorý na nádvorí Múzea J. Kráľa prezentovali literárno-hudobné pásmo Maroško študuje podľa scenára P. Vrlíka.

Počas 26. až 29. novembra sa v Dome kultúry a Posádkovom klube ozbrojených síl SR v L. Mikuláši konal jubilejný XV. ročník festivalu pantomímy a pohybového divadla **PAN 2008**. Na tejto celoštátnej prehliadke s medzinárodnou účasťou sa zúčastnilo viac ako 250 detských, mladých i dospelých záujemcov o tento druh umenia. Pôvodcom celého festivalu je Miroslav Kasprzyk, s ktorým na organizácii podujatia spolupracovali aj ŽSK, LKS, PKA, mesto L. Mikuláš a MK SR. Aj keď ako pôvodca festivalu povedal, toto podujatie už prestalo byť o umení a začalo byť o ľuďoch. Pretože počas všetkých dní sa z účastníkov valil pocit spolupatričnosti a radostnej rodinnej atmosféry, akú možno málokde a málokedy zažiť. Účastníci mohli navštevovať rôzne tvorivé dielne týkajúce sa pohybového divadla. Súčasťou podujatia bolo aj vytvorenie nového slovenského rekordu v počte mímov na jednom javisku, keď sa v akcii na pódiu veľkej sály Domu kultúry predstavilo 237 bielo nalíčených tvárí v čiernom oblečení. Diváci si okrem improvizácií a programov účastníkov dielní mohli vychutnať aj vystúpenia Juraja Benčíka, Michala Hechta, Mirky Zezulovej, Martina Železného, Markéty Vacovskej, Tomsa Legierskeho, Veroniky Vaculíkovej, Vladimíra Kulíška, Andreja Ohrádku, Miroslava Kasprzyka a ďalších. Počas záverečného galavečera odovzdal Ján Blcháč pánovi Kasprzykovi pamätný list a medailu primátora.

MÉDIÁ

Televízia Liptov vznikla v roku 2004. Jej stopercentným vlastníkom je mesto Liptovský Mikuláš. Na rok 2008 odsúhlasilo mesto dotáciu z rozpočtu na vysielanie televízie vo výške 1, 6 milióna korún.

Na konci novembra roku 2007 podali traja zo štyroch interných zamestnancov TV Liptov výpoveď z dôvodu nespokojnosti pri odmeňovaní a postupoch pri výrobe a vysielaní programu. Dňa 7. 1. sa konala mimoriadna schôdza zástupcov Rady pre masmédiá a komunikáciu mesta Liptovský Mikuláš. Primátor mesta Ján Blcháč na nej informoval o svojom stretnutí s redaktormi TV Liptov, na ktorom sa dohodli na podmienkach ich zotrvania v pracovnom pomere. Vysielanie mestskej televízie tak nebolo prerušené. Konateľom televízie zostal primátor Ján Blcháč, ktorý vedením televízie poveril v nej zamestnaného kameramana a strihača Leopolda Martinku. Ten sa však svojej funkcie v marci vzdal a v televízii zostal na svojom predošlom poste. Primátor 26. marca poveril vedením televízie riaditeľa Domu kultúry Reného Devečku s pracovnou zmluvou na tretinový úväzok.

Dňa 18. júla bol do funkcie šéfredaktora TV Liptov vymenovaný **Karel Ilja Dvořák**. Stav v televízii bol už dlhší čas z viacerých strán nazvaný krízou. Hlavnými problémami sa ukazovala neprofesionalita a hlavne úzky záber na problematiku, ktorý mal zväčša len jednostranný informačný charakter s takmer žiadnym priestorom na otvorenú diskusiu. K. I. Dvořák bol v tomto čase podpredsedom Slovenského syndikátu novinárov, predsedal jeho Komisii pre etický kódex. Pracoval aj pre TV Patriot. Pre TV Liptov pripravil projekt Z Liptova do Liptova, ktorý mal lokálnemu médiu vrátiť funkciu otvorenej služby občanom. Vedením televízie zostal poverený René Devečka.

Prvým septembrom bola dokončená prvá fáza *revitalizácie* Televízie Liptov. Na slávnosti sa pri tejto príležitosti stretli novinári, primátor a technickí a tvoriví pracovníci televízie, ktorí predstavili vynovené vysielacie štúdio, priestory televízie, internetovú stránku i vysielaciu štruktúru s denným vysielaním spravodajstva v Liptovských novinách a týždenným Liptovským magazínom. Televízia svoje vysielanie príležitostne dopĺňala materiálom iných televízií, hlavne TV Patriot. V októbri bola spustená nová diskusná relácia *Stolovanie s ...*, ktorej prvé vydanie hostilo primátorov liptovských

miest. Pri príležitosti 3. výročia začiatku vysielania bol 25. októbra v TV Liptov *návštevný deň*. Do televízie zavítalo približne 250 návštevníkov, ktorí si mohli prezrieť jej priestory a stretnúť sa redaktormi, kameramanmi a zástupcami televízie a dozvedieť sa viac o vysielaní.

Začiatkom roku sa objavilo prvé číslo opozičného štvrťročníka **Modrý Mikuláš**, ktorý vydávalo miestne združenie SDKÚ-DS. Hlavní autori (Jozef Repaský a Alexander Slafkovský) uviedli, že hlavným dôvodom jeho vydania je poskytnúť občanom objektívnejší uhol pohľadu ako ponúka súčasné vedenie mesta. To zareagovalo na kritiku zo stránok Modrého Mikuláša v druhom čísle mesačníka Mikuláš publikovaním rovnako kritických adresných otázok primátora Jána Blcháča bývalému primátorovi A. Slafkovskému a jeho vtedajšiemu zástupcovi J. Repaskému. Ich odpovede však v následných číslach mesačníka Mikuláš publikované neboli s odôvodnením, že sú zavádzajúce a nezodpovedajú kritériám mesačníka Mikuláš. Odpovede aj s položenými otázkami boli publikované v regionálnych novinách MY Liptovské noviny. Následne poslanci mestského zastupiteľstva schválili vyhlásenie k publikovaným informáciám v štvrťročníku Modrý Mikuláš, v ktorom vyjadrili svoj nesúhlas k zverejneným informáciám. Autorov príspevkov v Modrom Mikuláši obvinili z prekrúcania faktov a zverejňovania poloprávd. K vyhláseniu boli pridané aj prejavy jednotlivých zainteresovaných pracovníkov Mestského úradu na invectívy, ktoré sa týkali ich odboru.

Mesto L. Mikuláš a jeho vedenie bolo vo veľmi kritickom svetle prezentované v publicistickej relácii Čierny Peter **celoslovenskej spravodajskej televízie TA3** po tom, ako väčšinová časť mestského zastupiteľstva odsúhlasila odpredaj nehnuteľností na mestskom pozemku bývalých skleníkov v Okoličnom spoločnosti IPC Real. Podobne ako opoziční poslanci, reportáž spochybňovala transparentnosť predaja za neadekvátne nízku cenu.

Po oslovení primátorom Jánom Blcháčom na konci marca začal následne pôsobiť vo funkcii **mediálneho poradcu primátora Fedor Mikovič**, ktorý v minulosti pôsobil viac

ako 25 rokov v Slovenskom rozhlase v Banskej Bystrici či ako tlačový tajomník ministra pôdohospodárstva Pavla Koncoša.

S cieľom podporiť informatizáciu slovenských samospráv vznikla súťaž **ZlatyErb.sk**, ktorej vyhlasovateľmi sa stali OZe Slovensko, Únia miest Slovenska a Združenie informatikov samospráv Slovenska pod záštitou predsedu NR SR, predsedu vlády SR a Európskeho komisára za SR. Dňa 18. novembra boli v Bratislave vyhlásené výsledky súťaže pre rok 2008. V kategórii Najlepšia elektronická služba samospráv poskytovaná Ústredným portálom verejnej správy (Cene spoločnosti SWAN) získala internetová stránka mesta Liptovský Mikuláš spolu s ďalšími štyrmi mestami *strieborné ocenenie*.

Dňa 16. decembra v rannej relácii **Slovenskej televízie** bol prezentovaný región Liptova a mesto Liptovský Mikuláš. Primátor Ján Blcháč predstavil L. Mikuláš ako najúspešnejšie olympijské mesto na Slovensku, hovoril o víziách rozvoja cestovného ruchu a centre talentovanej mládeže. Iveta Niňajová priblížila klaster Liptov. Prezentácie v štúdiu sa zúčastnil aj Michal Martikán s otcom a trénerom Jozefom a prezidentom Slovenského zväzu kanoistiky na divokej vode Ivanom Cibákom. Prítomní boli aj fotograf Gabriel Lipták, maliar Pavol Petráš ml., farmár Ivan Brezňan, a žiaci ZUŠ J. L. Bellu.

V. NÁBOŽENSKÝ ŽIVOT

Náboženský život v meste počas roku 2008 nevybočoval zo zabehnutého chodu príslušných cirkví.

Na začiatku adventného obdobia **rímskokatolícke farnosti** spestrili svojou prítomnosťou cirkevný život v Kostole sv. Mikuláša benediktíni z Bacúrova. Tunajším veriacim prezentovali svoj mníšsky život, napríklad aj besedou a videoprojekciou vedľa hlavného oltára.

Cirkevný zbor ECAV tiež rozvíjal svoju činnosť tradičným spôsobom. Často bol organizačnou súčasťou verejno-spoločenských podujatí. Tak tomu bolo aj v prípade okrúhlych spomienkových slávností, 110. výročia vzniku spolku *Tranoscius* a 160. výročia *Žiadostí slovenského národa*, ktoré boli historicky úzko späté s tunajším cirkevným zborom. (Podrobnosti o týchto oslavách sú uvedené v kapitole verejno-spoločenského života.)

Počas roku 2008 sa v prenajatých priestoroch začali pravidelne konať prednášky **Budhizmus na Západe**. Išlo väčšinou o príhovory tzv. cestujúcich učiteľov, žiakov dánskeho lamu Ole Nydahla, ktorý má otvorených množstvo centier po celej Európe. Postupne bolo aj tu na Námestí osloboditeľov otvorené centrum, kde sa ľudia stretávali na pravidelné meditácie. Tak sa aj v Liptovskom Mikuláši prejavilo súčasné prenášanie a spájanie kultúr, kde nerozhodujú veľké geografické vzdialenosti, ale priama spojitosť s tým, čo ľudí viac oslovuje.

VI. ZDRAVOTNÍCTVO

Liptovská nemocnica s poliklinikou patrí pod Žilinský samosprávny kraj, ktorý, okrem iného, vydáva aj povolenia na poskytovanie zdravotnej starostlivosti.

V súlade s nadobudnutím platnosti novely zákona o zdravotnej starostlivosti a službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, bolo v súlade s účinnosťou od 31. marca v Žilinskom kraji vymedzených 681 zdravotných obvodov všeobecným lekárom pre deti a dorast, dospelých, gynekológom a zubným lekárom. Znamená to, že pacient, ktorý navštívil v mieste trvalého alebo prechodného bydliska lekára svojho obvodu, by nemal byť odmietnutý. Zároveň však naďalej zostala v platnosti slobodná voľba lekára.

Vedením nemocnice bola po hromadnom odvolaní riaditeľov inštitúcií v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK od 1. mája poverená jej dovedajšia riaditeľka Marta Španková. Z 565 zamestnancov podpísalo 419 petíciu proti odvolaniu riaditeľky, pridalo sa k nim ešte 52 zdravotníckych pracovníkov. Petíciu odovzdali primátorovi Jánovi

Blcháčovi s požiadavkou, aby kópiu odovzdal 1. mája premiérovi Robertovi Ficovi. V sprievodnom liste uviedli: „Odvolanie našej riaditeľky z funkcie jednoznačne vnímame ako postih za to, že slobodne vyslovovala svoj nesúhlas voči zámeru ŽSK vytvoriť zo všetkých zdravotníckych zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK jednu akciovú spoločnosť a tieto zariadenia zbaviť právnej subjektivity. V tomto názore ju od začiatku, okrem jedného, podporujeme všetci primári oddelení.“ Už koncom februára na gremiálnej porade informovali zástupcovia zdravotnej sekcie ŽSK o zámeroch vytvoriť zo štyroch nemocníc ŽSK jednu akciovú spoločnosť, ktorej akcionárom by mal byť len jeden človek, konkrétne predseda ŽSK, s vkladným imaním jedného milióna korún, hoci podľa primárov majú dané nemocnice majetok približne v hodnote 3,5 miliardy korún. Na ďalšej gremiálnej porade primári primátora informovali, že za zlúčením nemocníc vidia snahu o obohatenie sa jednotlivcov a ak by k zlúčeniu došlo, podajú výpoveď, čím sa, podľa vlastných slov, nechcú vyhrážať a záleží im na udržaní chodu oddelení.

Predseda ŽSK Juraj Blanár po výberovom konaní, do ktorého sa prihlásili dvaja uchádzači, do funkcie riaditeľa navrhol Ján Vyšňana, ktorý pracoval pre slovensko-nemeckú firmu s rôznorodou obchodnou činnosťou. Jeho menovanie poslanci ŽSK na zasadaní 31. októbra neschválili. Dočasným vedením nemocnice bola pre zmenu poverená vedúca organizačno-právneho úseku nemocnice Želmíra Kvetková.

Ján Vyšňan bol nakoniec od 1. decembra predsedom ŽSK Jurajom Blanárom poverený vedením Liptovskej nemocnice s poliklinikou.

Dňa 5. mája sa v Galérii P. M. Bohúňa konalo slávnostné odovzdávanie Jánskeho plakiet dobrovoľným darcom krvi. Prítomným sa prihovorila predsedníčka Slovenského **Červeného kríža** – Územného spolku Liptov Elena Hrbčová. Spolu s ňou darcov oceňovala riaditeľka Územného spolku Liptov Marika Kubíková, primár transfuziologického oddelenia Jozef Kyčina a lekárka Marta Voštináková. Za 60 darovacích odberov krvi udelili diamantovú plaketu Lýdii Székelyiovej z L. Mikuláša. Zlaté plakety dostali z okresu Liptova nasledovní darcovia: Stanislav Nič, Jozef Frajkor, Tibor Žiaran, Pavol Vidiečan, Peter Voštiar, Ivan Plachtinský, Michal Mačička, Dušan Frniak, Soňa Hrabalová, Viktória Okáliková, Ján Okálik, Lubomír Benikovský, Peter Hudec, Viera Koryťáková, Ján Beňo, Ján Škvarka, Peter Gajdoš a Juraj Trepáč. Bolo

udeľované aj Vyznamenanie II. stupňa Slovenského Červeného kríža za humanitu, obetavosť a dobrovoľnú službu, ktoré dostali: Anna Juríková, Marta Mudroňová, Zuzana Ondrejčeková, Eva Kompišová, Mária Kordošová a Soňa Šuňavcová.

Na detské oddelenie v Nemocnici s poliklinikou v L. Mikuláši prišli 29. februára po prvýkrát klauni zo združenia **Červený nos**, ktoré sa snaží humorom zlepšiť náladu hospitalizovaných detí. Predchádzalo tomu stretnutie Alexandra Slafkovského s autorom nápadu Červený nos G. Edwardsom, ktorému navrhol, aby klauni z tohto združenia zašli aj do miestnej nemocnice. Klauni, školení na túto prácu, sa venovali individuálne každému dieťaťu. Rozohrávali scény doktora Ponožku s doktorkou Frčkou Strelenu a snažili sa tak rozveseliť maródujúce deti. Niektoré sa zabavili viac, iné menej, nezmizla však snaha byť spolu v ťažkých chvíľach.

Podobná návšteva doktorských klaunov sa v mikulášskej nemocnici uskutočnila aj v júni. Projekt *Linka domov* vznikol v spolupráci s mobilným operátorom, ktorý poskytol mobil so štyrmi kupónmi. Deti, ktoré mobil nemali, tak mohli zavolať svojim najbližším.

VII. SOCIÁLNA STAROSTLIVOSŤ

Dňa 3. marca slávnostne otvorili **Centrum právnej pomoci** v Liptovskom Mikuláši. Za jeho úlohu bolo stanovené poskytovať právnu pomoc sociálne slabším občanom. Konkrétne ľuďom, ktorí sú v materiálnej núdzi a ich mesačný príjem je nižší ako 7 182 korún. Na centrum sa môžu obracať v občianskych, rodinných a pracovnoprávných sporoch, nie však v prípade, ak by ich hodnota prevyšovala sumu minimálnej mzdy alebo v prípade zrejmej bezúspešnosti sporu. Na otvorení centra sa zúčastnil aj minister spravodlivosti Štefan Harabin. Ministerstvu spravodlivosti, ktoré má na starosti financovanie centra, poskytol Bytový podnik priestor troch kancelárií v Dome služieb za symbolický nájom. Z okresných miest mal takéto centrum zatiaľ len Tvrdošín. Naši občania v prípade núdze mohli dotedy navštíviť Centrum právnej pomoci (CPP) najbližšie v Žiline alebo Prešove. Novootvorené centrum by malo slúžiť nielen občanom mesta, ale celému okresu Liptovský Mikuláš. Jeho riaditeľkou sa stala Miloslava

Čutková a vedúcou kancelárie Anna Fiřtová. Podľa skúseností s množstvom práce v iných centrách by mali byť rady zamestnancov postupne rozširované. CPP začalo byť občanom k dispozícii v polovici marca.

Počas zimných mesiacov až do 30. apríla 2009 mohli ľudia bez domova prebývať v nocľahárni v **Komunitnom centre v Hlbokom**. Dvanásť lôžok bolo dostupných za cenu 15 Sk za noc pre ľudí, ktorí prešli negatívnou skúškou na alkohol. Miesto bolo nutné opustiť o siedmej ráno. K dispozícii bola aj terénna pracovníčka, ktorá zabezpečovala sociálne poradenstvo. V začiatkoch svojej prevádzky bolo zariadenie obsadené len sporadicky, postupne jeho vyťaženosť stúpala.

Komunitné centrum Hlboké slúžilo aj ako kultúrno-vzdelávacie, športové a socializačné centrum pre deti, mládež a dospelých, ktoré využívali hlavne rómski obyvatelia osady Hlboké a sociálne slabšie rodiny. Prevádzkové náklady tohto centra za rok 2008 boli necelých 800 tisíc korún, ktoré išli zo zdrojov mesta. Dotácie na tento účel však prišli aj z Úradu vlády SR a z ministerstva školstva.

Po odsúhlasení odmeny primátorovi vo výške 300 tisíc korún na decembrovom zasadaní mestského zastupiteľstva sa Ján Blcháč rozhodol založiť **Nadáciu solidárny Mikuláš**. Z odmeny do nej vložil sumu 100 tisíc korún, 40 tisíc dal mikulášskej nemocnici. Príspevky z podnikateľských zdrojov by sa podľa primátora mali v nadácii rozdeľovať dvakrát ročne.

Agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti CHARITAS má vo svojej hlavnej náplni komplexné zdravotnícke služby v domácnosti alebo rodine pacienta, a to pre ľudí, ktorí sú prepustení z nemocničnej zdravotnej starostlivosti, ďalej hlavne pre dlhodobo chorých, starých, prostredníctvom odborne pripravených zdravotných sestier, na základe intenzívnej spolupráce s ošetrovateľom a lekárom špecialistom. V roku 2008 tri zdravotné sestry ošetrovali 142 klientov z Liptovského Mikuláša a okolia. Táto agentúra tiež zapožičiavala zdravotnícke pomôcky, na ktoré im mesto L. Mikuláš 12. 6. prispelo dotáciou vo výške 100 000 Sk.

Mobilný hospic Charitas mal za cieľ poskytovať celostné služby v domácnosti alebo rodine pacienta, a to pre ľudí, ktorí sú v terminálnom štádiu života. V roku 2008 sa hospicový tím v spolupráci s hospicovým lekárom staral o 11 klientov.

Poskytovanie terénnych sociálnych služieb **Spišskou katolíckou charitou** je zamerané na pomoc starým alebo osamelo žijúcim ľuďom. V roku 2008 poskytli terénni pracovníci službu 31 klientom v rozsahu 19 339 hodín. V priebehu roka Spišská katolícka charita v spolupráci s rímsko-katolíckym farským úradom poskytla aktivačnú činnosť formou dobrovoľníckej služby pre 14 uchádzačov o zamestnanie.

Dom Charitas sv. Kláry je malokapacitné zariadenie pre dievčatá a mladé ženy vo veku od 13 do 25 rokov, trpiace rôznymi traumami, či formami neuróz z prežitého fyzického alebo psychického násillia, neschopné samostatného života, alebo ktoré sú bez prístrešia alebo sa vo svojej životnej situácii potrebujú zotaviť mimo svojej rodiny. V roku 2008 bola pomoc poskytnutá spolu 26 klientkam. Krízová intervencia bola poskytnutá 19 jednotlivcom a 4 stálym klientom v sociálnom poradenstve. Najčastejšie problémy boli poruchy správania, kríza v rodine (alkoholizmus, nezvládnutá výchova), poruchy učenia a nevyhovujúce sociálne prostredie. Dom Charitas sv. Kláry fungoval ako komunita na rodinných princípoch. Klientky mali rozdelené služby domácich prác, spoločný program skupinovej psychoterapie, duchovné a hodnotiace stretnutia. V tomto roku bol rozšírený program voľnočasových aktivít, ktoré boli zamerané hlavne na šport a spoločné výlety. Dom získaval príspevky na svoju činnosť aj od sponzorov a z rôznych fondov a nadácií.

V dňoch od 27.11. do 21.12. robil Dom Charitas sv. Kláry v spolupráci so Slovenskou humanitnou radou verejnú finančnú zbierku v priestoroch hypermarketu Tesco v Liptovskom Mikuláši. Jej cieľom bolo tiež verejné informovanie o činnosti, k čomu dobrovoľnícky prispeli aj žiaci a študenti miestnych škôl.

Na Štedrý deň Spišská katolícka charita v Dome Charitas Sv. Kláry na Borbisovej ulici pripravila pre bezdomovcov z Komunitného centra v Hlbokom vianočnú kapustnicu.

Evanjelická diakonia v Liptovskom Mikuláši prevádzkuje opatrovateľskú službu v Liptove už niekoľko rokov. Zabezpečuje starostlivosť o bezvládných a chorých ľudí nielen prostredníctvom mestských opatrovateľov.

Miestny cirkevný zbor ECAV prostredníctvom Zborovej diakonie v snahe získať podporu a prostriedky na opatrovateľský domov podobný v minulosti slávnej Bethanii zorganizoval 6. januára vo vrbičkom kostolíku pod názvom *Zbierka* 1. ročník novoročného koncertu. Vystúpila na ňom skupina dychových nástrojov Junior Brass Quintet.

Detským jasliam v decembri vymenili plastové okná. Zariadeniu, ktoré je v L. Mikuláši jediné svojho druhu, pre tento účel poskytlo dotáciu vo výške 390 tisíc korún ministerstvo financií vďaka aktivite poslancov NRSR Maroša Kondróta a Dušana Galisa. Mesto prispelo sumou 40 tisíc. Jasliam bol odovzdaný tiež dar vo výške 21 tisíc, ktorý bol výťažkom z 1. ročníka tenisového turnaja o pohár primátora, ktorý sa uskutočnil 13. decembra v tenisovej hale Relax tenis klubu.

Od februára vstúpilo do platnosti povolenie, podľa ktorého sa klientmi **Domova dôchodcov a domova sociálnych služieb pre dospelých a útulku pre dospelých a útulku a krízového strediska Pálkovo centrum** mohli stať aj invalidní dôchodcovia.

Po zlúčení Domova dôchodcov s Pálkovým centrom na základe uznesenia ŽSK z 30. júna zostal bývalý riaditeľ Pálkovho centra Ján Palider vo svojej funkcii ako vedúci oddelenia.

Po hromadnom odvolaní riaditeľov inštitúcií v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK sa okrem bývalej riaditeľky Janky Hapčovej a poslanca mestského zastupiteľstva Dušana Plačka o tento post uchádzal aj **Peter Hut'an**, ktorý bol poslancom ŽSK navrhnutý za nového riaditeľa, poslanci VÚC však jeho nástup do funkcie neschválili. Následne však bol predsedom ŽSK poverený vedením Domova dôchodcov, domova sociálnych služieb pre dospelých a útulku na Jefremovskej ulici.

Dňa 14. novembra mesto ocenilo seniorov v Domove dôchodcov, domove sociálnych služieb pre dospelých a útulku na sídlisku Podbreziny. V tomto zariadení

v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK, ktoré ráta viac ako 110 klientov, sa stretli primátor a poslanci Podbrezín na slávnostnom večere s asi 30 dôchodcami. Tým, ktorí oslavovali okrúhle jubileum, venovali kvetinku a malý darček. Súčasťou večera bol kultúrny program. Podobné stretnutia prebiehali počas roka aj v ostatných zariadeniach tohto druhu.

Domov dôchodcov a domov sociálnych služieb pre dospelých mesta Liptovský Mikuláš získal v roku 2008 na nákup zariadení z Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR dotáciu 410 tisíc korún.

V tomto roku registrovali **Kluby dôchodcov** približne 850 členov. Okrem sledovania televízie či priateľských rozhovorov pri káve a čaji tunajší dôchodcovia svoju aktivitu radi zameriavali na poznávacie zájazdy, rekreačné pobyty, návštevy kultúrnych podujatí a prednášok. Činnosť a prevádzka klubov bola financovaná z rozpočtu mesta. Kluby často spolupracovali s Jednotou dôchodcov Slovenska a Vojenským klubom dôchodcov.

Na začiatku kalendárneho roka 2008 na výročnej členskej schôdzi Klubu dôchodcov č. 1 na Vajanského ulici odovzdal primátor Ján Blcháč pamätnú plaketu mesta Emílii Šedovej ako poďakovanie za jej sedemnášťročné vedenie klubu.

V Kultúrnom dome v Demänovej sa 16. februára stretlo až 110 dôchodcov, ktorí hodnotili svoju činnosť za rok 2007. Stretnutie, ktorého sa zúčastnil aj primátor mesta, vystúpením spestrili deti z materskej a základnej školy a spevokol Prameň s orchestrom.

V apríli vznikol v Liptovskej Ondrašovej miestny klub dôchodcov, ktorého založenie potvrdili mestskí poslanci na svojom májovom zasadaní. V roku 2008 bolo v tejto mestskej časti evidovaných 1739 obyvateľov, z ktorých bolo 340 dôchodcov. Klub dôchodcov, ktorému mesto vyhradilo priestory Pongrácovskej kúrie, rátal v roku 2008 asi 120 členov.

V rámci Mesiaca úcty k starším zorganizovalo mesto okrem stretnutí dôchodcov v jednotlivých mestských častiach aj divadelné predstavenie. Dňa 20. októbra si seniori mohli v Dome kultúry v L. Mikuláši pozrieť predstavenie divadla Commedia z Popradu pod názvom Kapustnica, ktoré divákovi prinieslo spokojnosť a úsmev na tvári.

Dňa 16. novembra vo veľkej sále Domu kultúry bolo pripravené podujatie pre seniorov časti Staré mesto. Jubilujúcim dôchodcom odovzdal primátor spolu s mestskými poslancami malý darček. Večer im spríjemnil folklórny súbor Pramienok a hudobná skupina Spektrum. Ten istý večer prebehlo rovnaké podujatie aj s dôchodcami v Ploštíne. Jubilujúcim dôchodcom z mestskej časti L. Ondrašová primátor blahoželal 29. novembra.

Dňa 5. decembra dal primátor slávnostným prestrihnutím pásky do užívania aj nové Seniorcentrum v Okoličnom, ktoré vzniklo prestavbou z bývalej materskej škôlky.

V meste Liptovský Mikuláš má už 18 rokov základňu aj *Klub vojenských dôchodcov*. V roku 2008 bolo jeho súčasťou viac ako 200 členov.

Na 26. novembra zorganizovala **Jednota dôchodcov v L. Mikuláši** s predsedom Michalom Kotianom v spolupráci so samosprávou vzdelávací seminár o prechode na euro menu. V priestoroch mestského úradu sa na prednáške Zuzany Kolačanovej, projektovej manažérky Národnej banky Slovenska, zúčastnilo asi 150 dôchodcov. Jednota dôchodcov mala v roku 2008 v Liptovskom Mikuláši podľa zverejnených informácií približne 1100 členov.

OZ Partnerstvo sociálnej inklúzie v rámci projektu *Stabilným partnerstvom k sociálnej inklúzii* v regióne Liptov vykonalo od októbra 2007 do septembra 2008 prieskumy, ktoré boli zamerané na potreby jedincov a vyčlenených skupín obyvateľstva. Pri mapovaní problémov rómskych komunít sa ako najbadateľnejší problém ukázala dlhodobá nezamestnanosť spojená s nedostatočným vzdelaním. Súbežne bol vykonávaný aj prieskum potrieb občanov so zdravotným postihnutím, na základe ktorého bola vypracovaná Koncepcia práce s občanmi so zdravotným postihnutím. V rámci tohto projektu sa mapovali aj názory samosprávy na stav poskytovania sociálnych služieb. Výsledky prieskumu boli po vyhodnotení odovzdané samospráve na zefektívnenie práce v sociálnej oblasti.

RÓMSKA OTÁZKA

Začiatkom februára sa na mestskom úrade uskutočnilo prvé stretnutie pracovných skupín v rámci projektu *Komplexná stratégia riešenia problémov Rómov na území mesta Liptovský Mikuláš*, ktorý vedenie mesta otvorilo koncom minulého roka. Pracovné skupiny boli rozdelené do oblastí Bývanie a infraštruktúra, Vzdelávanie a zamestnanosť, Kultúra a vzájomné spolunažívanie rómskej menšiny a majority, Zdravie a spôsob života. Na stretnutí sa vydělili najakútnejšie problémy, ktoré sa analyzovali aj na základe stretnutí s obyvateľmi rómskej komunity.

Vo februári vznikol *Klub Komunitného centra v Hlbokom*. Podľa vedúcej Silvie Tomkovej je jeho cieľom priblížiť sa mladým ľuďom žijúcim v rómskej osade Hlboké a celkovo posilniť vzťahy medzi mladými ľuďmi z komunity.

V auguste začala séria školení pod názvom *Vzdelávaním k rovnosti*, ktoré sa zamerali na zvýšenie odbornosti dobrovoľných pracovníkov v komunitnom centre Nový svet v Hlbokom. Ako uviedla lektorka projektu Nicole Fuchsová, cieľom bolo prostredníctvom spoločných aktivít búrať bariéry, znižovať napätie a odstraňovať predsudky medzi minoritou a majoritou spoločnosti. Mesto L. Mikuláš, ktoré pripravilo ako prvé v ŽSK komplexnú stratégiu riešenia rómskej problematiky, získalo na jej podporu v rámci projektu ADAM 2 finančnú dotáciu.

Počas roku 2008 získala samospráva L. Mikuláša približne 700 tisíc korún na projekty zlepšenia životných podmienok Rómov.

NEZAMESTNANOSŤ

Podľa informácii Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v L. Mikuláši počet nezamestnaných v meste stúpil hlavne koncom roka, keď počas posledných troch mesiacov roku 2008 zaznamenali najvyššie hodnoty s postupným nárastom. V decembri úrad registroval najviac nezamestnaných v rámci celého roka, keď registrovaná miera nezamestnanosti predstavovala 6,29 % a disponibilná miera nezamestnanosti sa vyšplhala na 7,26 %.

VIII. ŠPORT A TELOVÝCHOVA

Dňa 9. februára 2009 ocenilo vedenie mesta vo veľkej sále Domu kultúry **najlepších športovcov mesta L. Mikuláš za rok 2008**. Boli to tri kolektívy a 21 jednotlivcov bez uvedenia poradia. Komisia športu a mládeže pri mestskom zastupiteľstve rozhodla oceniť nasledovných športovcov:

V kategórii do 18 rokov – Rastislav Beťko (Športový klub Grafon, moderný päťboj), Monika Mrázová (Liptovská šachová škola), Marin Halčín (Kanoé Tatra klub), Filip Machaj (Kanoé Tatra klub), Adam Rojček (Klub BMX Podbreziny), Dominik Kadura (Mestský hokejový klub 1932), Dominika Multáňová (Fitness body club), Martina Kohútiková (Fitness body club).

V kategórii nad 18 rokov – Michal Martikán (Kanoé Tatra klub), Elena Kaliská (Kanoé Tatra klub), Alexander Slafkovský (Kanoé Tatra klub), Ján Antoška (Magic kickbox klub), Ivan Tréger (Letecko-modelársky klub Posádkového klubu armády), Vladimíra Goňová (Atletický klub Kriváň), Filip Godzsak (Fitness body club), Michal Danek (Mestská organizácia Slovenského rybárskeho zväzu), Ján Bátik, Tomáš Kučera (Kanoé Tatra klub), Jiří Heš, Martin Falter, Richard Huna (Mestský hokejový klub 32).

Kolektívy – Družstvo dorastu Mestského hokejového klubu 1932, Basketbalové družstvo žien Mestského basketbalového klubu, A mužstvo Mestského hokejového klubu 1932.

KANOE TATRA KLUB

Na Majstrovstvách Európy, ktoré vyvrcholili 10. a 11. mája v poľskom Krakove si výborne počínali reprezentanti KTK L. Mikuláš. V kategórii C1 **zvíťazil Michal Martikán**, navyše bronzovou medailou sa k nemu pridala Alexander Slafkovský, ml.

Počas 16. až 18. mája sa v Liptovskom Mikuláši konal jubilejný *60. ročník Medzinárodného tatranského slalomu*, ktorý je známy aj ako memoriál Ondreja Cibáka. Zúčastnili sa na ňom pretekári zo 14 krajín. Medzi ženami v kategórii K1 zvíťazila v priamom súboji o olympijskú miestenku do Pekingu **Elena Kaliská** pred Janou Dukátovou. Medzi mužmi bol v kategórii C1 najlepší domáci Michal Martikán pred Alexandrom Slafkovským ml., v kategórii K1 L. Fabien z Francúzska a v C2 bratia Hochschornerovci pred domácim duom Tomáš Kučera, J. Bátik.

V Areáli Ondreja Cibáka v L. Mikuláši sa 14. a 15. júna uskutočnili *Majstrovstvá Slovenska vo vodnom slalome*, na ktorých sa okrem M. Martikána a bratov Hoschornerovcov predstavila kompletná slovenská špička. Výborné umiestnenia dosiahli pretekári domáceho klubu, keď v kategórii C1 mužov zvíťazil Alexander Slafkovský, v C2 obsadili druhú priečku M. Kubáň s M. Olejníkom a tretiu T. Kučera s J. Bátikom. V kategórii K1 obsadili domáci závodníci prvé tri miesta v poradí Ján Šajbidor, T. Mráz, Peter Cibák. V K1 žien triumfovala Elena Kaliská.

Martin Halčín z KTK L. Mikuláš sa v najsilnejšej kategórii K1 stal **juniorským majstrom sveta**, ktoré sa 26. – 27. júla uskutočnili v českej Roudnici nad Labem. Radosť bola o to väčšia, že napriek kvalite, pretekári KTK z majstrovstiev sveta z tejto kategórie posledné dva – tri roky medaile nenosili. Zo súťaže družstiev kategórie 3*K1 priviezla hliadka v zložení M. Halčín, F. Machaj a M. Bárta ešte aj bronzovú medailu. Úspešným pretekárom odovzdal primátor mesta pamätnú plaketu za vzornú reprezentáciu.

Dňa 12. augusta **získal Michal Martikán zlatú medailu na XXIX. Olympijských hrách v Pekingu** vo vodnom slalome v kategórii C1. Zvíťazil s dvojsekundovým náskokom, hoci sa nevyhol dotknutiu bránky. Skvelou technikou a rýchlou jazdou vybojoval prvé miesto, na radosť nielen fanúšikov miestneho klubu, ale i mnohých obyvateľov L. Mikuláša a celého Slovenska. K jednej zlatej a dvom strieborným pridal ďalšiu zlatú olympijskú medailu a zaradil sa tak medzi najlepších svetových pretekárov v tomto športe.

O tri dni neskôr **získala zlatú olympijskú medailu Elena Kaliská** v kategórii K1. Rodáčka zo Zvolena reprezentujúca KTK L. Mikuláš zvíťazila s nevídaným štrnástym sekundovým náskokom, keď hlavne v druhom kole jej súperky trať nezvládli. Obhajobou prvenstva z predošlej olympiády v Aténach získala svoju druhú zlatú medailu. Potvrdila tak oprávnenosť svojho štartu. Keďže každú krajinu mohol v kategórii reprezentovať len jeden pretekár, musela si pred olympiádou svoju nomináciu vybojovať v priamom súboji s Janou Dukátovou. Dominanciu Slovákov v tomto športe potvrdili ziskom zlatej olympijskej medaily bratia Peter a Pavol

Hochschornerovci z Bratislavy. Radosť a pýcha na svojich rodákov sa pretavila do viacerých osláv a uznaní, ktoré po olympiáde zaplnili verejno-spoločenský život v tomto meste.

MESTSKÝ HOKEJOVÝ KLUB 32 L. MIKULÁŠ

Keďže ani v sezóne **2007/2008** nemohol z hokejovej extraligy žiadny tím zostúpiť do nižšej súťaže, nové vedenie klubu dalo znova príležitosť mladým hráčom. Na dresy sa do stredu dostalo logo klubu, ktoré bolo minulé roky odsunuté prezentáciou sponzorov. Na začiatku sezóny 2007/2008 už po piatich kolách vedenie odvolalo trénerskú dvojicu Milan Jančuška a Jerguš Bača a dočasne ju nahradilo duom Ján Majdek, Róbert Záruba, ktorí A mužstvo trénovali nakoniec až do konca tejto sezóny, ktorá mala pre mikulášsky tím skôr dohrávací charakter. Mužstvo držala vyrovnaná brankárska dvojica Ján Laco – Martin Falter a útok Richarda a Róberta Hunovcov s Martinom Kriškom, Medzi obrancami boli najproduktívnejší Michal Grman a Miroslav Droppa. Pred koncom sezóny, ako už bolo zvykom, boli niekoľkí talentovaní hráči ponúknutí na hosťovanie či prestup. Z mužstva odišli brankár Laco, Grman, Bulík, Holečko, Hovorka. Paradoxne po odchode opôr zaznamenalo mužstvo v posledných troch kolách tri víťazstvá (doma s Kežmarkom 7:2, u slovenskej reprezentačnej dvadsiatky 1:6 a na záver doma s Nitrou 5:1), čo mohla byť predzvesť vydarenejšej budúcej sezóny.

V tabuľke sezóny 2007/2008 skončil MHK 32 na poslednom mieste so ziskom 38 bodov. Za ním skončil len reprezentačný výber Slovenska do dvadsať rokov, ktorého výsledky sa do celkového hodnotenia nezapočítavali. MHK 32 strácal na predposlednú Nitru 6 bodov a na miesto v play-off priepastných 19 bodov. Tieto výkony prirodzene znamenali úbytok divákov a posledné kolá domácich zápasov sprevádzali poloprázdne tribúny. Mužstvo strelilo najmenej gólov zo všetkých tímov (126) a malo aj najhoršiu hru v oslabeniach.

Mesto po skončení hokejovej sezóny 2007/2008 prehodnocovalo finančnú situáciu a stav záväzkov a pohľadávok v MHK 32, a.s. V snahe ozdraviť nepriaznivé výsledky vykazované za posledné roky 8. apríla mestské zastupiteľstvo schválilo na

mimoriadnom zasadnutí ďalší vklad mesta do MHK 32, a.s. vo výške 3 milióny korún. Podiel mesta na základnom imaní (50 %) a podiel na riadení a ovplyvňovaní činnosti klubu zostal nezmenený.

Na trénerský post v sezóne **2008/2009** zasadol český tréner Mojmír Trličík, pôvodom Slováč, ktorý pôsobil vo vedľajšej funkcii pri českom reprezentačnom výbere na olympiáde v Nagane. Asistenta mu robil dlhoročný hráč MHK 32 a tiež reprezentant Paľo Paukovček. (Keďže Trličík nemal stanovenú trénerskú licenciu, oficiálne bol vedený ako asistent a ako hlavný tréner hráč Juraj Kuric, ktorý mal potrebnú licenciu.) Predsezónna príprava sa niesla v znamení nových trénerských metód a budovania súdržného kolektívu. MHK odohral prípravné zápasy s kvalitnými súpermi ako bola reprezentácia Francúzska alebo Dynamo Riga – účastník prestížnej Kontinentálnej ligy so slovenským koučom Júliusom. Šuplerom. Káder talentovaných hráčov bol doplnený o skúsených odchovancov L. Mikuláša, ktorí sa vrátili z iných klubov. Okrem kapitána Halaja, Cibulju a Lištiaka, káder posilnili skúsení Heš a Kumstát a prišli aj nádejní Kovář, Vaškovič, Tomášek a Varga. MHK odštartoval sezónu vo veľkom štýle a už po približne tretine súťaže mal na svojom konte toľko bodov ako za celú minulú sezónu. Mužstvo si udržiavalo druhú priečku za vedúcimi Košicami a médiá svorne hovorili o najpríjemnejšom prekvapení súťaže. Na štadión začalo chodiť čoraz viac divákov, prilákať ich mal aj voľný vstup 24. októbra na zápas so Skalickou. V meste sa začala po víťazných zápasoch rozhošťovať hokejová atmosféra. Za svoje výkony dostal útok bratov Hunovcov s Kriškom pozvánku na prípravné zápasy slovenskej reprezentácie a český brankár MHK Martin Falter bol portálom Hokej.sk niekoľkokrát vyhlásený za hráča týždňa.

Po nadstavbovej časti obsadili hráči MHK 32 piate miesto a vo vyradovacích bojoch play-off sa stretli s tímom Zvolena, ktorý sa umiestnil na štvrtom mieste. MHK najskôr viedol 1:0 i 2:1 na zápasy. Zlomový sa ukázal štvrtý zápas série, keď na domácom ľade viedol MHK po prvej tretine 2:0 a zranil sa zvolenský brankár. Napriek tomu však zvolenský tím v predĺžení v tomto zápase zvíťazil a v sérii vyrovnal na 2:2. Vzápätí vyhrali Zvolenčania ďalšie dva zápasy, a tak v šiestich zápasoch podľahol tím MHK 32 Zvolenu 2:4 na zápasy a v slovenskej extralige obsadil konečné piate miesto. Napriek nepostúpeniu do semifinále malo mužstvo veľa vďačných fanúšikov a počas súťaže

vládla v meste hokejová atmosféra a nadšenie, keďže konečné umiestnenie prekročilo očakávania pred začiatkom sezóny.

Začiatkom mája sa tím slovenských hokejových veteránov štartujúcich pod hlavičkou mesta Liptovský Mikuláš predstavil na turnaji Florida Palms 2008 v USA. V turnaji, na ktorom štartovalo až 18 tímov z hokejových krajín, obsadili v kategórii nad 35 rokov prvé miesto, keď vo finále porazili tím z Detroitu.

Koncom júna vyvrcholil ďalší ročník **Mestskej hokejbalovej ligy**. Hokejbal je športom, ktorý si v tomto meste získava čoraz väčšiu popularitu a množstvo hráčov. Víťazom VI. ročníka sa stal tím *Green power*, ktorý vo finále zvíťazil nad Black dewils 3:2. Na hokejbalovom ihrisku na Podbrezinách hráčom odovzdala ocenenia známa hokejová legenda Peter Bondra, v asistencii mikulášskeho odchovanca z NHL Milana Jurčinu.

Po letnej prestávke odštartoval ďalší ročník hokejbalovej ligy. Súťaž seniorov bolo zaradená do 1. hokejbalovej ligy, ktorá je po extralige druhou najvyššou súťažou v hokejbale na Slovensku. Jej víťaz môže v baráži bojovať o účasť v extralige. Do Mestského hokejbalového klubu, ktorého prezidentom je Ladislav Bača, patria aj družstvá žiakov a dorastencov. V minulej sezóne hrali extraligu žiaci, túto sezónu dorastenci. Tí svoju formu potvrdili počas letného turnaja na Majstrovstvách Slovenska, kde obsadili druhé miesto.

Počas piatku 23. mája sa na Podbrezinách konal hokejbalový turnaj policajtov. Už tretíkrát v rade na ňom zvíťazil tím liptovskomikulášskej *mestskej polície*, ktorý vo finále porazil družstvo Okresného riaditeľstva Policajného zboru L. Mikuláš. Na turnaji sa zúčastnili aj tímy z Přerova, Martina, Žiliny a Žiaru nad Hronom.

MESTSKÝ FUTBALOVÝ KLUB TATRAN NAO L. MIKULÁŠ

Po jesennej časti boli mikulášski futbalisti na 4. mieste II. ligy Východ. Ich postavenie v tabuľke mohlo byť aj o niečo vyššie, nebyť niekoľkých zaaváhaní na domácom ihrisku v závere minulého roka. Po nich bol z funkcie trénera odvolaný Peter Kurek. Na jeho miesto vedenie klubu povolalo Ľubomíra Páleníka, ktorého asistentom

sa stal bývalý hráč Tatranu Peter Maľko. Káder mužstva bol posilnený. Prezident klubu Milan Mikušiak predstavil pred jarnou časťou súťaže viaceré zmeny. Odišiel brankár Chalúpka, ktorý ukončil hosťovanie návratom do Turčianskej Štiavničky. Martin Vyskočáni sa pre problémy s kolenom nezapojil do prípravy a bol poslaný na hosťovanie do nižšej súťaže. Káder posilnil brankár Hvosťík z Kysuckého Lieskovca, ktorý je odchovancom Tatranu a mal robiť náhradníka brankárovi Kubáňovi. Na post stopéra získal klub Srba Tufedžiča z Radničky Belehrad. Tréneri mohli vo svojom tíme rátať aj s Kapláňom z Ružomberka, Bielakom z Rače a s Demkom z Liskovej. Domáca príprava na novom umelom trávniku s osvetlením napomohla kvalitnejšej zimnej príprave. Klub získal okrem posilnenia základnej jedenástky aj kvalitnú lavičku náhradníkov, čo mu dávalo sľubné šance v jarnom dokončení súťaže bojovať o čelo tabuľky.

Na konci mája po nepresvedčivých výsledkoch odvolalo vedenie MFK Tatran trénera Páleníka a tím v sezóne dotrénoval s asistentom Maľkom.

Po ukončení sezóny 2007/2008 však výsledky nenaplnili očakávania. Namiesto plánovaných popredných pozícií mužstvo obsadilo konečné 8. miesto zo 16 tímov. Mrzeli hlavne početné domáce prehry. Na prvom mieste skončila a postup si zaslúžene vybojovala rezerva konkurenčného Ružomberka. Vedenie klubu sa pred začatím novej sezóny rozhodlo znova urobiť zmenu na poste trénerov. Hlavným trénerom sa stal bývalý reprezentant Peter Zelenský, ktorý mal trénerské skúsenosti aj z vyšších súťaží. Jeho asistentom sa stal P. Maľko. Káder opustili D. Arandelovič a S. Molnár. Letnú prípravu s prvým mužstvom absolvovali aj domáci odchovanci, ktorí skončili v doraste. Tí, ktorí sa nevošli do výberu A mužstva, odišli do nižších súťaží.

Tatran sa 16. septembra rozlúčil v druhom kole so Slovenským pohárom. Na domácej pôde odohral ostro sledované derby s A tímom Ružomberka, kvôli ktorému bol posunutý aj začiatok hokejového zápasu. Napriek snaživému výkonu, po vylúčení domáceho hráča a následnom góle v prvom polčase, favoritovi podľahol 0:1.

Od októbra došlo v MFK Tatran znovu k zmene na trénerskom poste. Dovtedajší tréner Zelenský odišiel na základe ponuky z Trnavy robiť asistenta K. Peczemu. Manažment klubu musel rýchlo zohnať vhodnú náhradu. Nakoniec bolo rozhodnuté, že

mužstvo ako hlavný tréner ďalej povedie Milan Nemeč, ktorý naposledy ako tréner pôsobil v Zlatých Moravciach. Mužstvo bolo po pätnástich zápasoch jesennej časti na štvrtom mieste II. ligy – Východ za osem víťazstiev, dve remízy a päť prehier, so ziskom 26 bodov, keď na prvý Žiar nad Hronom strácalo 11 bodov.

Vedenie mikulášskeho futbalového klubu sa po zhodnotení jesennej časti súťaže rozhodlo ukončiť trénerskú spoluprácu s Milan Nemcom. Nakoniec sa po neúspešných rokovaníach s inými kandidátmi vedenie dohodlo s trénerom Nemcom na pokračovaní spolupráce. Zotrvanie Nemca na trénerskom poste privítali aj hráči mužstva. Zhodným cieľom vedenia, trénera i hráčov do ďalšej časti sezóny bolo umiestnenie na prvých priečkach tabuľky, predvádzanie oku lahodiaceho futbalu a prilákanie čo najväčšieho počtu divákov na domáce zápasy.

Správna rada a výkonný výbor MFK Tatran na zasadaní 10. decembra vzali na vedomie odstúpenie Milana Mikušiaka po pätnástich rokoch z pozície prezidenta a predsedu správnej rady klubu, podľa jeho slov, z pracovných a zdravotných dôvodov. Do vedenia klubu bol zvolený jeho viceprezident Rudolf Urbanovič.

Počas 12. – 14. decembra sa na umelom trávniku MFK Tatran uskutočnil predvianočný futbalový turnaj. Okrem domáceho tímu sa na ňom zúčastnili tímy Podbrezová, Ružomberok B, FC 34 Palúdzka a ŠK Demänová. Vo finále podľať domáci Tatran Podbrezovej 4:5, hoci po polčase viedol už 4:0.

Na schôdzi MFK Tatran 7. februára 2009 vyhlásili aj trojicu najlepších futbalistov klubu za rok 2008, o ktorých rozhodlo viac ako 70 hlasujúcich. Na prvom mieste skončil *Lukáš Balúch*, na druhom *Richard Šupej* a tretiu priečku obsadil srbský futbalista v MFK *Ivan Tufegdič*.

Podľa informácií generálneho manažéra MFK Ľubomíra Stanka poskytlo mesto v roku 2008 klubu dotácie vo výške 2,3 milióna korún.

Dlhotrvalé zmeny a snaha funkcionárov o posilňovanie klubu nakoniec priniesla svoje výsledky. Po skončení sezóny 2008/2009 tím L. Mikuláša po prvý raz v histórii postúpil do I. ligy, a tak diváci mohli sledovať zápasy druhej najvyššej futbalovej súťaži na Slovensku.

MAGIC KICKBOX KLUB

V Pezinku sa v januári uskutočnilo ďalšie kolo slovenského pohára v kickboxe. Medzi juniormi vo fullkontakte skončil Matúš Jaňák druhý, Martin Kuzma v semikontakte v prvej trojke. Medzi seniormi si prvé miesto suverénne vybojoval Martin Navrátil. Jana Trnovská získala vo fullkontakte bronz a Lenka Kuzmová skončila druhá. Všetci sú členmi Magic tímu.

Aj počas ďalších kôl sezóny obsadzovali mikulášski zverenci Petra Navrátila popredné umiestnenia. Do súťažných zápasov sa postupne zapájali aj noví pretekári, ktorí získavali cenné skúsenosti.

Člen Magic kickbox klubu Peter Fiala sa v marci stretol v bosnianskom mestečku Cazin s Nermirom Omercevicom v zápase o *profesionálneho majstra Európy* v kategórii do 83 kilogramov. V búrlivej atmosfére ho v desaťkolovom zápase domáci reprezentant zdolal na body.

V Dome kultúry sa 19. 4. uskutočnila *Noc boja (Fight night)*, ktorej II. ročník organizoval miestny Magic kickbox klub. Hlavným organizátorom a promotérom bol Peter Navrátil z L. Mikuláša, ktorý bol aj reprezentačným trénerom. Aj keď sála nebola úplne zaplnená, diváci mohli vidieť dve hodiny kvalitného kickboxu. Z domácich súťažiacich sa v zápase v super ťažkej váhe predstavil J. Antoška, ktorý podľahol košickému L. Horákovi. V kategórii do 81 kg zdolal domáci šampión Martin Navrátil T. Springera z Viedne. V kategórii lowkick do 84 kg v zápase na 5 kôl zvíťazil domáci P. Fiala nad P. Lazarovičom, ktorý reprezentoval viedenský klub. Celkovým víťazom sa stal T. Kohout z Bratislavy.

Kickboxeri z mikulášskeho Magic klubu sa 21. – 22. júna predstavili na majstrovstvách Slovenska v Banskej Bystrici. Medzi seniormi jednoznačne zvíťazil Mikulášan Martin Navrátil. Druhé miesta vo svojich kategóriách obsadili P. Fiala, M. Kuzma, F. Barák a J. Trnovská. Medzi juniormi bronzové medaily získali B. Halahija a R. Droppa. Tréner mikulášskych kickboxerov P. Navrátil bol z výkonov mierne sklamaný, pretože vedel, že pretekári majú predpoklady na ešte lepšie umiestnenie.

Člen Magic klubu Ján Antoška sa stal profesionálnym majstrom Európy federácie WKA podľa pravidiel MMA v kategórii do 95kg. Začiatkom októbra v Belgicku

v ultimate fighting (neobmedzenom boji) zdolal holandského špecialistu na K1 M. Brunsa v troch päťminútových kolách. S prípravou na zápas mu okrem trénera P. Navrátila pomáhal aj M. Janota zo žilinského klubu zápasenia Minotaurus. Víťazstvo bolo cenené aj pre fakt, že na takéto zápasy boli Slováci zriedkakedy pozývaní a väčšinu svojich úspechov dosahovali v amatérskych kategóriách kickboxu.

KLUB BMX

Začiatkom apríla sa bikrosári z BMX klub na Podbrezinách v L. Mikuláši predstavili v Košiciach na prvom a druhom kole slovenského pohára. Štyria pretekári (J. Krnáč, P. Janičina, A. a P. Rojčekovci) obsadili vo svojich kategóriách (do 6, 8, 10 a nad 30 rokov) v obidvoch kolách prvé miesta.

Počas 17. a 18. mája sa v Trnave konali *Majstrovstvá Slovenska jednotlivcov a družstiev v bikrose*. Pretekári z BMX klubu L. Mikuláš na nich dosiahli výborné výsledky. Zvíťazili v kategórii družstiev a medzi jednotlivcami si prvé miesto vybojovali *Adam Smolík* v kategórii B6 a *Adam Rojček* v kategórii B9.

BMX klub L. Mikuláš hostil 7. a 8. júna na svojej trati neďaleko sídliska Podbreziny preteky 5. a 6. kola Slovenského pohára v bikrose. Mladí jazdci využili výhodu známej domácej trate a získali väčšinu popredných umiestnení.

Mikulášski bikrosári sa počas druhého júnového víkendu zúčastnili *Česko-moravského pohára* v Hraniciach na Morave. V krajine, ktorej pretekári patria k európskej špičke, obsadil medzi desaťročnými A. Rojček tretie miesto, rovnako ako L. Kružliak medzi dvanásťročnými. Najlepšie si počínal A. Smolík, ktorý medzi šesťročnými zvíťazil.

Pretekári BMX klubu z L. Mikuláša sa predstavili 1. a 2. mája sa na majstrovstvách Európy mladých bikrosárov v nemeckom Weiterstadte. Najlepšie si počínal deväťročný Adam Rojček, ktorý obsadil spomedzi 70 súťažiacich piate miesto, čo možno považovať za úspech, ako potvrdil jeho otec a tréner Pavel Rojček.

INÉ ŠPORTY

V apríli sa v rakúskom Reiteralme konali majstrovstvá sveta veteránov v lyžovaní. Úspešne sa v nich predstavila rodáčka z Demänovej *Hanka Blahútová-Droppová*. Napriek obmedzeným technickým podmienkam získala v slalome a super G zlato.

Na májovom podujatí Severák roka v Kremnici vyhodnotili uplynulú sezónu v klasických lyžiarskych disciplínach. Medzi ocenenými nechýbali zástupcovia **Klubu bežeckého lyžovania Jasná** z L. Mikuláša. V kategórii mladších žiačok bola ako najlepšia vyhodnotená Hanka Lešťanová, Vanda Hošeková a Veronika Beťková obsadili tretiu a štvrtú priečku. V šprinte mladších dorastencov si prvenstvo vybojoval Peter Iľanovský ml., štvrtý skončil Dušan Gregor. Katarína Garajová, reprezentantka do 23 rokov, skončila vo svojej kategórii druhá aj preto, že neštartovala na posledných pretekoch. Ako informoval predseda klubu Jasná Peter Iľanovský, sezónu hodnotili ako veľmi úspešnú. V rámci majstrovstiev Slovenska získali zverenci trénera Pavla Šefčíka pre klub Jasná až 17 medailí. Pozornosť si zaslúži Hanka Lešťanová, ktorá vyhrala štyrikrát majstrovstvá Slovenska a prvenstvá zbierala aj v ďalších pretekoch.

Koncom júna sa v L. Mikuláši uskutočnil **Detský šachový festival** krajín Višegrátskej štvorky. Zúčastnilo sa na ňom viac ako 120 súťažiacich, okrem daných krajín naň zavítali i mladí šachisti z Lotyšska, Bieloruska a USA. S turnajom boli spojené i sprievodné podujatia, v rámci stoličných dní napr. na Námestí osloboditeľov hrali s mladými šachistami simultánne partie veľmajstri Timoščenko a Socka. Medzi štvorčlennými družstvami získala Liptovský šachová škola druhé a tretie miesto, medzi jednotlivcami si z domácich najlepšie počínali O. Mráz a K. Turková, ktorí vo svojich kategóriách zvíťazili, M. Mrázová skončila druhá a V. Haring tretí. Súčasťou podujatia bola aj prednáška šachového psychológa, ktorí rodičom podával rady, ako sa správať k deťom, ktoré sa šachu venujú.

Dňa 8. mája sa v Banskej Bystrici konali majstrovstvá Slovenska v rapid šachu. V konkurencii viac ako dvesto mladých šachistov rozdelených do štyroch kategórií sa

dobrým výkonom prezentovali členovia Liptovskej šachovej školy. O. Loviško skončil v kategórii do 10 rokov na druhom mieste, medzi dvanásťročnými zvíťazil T. Adamčiak a medzi štrnásťročnými obsadil M. Petráš tretie miesto. Na týchto pretekoch získali prvé miesto Martin Maďar v kategórii do 20 rokov, Monika Motyčáková v kategórii do 16 rokov a Monika Mrázová kategórii do 14 rokov.

Mladí šachisti z Liptovskej šachovej školy počas roka potvrdzovali, že patria k popredným tímom na Slovensku. Na majstrovstvách Slovenska družstiev starších žiakov, ktoré sa konalo na konci apríla v Prešove, tím v zložení Juraj Druska, Martin Mráz, Karolína Turková a Martin Petráš zvíťazil. Podľa prezidenta Liptovskej šachovej školy Juraja Ivana bolo ich víťazstvo jasné a zaslúžené a škola potvrdila povest' jednej z najlepších šachových škôl na Slovensku.

Najlepšie bolo aj družstvo mladších žiakov, ktoré na majstrovstvách Slovenska 10. mája vo Višňovom z 31 štartujúcich tímov zvíťazilo v zložení Martin Petráš, Michal Tomčík, Roman Hroš a Monika Mrázová. Medzi jednotlivcami si druhé miesto vybojovali Ondrej a Monika Mrázovci a Ondrej Loviška obsadil tretie miesto.

V slovenskej dorasteneckej lige skončila Liptovská šachová škola na druhom mieste.

Liptovský mariášový klub registroval približne štyridsať členov, asi trinásť ich bolo aktívnych aj v mariášovej Extralige, ktorá združuje dvadsaťjeden tímov. Medzi najsilnejších hráčov miestneho klubu tradične patril úradujúci majster Liptova Milan Mikušiak, ale aj vicemajster Milan Tkáč, ktorý koncom marca zvíťazil na štvrtom extraligovom turnaji roka v Martine, a to s plným bodovým ziskom.

Milan Mikušiak zvíťazil 8. novembra na Veľkej cene mesta Hlohovec, ktorá bola jubilejnou stou veľkou cenou Slovenského zväzu mariášových klubov. Dosiahol tak jeden zo svojich najväčších úspechov v mariáši. Liptovský mariášový klub obsadil v súťaži družstiev tretie miesto.

Dňa 29. decembra sa v hoteli Borová Sihoť uskutočnilo slávnostné vyhlásenie výsledkov VIII. ročníka súťaže O majstra Liptova v mariáši jednotlivcov za rok 2008. Najlepším bol prezident Liptovského mariášového klubu Milan Mikušiak pred Milanom Tkáčom a Adolfom Zajoncom. Milan Mikušiak tento titul získal už po piaty raz. Ceny odovzdával prednosta mestského úradu Rudolf Urbanovič, ktorý vyzdvihol, že

mariášoví hráči robia dobré meno mestu. V celoslovenskej súťaži klubov skončilo družstvo z Liptova na deviatom mieste.

Súťažiaci **Armwresting klubu** L. Mikuláš sa pod vedením Pavla Baka predstavili v druhom kole Slovenskej národnej ligy v pretláčaní rukou, ktoré sa uskutočnilo 1. novembra vo Vavrečke na Orave. Najlepšie sa umiestnil Peter Benický, ktorý vo svojej kategórii v pretláčaní ľavou rukou obsadil tretie miesto.

Aj v iných pretekoch počas roka dosahovali súťažiaci tohto klubu popredné umiestnenia. *Peter Benický* zvíťazil na Majstrovstvách Slovenska juniorov, ktoré sa konali 24. mája v Ivánke pri Dunaji, i na Medzinárodnej ruke v Senici. Jeho klubový kolega Lukáš Gonda skončil na pretekoch Senecká ruka tretí.

V tomto roku zastrešoval **Mestský basketbalový klub** si 100 členov. Do klubu, ktorého manažérom je Martin Králik, patrila aj asi tridsať členná prípravka.

V sezóne 2008/2009 hral tím žien celoslovenskú prvú ligu, teda druhú najvyššiu súťaž. Pred sezónou došlo k posilneniu kádra a aj na trénerskom poste, keď J. Žuffu doplnil I. Vanko. Družstvo skončilo v tabuľke skupiny východ na treťom mieste s bilanciou 14 výhier a 4 prehry.

Starší žiaci hrali krajskú súťaž a oproti predposlednému miestu z predošlej sezóny sa posunuli až na tretie miesto tabuľky. Spoločným úspechom družstva boli aj reprezentačné pozvánky pre Vlada Šotníka a Martina Ivana. Juniori bojovali v celoslovenskej dorasteneckej lige, v jej východnej časti. V celoslovenskom hodnotení obsadili sľubné 13. miesto. Muži sa premiérovu predstavili v II. lige, teda súťaži regionálnej úrovne.

V priestoroch telocvične AOS v L. Mikuláši sa 20. – 21. októbra konala *Veľká cena Liptova* v modernej gymnastike. Na súťaži pretekalo 50 dievčat v šiestich kategóriách vo veku šesť až pätnásť rokov. V medzinárodnej konkurencii krajín strednej Európy sa darilo aj dievčatám z **oddielu modernej gymnastiky Športového klubu** v L. Mikuláši. V kategórii prípravky obsadila R. Králiková 3. miesto, medzi mladšími nádejami skončila A. Rusnáková druhá, spomedzi kadetiek bola najlepšia P. Brunčiaková a

úspech domácich prvým miestom potvrdila K. Trombiková. V telocvični Vrbická v L. Mikuláši sa 8. 11. konalo 4. kolo Slovenského pohára v **športovej gymnastike**. Zastúpenie v kategórii mladších a starších žiačok. O prísľube do budúcnosti hovorí napríklad talent *Romany Oškovej*, ktorá v kategórii mladších žiačok získala prvú výkonnostnú triedu.

V druhom kole severoslovenského pohára, ktoré sa 12. 4. uskutočnilo v L. Mikuláši, súťažilo 170 plavcov z piatich okresov. Plavci z **Mestského plaveckého klubu Delfín** štartovali osemdesiatjedenkrát, pričom štyridsaťsedemkrát skončili na medailových pozíciách. Medzi juniorkami vynikala Dorota Špitková. Riaditeľ klubu Peter Ferko sa počas roka snažil o budovanie plaveckej triedy v treťom a štvrtom ročníku na ZŠ M. R. Martákovej.

Dňa 19. Decembra sa v mestskej plavárni konal II. ročník vianočných mestských pretekov, ktoré zorganizovalo mesto L. Mikuláš v spolupráci s klubom Delfín. Plavci a plavkyne súťažili v kategóriách mladších a starších žiakov a v kategórii nad 15 rokov. Pretekov sa zúčastnilo približne 40 súťažiacich.

Počas 5. a 6. apríla sa v bratislavskom Auparku uskutočnili juniorské majstrovstvá Slovenska, na ktorých sa zúčastnili aj zástupcovia **ŠK Squash Liptov**. V kategórii do 15 rokov dosiahla *Z. Majdeková* výborné 3. miesto.

V centre Squash Liptov sa 22. novembra uskutočnil *celoslovenský turnaj juniorov*. Išlo o prvú väčšiu súťaž tohto druhu v regióne. V šiestich kategóriách súťažilo 24 hráčov. Perspektívu tohto športu na Liptove naznačili dobré výsledky domácich hráčov. V kategórii do trinásť rokov zvíťazil Samuel Sprušanský, medzi sedemnásťročnými získala prvenstvo Zuzana Majdeková. V najsilnejšej kategórii do devätnásť rokov vybojoval Dávid Kúdora tretie miesto.

Celkovým víťazom Imafex Liptovskej squashovej ligy sa stal, podobne ako dva predchádzajúce ročníky, *Pavol Beluš* z ŠK Squash Liptov.

INÉ ŠPORTOVÉ UDALOSTI

Na *Majstrovstvách Slovenska v silovom trojboji*, ktoré sa konali 12. 4. v Senici, zvíťazil Mikulášan **Peter Cuker**, pretekajúci za klub Xavax Senica. Zvíťazil v najlepšom slovenskom výkone roka, keď získal 835 bodov. Peter Cuker zvíťazil aj na Majstrovstvách Slovenska v tlaku na lavičke, ktoré sa uskutočnili na začiatku júla v Bánovciach nad Bebravou. Hoci v kategórii nad 125kg zvíťazil s prehl'adom výkonom 217,5kg, výkon mohol byť, podľa jeho slov, i lepší, nebyť nebezpečného zranenia pri rozcvičke.

Dňa 27. 4. Sa v mestskej časti Bodice konali bežecké preteky pod názvom **Beh oslobodenia Bodíc**. Súťažiaci boli rozdelení do viac ako dvadsať kategórií. V kategórii do 39 rokov bol na 12 kilometrovej trati najrýchlejší Jozef Dubašák z Popradu. Medzi ženami do 34 rokov zvíťazila Katarína Pavlínyová z Martina. Kategóriu mužov do 49 rokov vyhral Vladimír Porubiak.

Na futbalovom ihrisku v Palúdzke sa 26. – 27. júla uskutočnil **Liptovský pohár v lukostreľbe**. Podujatie bolo zároveň štvrtým kolom slovenského pohára, v rámci ktorého práve na Liptove zaznamenal najvyššiu účasť, keď sa na štart zapísalo vyše 60 súťažiacich. Okrem domácich pretekárov sa na ňom zúčastnili aj pretekári z okolitých krajín. Lukostreľba má v Liptove tradíciu, pred siedmymi rokmi tu bol vo vojenskej akadémii založený prvý lukostrelecký klub. V roku 2008 pod názvom Liptovský školský lukostrelecký klub združoval už viac ako tridsať členov všetkých kategórií. Jeho konateľom a trénerom bol M. Michalec.

Občianske združenie Family Cup, ktoré podporuje rodinné športové zápolenie, v septembri pod záštitou manželky prezidenta SR vyhlásilo Športovú rodinu roka 2008. Na treťom mieste sa umiestnili Milena a Miroslav Parobkovci so synmi Šimonom a Matúšom z L. Mikuláša.

Dňa 3. októbra sa uskutočnil 4. ročník **Mestskej športovej olympiády**. Stredoškolyáci súťažili v areáli Gymnázia M. M. Hodžu v atletických disciplínach, podobne ako žiaci základných škôl na ZŠ Demänovská cesta. Na ZŠ v Okoličnom prebiehal na novom ihrisku s umelou trávou turnaj v minifutbale, v ktorom zvíťazili chlapci z partnerského mesta Opava.

Dňa 8. 11. sa v Liptovskom Mikuláši konal **28. ročník Liptovského maratónu**. Spomedzi 209 súťažiacich z krajín visegrádskej štvorky bol na veternej trati popri Liptovskej Mare v hlavnej kategórii najrýchlejší T. Gazdarica z Ružomberka. Medzi ženami prvenstvo obhájila A. Balošáková z Čadce. Pretek zaznamenal v tomto roku najvyšší počet účastníkov.

Na *majstrovstvách sveta v klasickej kulturistike*, ktoré sa 21. – 24. novembra uskutočnili v ruskom Kaliningrade, obsadil **Ľuboš Maliňák** štvrté miesto. Rodák zo Svidníka, zamestnanec Centra voľného času, trénoval pod vedením Ľ. Hečka v Liptovskom Mikuláši. Na pretekoch potvrdil, že má miesto v svetovej špičke. Pod jeho konečné umiestnenie sa podpísal aj fakt, že na prvých troch miestach sa umiestnili kulturisti usporiadateľskej krajiny.

HISTORICKÝ KALENDÁR

775. výročie prvej zmienky o Il'anove

735. výročie prvej zmienky o Okoličnom a Palúdzke

570. výročie prvej zmienky o Andiciach

JANUÁR

- 1.1.1953 vznikol podnik **Liptovské liehovary a konzervárne** so sídlom v Liptovskom Mikuláši
- 6.1.1843 sa narodil **Baltazár Šefranka**, majiteľ strojníckej dielne a železolejárne, zomrel 23.1.1924
- 6.1.1923 zomrel **Peter Mačuha**, zástupca richtára, v rokoch 1920–1923 richtár mesta, zaslúžil sa o výstavbu nového mestského domu, pripravoval návrh na výstavbu železnice spájajúcej Liptov s Gemerom, spojenie Liptovského Mikuláša s Vrbicou, stavbu budovy finančného riaditeľstva, Považských kasární, župnej nemocnice či nájomných domov, narodil sa 4.5.1869
- 8.1.1943 sa narodil **Dušan Bálent**, architekt, pedagóg
12. – 14. 1. 1973 sa na zimnom štadióne uskutočnili **Majstrovstvá ČSSR v krasokorčuľovaní**
- 14.1.1923 navštívila mesto Alica Masaryková
- 17.1.1883 zomrel vo Viedni **Jozef Božetech Klemens**, maliar, sochár, prírodovedec, narodil sa 8.3.1817
- 23.1.1898 sa v Rumunsku narodila **Ibolya Kiss-Lacková**, lekárka, spisovateľka, zomrela v Budapešti 18.6.1980
- 24.1.1888 sa v Skalici narodil **Pavol Neckár**, ev. a. v. kňaz, tajomník biskupstva východného dištriktu v Liptovskom Mikuláši, zomrel 29.3.1975 v Skalici
- 25.1.1688 bol vo Varíne pokrstený **Juraj Jánošík**, zbojník a ľudový hrdina, zomrel 17.3.1713

- 25.1.1863 sa vo Vrbici narodil **Peter Pavol Zgúth**, básnik, pedagóg a publicista, zomrel 22.6.1952 v Martine
- 26.1.1933 sa v Palúdzke narodila **Katarína Biahtová, rod. Lendvayová**, historička umenia, venovala sa pamiatkovej starostlivosti a stredovekému maliarstvu, zomrela v Bratislave 3.1.1995
- 27.1.1878 sa v Liptovskej Sielnici narodil **Ján Maršalko**, zakladateľ sociálnodemokratickej strany, spoluorganizátor verejného zhromaždenia 1. mája 1918, poslanec Národného zhromaždenia, zomrel 16.10.1951
- 28.1.1923 bolo založené stavebné družstvo **ROBSTAV**
- 30.1.1693 kráľ Leopold oslobodil Mikulášanov od platenia mýta
- 30.1.1913 sa v Liptovskom Petre narodil **Martin Martinček**, právnik, umelecký fotograf, zomrel v Liptovskom Mikuláši 2.5.2004

FEBRUÁR

- 1.2.1823 sa narodil **Šimon Bacher**, obchodník, spisovateľ a prekladateľ, zomrel v Budapešti 9.11.1891
- 2.2.1818 sa narodil **Ján Drahotín Makovický**, kňaz, pedagóg a spisovateľ
- 13.2.1893 bolo vydané rozhodnutie uhorského Ministerstva vnútra o zlúčení obcí Liptovský Svätý Mikuláš, Vrbický Hušták a Mikulášsky Hušták
- 13.2.1918 sa vo Vrbici narodil **Igor Benko**, pedagóg, športovec, organizátor športu, zomrel 8.8.2007
- 13.2.1923 sa v Demänovej narodil **Daniel Šlachta**, reprezentant Československa v alpskom lyžovaní, olympionik
- 16.2.1908 sa narodil **Milan Pišút**, literárny historik, kritik a prekladateľ, zomrel v Bratislave 8.5.1984
- 17.2.1828 sa narodil **Daniel Božetech Makovický**, bankár, podnikateľ, zomrel v Ružomberku 20.4.1881
- 20.2.1938 zomrel **Juraj Martinka**, lesný inžinier, muzeológ, narodil sa vo Vrbici 22.12.1864

- 25.2.1918 sa v Piesku narodila **Jolana Trombauerová**, poetka, divadelná ochotníčka, organizátorka mikulášskeho kultúrneho života, zomrela 4.7.2002
- 26.2.1908 sa v Okoličnom narodil **Branislav Jamnický**, vojenský historik, básnik, zomrel v Bratislave 13.10.1978
- 26.2.1913 sa v Ružomberku narodil **Fedor Klimáček**, pedagóg, maliar a ilustrátor, v rokoch 1946 – 1952 pôsobil v Gymnáziu M.M.Hodžu, zomrel v Banskej Bystrici 1.10.1975

MAREC

- 8.3.1948 zomrel **Ján Droppa**, lekár, riaditeľ Štátnej nemocnice, zaslúžil sa o vybudovanie ozdravovne v Železnom, narodil sa vo Vrbici 4.10.1891
- 9.3.1903 sa narodil **Daniel Okáli**, básnik, prozaik, publicista, zomrel v Bratislave 23.11.1987
- 10.3.1888 sa narodil **Ivan Stodola**, lekár, dramatik, publicista, zomrel v Piešťanoch 26.3.1977
- 13.2.1923 sa v Demänovej narodil **Daniel Šlachta**, reprezentant Československa v alpskom lyžovaní, olympionik
- 12.3.1778 bola uzavretá zmluva na postavenie **nového župného domu** (dnešný Okresný úrad)
- 12.3.1878 sa v Spišskom Podhradí narodil **Jozef Kožár**, katolícky kňaz, kanonik, zaslúžil sa o rekonštrukciu kostola sv. Mikuláša v 40. rokoch 20. storočia, zomrel 19.4.1957
- 17.3.1713 bol popravený **Juraj Jánošík**, zbojník a ľudový hrdina
- 25.3.1913 sa v Bratislave narodil **Karol Wurm**, lekár, organológ, organizátor hudobného života v Liptovskom Mikuláši, zomrel 31.7.1993
- 25.3.1963 zomrel **Peter Július Kern**, maliar, reštaurátor, narodil sa 31.1.1881
- 27.3.1873 sa narodil **Filip Stark**, podnikateľ, riaditeľ rafinérie liehu, zomrel 15.7.1942

- 28.3.1848 sa konalo župné zhromaždenie za účasti Jána Francisciho a Marka Daxnera, ktoré rozhodlo o slovenčine ako o úradnej reči a vyučovacom jazyku na slovenskom území
- 30.3.1908 sa narodil **Július Stankoviansky**, kníhkupec, organizátor turistiky a športu, zomrel 15.1.2000
- 31.1.1843 sa narodila **Mária (Marína) Miloslava Hodžová**, narodovkyňa, divadelná ochotníčka, zakladateľka dievčenského vzdelávacieho ústavu

APRÍL

- 1.4.1918 otvoril spolok Transcius vlastný **kníhkupecký a papiernický obchod** v tzv. pálkovskom dome, ktorý patrilo vrbicko-svätomikulášskemu cirkevnému zboru
- 2.4.1798 sa v Závade na Spiši narodil **Juraj Bartoš**, katolícky kňaz, spolupracovník Hodžu a Belopotockého, zomrel 13.2.1851
- 4.4.1873 boli schválené stanovky spolku **Tatran** - vrbickosvätomikulášskeho spevokolu
- 4.4.1998 zomrel v Bratislave **Rudo Brtáň**, literárny historik, kritik, publicista, narodil sa 9.10.1907 v Hybiach
- 5.4.1848 boli pri mestskom magistráte zriadené funkcie dvoch inšpektorov dozeraúcich na čistotu verejných priestranstiev
- 5.4.1953 bol otvorený **Kultúrny dom v Palúdzke**
- 5.4.1988 dosiahol Liptovský Mikuláš 30 000 obyvateľov
- 12.4.1858 sa narodil **Kornel Július Bohúň**, maliar, zomrel v Budapešti v roku 1902
- 13.4.1888 sa v Očovej narodil **Ľudovít Šenšel**, ev. a. v. kňaz, liptovský senior, predseda spolku Transcius, zomrel 22.7.1956 v Liptovskom Hrádku
- 14.4.1978 bol do skúšobnej prevádzky daný nový závod Stredoslovenských mliekarní na Ulici 1. mája (dnešná Liptovská mliekareň)
- 17.4.1798 vydali zemepáni Pongrácovci **lesný poriadok** pre Svätý Mikuláš

- 21.4.1713 bol na smrť odsúdený **Tomáš Uhorčík**, druh Juraja Jánošíka
- 21.4.1988 zomrel **Adam Matejka**, obuvník, herec,
narodil sa v Paludzi v roku 1905
- 22.4.1923 sa konala ustanovujúce schôdza **Spolku chovateľov poštových holubov** vo Vrbici
- 27.4.1898 bol založený vydavateľský spolok **Tranoscius**
- 28.4.1838 sa vo Vrbici narodil **Juraj Lacko**, garbiar, zakladateľ druhej najväčšej fabriky v meste, zomrel 17.3.1922
- 29.4.1983 bol otvorený rekonštruovaný **Dom zeleniny** na Bellovej ulici, bývalá Mikovie pálenica , neskôr Racio Market
- 30.4.1948 zomrela **Želmíra Grubová**, dobrovoľná sestra Československého červeného kríža, ochotníčka herečka, narodila sa 19.10.1901

MÁJ

- 1.5.1918 sa na nádvorí hostinca Čierny orol konalo **verejné zhromaždenie**, ktoré prijalo rezolúciu proti prebiehajúcej vojne, za sociálne požiadavky robotníkov a prihlásilo sa k spoložitiu Slovákov a Čechov
- 1.5.1958 sa narodil **Martin Benko**, generálny sekretár Slovenského olympijského výboru
- 1.5.1933 v Ružomberku zomrel **Štefan Janovčík**, katolícky kňaz, hudobný skladateľ, narodil sa v Okoličnom 20.9.1857
- 1.5.1938 sa v Žiline narodil **Michal Kern**, akademický maliar, zomrel 1.10.1994
- 1.5.1993 vzniklo LINAPO, spol. s r. o.
- 10.5.1848 slovenskí národovci zostavili na evanjelickej fare u M. M. Hodžu **Žiadosti slovenského národa** - ucelený národnopolitický program Slovákov, verejne boli vyhlásené v ondrašoveckých kúpeľoch 11.5.1848

- 10.5.1928 bola na budove Čierneho orla odhalená **pamätná tabuľa k 1. máju 1918**
- 14.5.1898 zomrel **Ondrej Stodola**, garbiar, spolumajiteľ firmy Kováč-Stodola, narodil sa 23.5.1822
- 17.5.1963 vláda ČSSR oficiálne schválila **výstavbu vodného diela Liptovská Mara**
- 22.– 23.5.1948 sa konali **celoštátne oslavy 100. výročia Žiadostí slovesného národa** pod záštitou prezidenta ČSR Eduarda Beneša
- 25.5.1943 zomrel v Bratislave **Emil Ballo**, maliar, sochár, narodil sa vo Vrbici 11.6.1872
- 30.5.1878 sa vo Vrbici narodil **Michal Laučík**, garbiar, krajanský pracovník v USA, zomrel v roku 1947
- 30.5.1968 bol položený **základný kameň výstavby nového závodu** na spracovanie kostí národného podniku **Glejársky a krmovinársky podnik Glejona** (dnešná GeLiMa), do skúšobnej prevádzky bol uvedený 30.5.1973
- 31.5.1928 v rámci zmeny zemského zriadenia sa stal **Liptovský Svätý Mikuláš okresným mestom** (dovtedy sídlo Podtatranskej župy)

JÚN

- 1.6.1893 sa narodil **Vladimír Ján Žuffa**, lekárnik, pracovník protifašistického odboja a ČsČK v zahraničí, publicista, zomrel 1.12.1974 v Bratislave
- 4.6.1948 sa dočasná miestna správna komisia rozhodla zriadiť **obrazáreň a múzeum Liptova a odbornú školu pre murárov a tesárov**
- 8.6.1993 zomrel **Alfonz Groma**, akademický sochár, medailér, narodil sa v Trstenom 22.3.1924
- 10.6.1873 sa narodil **Ivan Trnovský**, obchodník, člen obchodnej a priemyselnej komory v Bratislave, zomrel 4.1.1949 v Martine
- 10.6.1943 sa v Demänovej narodil **Vladimír Nahálka**, akademický sochár, žije v Bardejove

11. 6. 1928 zavítal do mesta **Robert William Seton-Watson** známy ako **Scotus Viator**, škótsky historik, priateľ slovenského národa
- 15.6.1883 sa narodil **Ján Uram**, pedagóg, publicista, kultúrny pracovník, zomrel 3.10.1958 v Rimavskej Sobote
- 16.6.1903 sa v Beniciach narodil **Ján Štefanec**, architekt, pedagóg, autor projektu pošty, evanjelického domu v L. Mikuláši, rekonštrukcie budovy Múzea Janka Kráľa, spoluautor rekonštrukcie Bratislavského hradu, zomrel 17.3.1989 v Bratislave
- 16.6.1928 bol založený mikulášsky Rádioklub
- 21.6.1853 zomrel v Košiciach **Ignác Klimkovič**, maliar, rezbár, reštaurátor, narodil sa v Okoličnom 8.8.1800
- 24.6.1928 bol v Ondrašovej odhalený **pamätník Žiadostí slovenského národa**
- 26.6.1953 sa narodila **Margita Dobrovičová**, poetka, zomrela 12.4.1994 v Bratislave
- 27.6.1923 sa v Ružomberku narodil **Ladislav Paška**, publicista, zomrel v Ružomberku
- 30.6.1948 sa narodil **Dušan Čupka**, architekt

JÚL

- 1.7.1908 sa narodil **Gejza Bárdoš**, lekár-patológ, pedagóg, zomrel v Bratislave 1.5.1961
- 3.7.1923 sa vo Vrútkach narodil **Karol Komandera**, ochotnícky herec, organizátor divadelného života
- 9.7.1783 bol položený základný kameň **evanjelického a.v. kostola na Tranovského ulici**
- 9.7.1963 zomrel **Andrej Žuffa ml.**, spolumajiteľ a obchodný riaditeľ garbiarskej firmy Andrej Žuffa a synovia, športovec, narodil sa vo Vrbici 3.4.1882
- 10.7.1968 vznikol **Okresný stavebný podnik**
vyšlo prvé číslo týždenníka Liptov, predtým Nový Liptov

- 13.7.1883 vypukol vo Vrbici **veľký požiar**, ktorému padli za obeť aj Vrbický Hušták a 53 domov v Liptovskom Sv. Mikuláši
- 15.7.1748 sa narodil **Adam Kasanický**, katolícky kňaz, kanonik, orientalista, zomrel v Trnave 8.10.1804
- 16.7.1908 sa v Hybiach narodil **Rudolf Rajniak**, lekár, účastník protifašistického odboja, zomrel 15.12.1969
- 20.7.1933 bola ukončená výstavba **verejného kúpaliska a ihriska Sokola**, čím vznikla nová Tyršova ulica
- 27.7.1933 sa narodil **Ján Čupka**, novinár
- 31.7.1918 sa v Trnave narodil **Anton Cuninka**, architekt, zomrel v roku 1989

AUGUST

- 1.8.1948 vznikol peňažný ústav **Okresná sporiteľňa a pokladnica** v Liptovskom Sv. Mikuláši zlúčením Mestskej sporiteľne, Roľníckej vzájomnej pokladnice a Živnostenského úverového ústavu
- 3.8.1823 sa vo Vrbici narodil **Jozef Jančo**, úradník, básnik, prekladateľ, zomrel 11.8.1893 v Bratislave
- 3.8.1958 v Smrečanoch zomrel **Ľudovít Neckár**, ev. kňaz, katechéta, riaditeľ Gymnázia M.M.Hodžu (1945–1948)
- 3.– 6.8.1923 sa v meste konal **Zjazd evanjelickej mládeže**
- 9.8.1773 vyhorel Liptovský Sv. Mikuláš a Vrbica
- 9.8.1928 sa v Bystřici pod Lopeníkem na Morave narodila **Mária Hrabinská**, zubná technička, amatérska výtvarníčka - rezbárka
- 11.8.1883 v Martine zomrel **Ján Kadavý**, publicista, vydavateľ, hudobný skladateľ, narodil sa 7.4.1810 v Jestřábí v Krkonošiach
- 13.8.1893 sa narodil **Ervín Hexner**, právnik, ekonóm, od roku 1958 profesor na Pennsylvania State University, zomrel v Danville 15.5.1968
- 15.8.1893 sa konala rozsiahla **priemyselná výstava** mikulášskych firiem, ktorú navštívili významné osobnosti vtedajšieho režimu
- 18.8.1933 sa v Ploštíne narodil **Ferdinand Uličný**, historik, pedagóg

- 20.8.1898 sa vo Vrbici narodil **Matej Rázus**, kníhtlačiar, spolumajiteľ firmy Bratia Rázusovci, zomrel 30.9.1963
- 21.8.1968 vstúpili do mesta vojská Varšavskej zmluvy
- 23.8.1858 sa v Nagykallo (Maďarsko) narodila **Anna Janošková, rod. Daxnerová**, spisovateľka pre deti, manželka Juraja Janošku
- 25.8.1908 zomrel v Siladiciach **Ondrej Horislav Lanštiak**, veršovník, narodil sa v Palúdzke 2.12. 1821
- 25.8.1978 bol otvorený **Areál vodného slalomu** na Váhu

SEPTEMBER

2. 9. 1928 sa v Palúdzke konalo **slávnostné požehnanie zvonov** spojené S oslavami 10. výročia trvania ČSR, slávnostnú reč predniesol Andrej Hlinka
- 3.9.1973 bola otvorená **Vysoká vojenská technická škola**, dnešná Akadémia obrany SR
- 4.9.1978 začalo vyučovanie na **Základnej škole na Nábřeží 4. apríla**
- 4.9.1843 sa narodil **Ján Levoslav Bella**, hudobný skladateľ, zakladateľ slovenskej národnej hudby, zomrel v Bratislave 25.5.1936
- 11.9.1938 bola otvorená **dvojtriedna ľudová škola v Il'anove**
- 23.9.1873 sa v Pukanci narodila **Mária Lacková, rod. Bujnová**, predsedníčka ženského spolku Dobrodej a slovenskej divízie Čs. červeného kríža, zomrela 13.10.1929
- 23.9.1893 bol založený **Dobrovoľný hasičský spolok v Palúdzke**
- 23.9.1978 bol sprístupnený **volejbalový a tenisový areál TJ Partizán** (dnešný Športový klub Liptovský Mikuláš)
- 25.9. 1933 sa v Demänovej narodil **Ján Dobák**, ev. a. v. farár, publicista
- 27.9.1923 sa konali prvé obecné voľby od vzniku Československej republiky
- 28.9.1923 zomrel **Miloš Šimko**, právnik, národný pracovník, po roku 1918 bol mikulášskym verejným notárom, narodil sa v Martine 14.4.1860

- 30.9.1948 sa konalo ustanovujúce zhromaždenie **výrobného družstva brašnárov Ďumbier**
- september 1968 vznikol **detský folklórny Ďumbier**
- september 1983 bola otvorená **nová budova Stredného odborného učilišťa** Okresného stavebného podniku v Liptovskom Mikuláši

OKTÓBER

- 8.10.1883 sa v Okoličnom narodil **Ján Danko**, pedagóg, správca sirotinca v Slovenskej Lupči, zomrel 26.1.1948
- 12.10.1903 v Krakove zomrel **Ondrej Miloslav Bella**, vojenský ev. kňaz, básnik, prekladateľ, narodil sa 8.5.1851
- 14.10.1983 bol spustená **želatináreň**, prevádzka Glejárskeho a krmovinárskeho podniku, jediná v bývalom Československu
- 15.10.1933 bola vysvätená **evanjelická modlitebňa v Ondrašovej**
- 17.10.1928 sa v Spišskej Novej Vsi narodil **Emil Kufčák**, archivár, bývalý riaditeľ Štátneho okresného archívu
- 18.10.1583 sa v Liptove začal používať **gregoriánsky kalendár**
- 18.10.1888 sa vo Vrbici narodil **Martin Rázus**, ev. a. v. kňaz, básnik a politik, zomrel 8.8.1937 v Brezne
- 20.10.1873 sa narodil **Juraj Lacko**, garbiar, pokračovateľ rodinnej tradície, zomrel 7.10.1953
- 21.10.1918 zomrel **Jonáš Rudolf Guoth**, básnik, divadelný ochotník, narodil sa 17.9.1856 v Gôtovanoch

NOVEMBER

- 1.11.1918 bol ustanovený **Liptovský výbor Slovenskej národnej rady** ako prechodný orgán novej štátnej moci na čele s právníkom Jánom Ružiakom

- 6.11.1938 bola založená celoslovenská organizácia
Klub slovenských turistov a lyžiarov (KSTL)
- 9.11.1898 sa v Bodíciach narodil **Zolo Palugyay**, akademický maliar, grafik,
zomrel v Nízkych Tatrách 18.9.1935
- 11.11.1893 bola uzavretá dohoda o zlúčení Vrbického a Mikulášskeho Huštáku
s Liptovským Svätým Mikulášom
- 15.11.1928 bol v obecných voľbách zvolený starosta mesta **František Klimeš**,
podpredsedovia Koloman Kiszely a murár Ján Kello
- 18.11.1943 zomrel v Bratislave **Miloš Ruppeltdt**, hudobný pedagóg, dirigent,
narodil sa 29.5.1881
- 26.11.1903 sa v Palúdzke narodil **Andrej Kostolný**, literárny historik,
spisovateľ, prekladateľ, zomrel v Bratislave 12.3.1984
- 28.11.1918 na mimoriadnom zasadnutí obecného výboru bola prečítaná
Deklarácia slovesného národa a za úradnú reč
bola vyhlásená slovenčina
- 1948 bol založený **Divadelný súbor Gašpara F. Belopotockého** pri
Okresnom ústave národného zdravia
- 1983 bol otvorený **Dom služieb** na Námestí mieru

DECEMBER

- 1.12.1843 sa v Ondrašovej narodil **Štefan Mišík**, katolícky kňaz, historik,
folklorista, zomrel 27.7.1919 v Spišskom Podhradí
- 2.12.1818 sa narodil **Ján Drahotín Makovický**, ev. a. v. kňaz, pedagóg,
zomrel v Ružomberku 24.2.1884
- 4.12.1883 sa narodil **Matej Žuffa**, elektrotechnik, riaditeľ mestskej elektrárne
v Bratislave, zomrel 25.8.1969
- 6.12.1853 sa v Bodíciach narodil **Michal Klimo**, ev. a. v. kňaz, národný
pracovník, zomrel 26.12.1916 v Partizánskej Ľupči
- 7.12.1938 zomrel **Jozef Stodola**, garbiar, starosta mesta v rokoch 1923–1928,
narodil sa 28.2.1856

- 8.12.1918 sa pred župným domom konala desaťtisícová manifestácia na podporu novej Československej republiky
- 14.12.1923 vyšla **vyhláška o zlúčení Vrbice a Liptovského Mikuláša**, v tom čase mali celkovo 7 000 obyvateľov
- 13.12.1886 sa vo Vrbici narodil **Mikuláš Pružinský**, politik, minister financií v rokoch 1939–1945, zomrel v Partizánskej Ľupči 31.3.1953
- 14.12.1923 vyšla **vyhláška o zlúčení Liptovského Svätého Mikuláša a Vrbice**
- 15.12.1878 sa v Slovinsku narodil **Ivan Žabota**, maliar, v rokoch 1912–1923 pôsobil v Liptovskom Mikuláši, zomrel 28.3.1939 v Bratislave
- 20.12.1898 sa v Náchode narodil **Bohumil Šroll**, ľudový výrobca, zvonkár, zomrel 21.3.1968
- 22.12.1928 bolo otvorené **kino Tatra**, ktoré Vladimír Fehérpataky postavil na pozemku bývalej školskej záhrady katolíckej ľudovej školy
- 23.12.1898 zomrel **Jozef Kováč**, garbiar, spoluzakladateľ firmy Kováč-Stodola, ochotnícky herec, narodil sa 14.1.1831
- 26.12.1713 sa v Ondrašovej narodil **Štefan Pongrác**, náboženský spisovateľ, pedagóg, zomrel 17.11.1767 v Banskej Bystrici
- 26.12.1858 sa narodil **Štefan Šovánka**, umelecký sklár, sochár, zomrel 23.2.1944 v Rumunsku
- 28.12.1963 zomrel **Miloš Janoška**, učiteľ, priekopník turistiky, spoluzakladateľ a redaktor Krás Slovenska, narodil sa 28.1.1884 v Jasenovej

ZOZNAM SKRATIEK

- AOS** – Akadémia ozbrojených síl
CK – cestovná kancelária
CPP – centrum právnej pomoci
DP – detašované pracovisko
DS – Demokratická strana
EÚ – Európska únia
ECAV – Evanjelická cirkev augsburského vyznania
FRL – Fond rozvoja Liptova
HZ – hasičský zbor
KD – klub dôchodcov
KDH – Kresťanskodemokratické hnutie
KNL – Komunitná nadácia Liptov
KTK – Kanoje Tatra klub
LGPMB – Liptovská galéria Petra Michala Bohúňa
LKS – Liptovské kultúrne stredisko
LM – Liptovský Mikuláš
MHD – mestská hromadná doprava
MHK – mestský hokejový klub
MJK – Múzeum Janka Kráľa
MK – ministerstvo kultúry
MsP – mestská polícia
MsÚ – mestský úrad
MsZ – mestské zastupiteľstvo
MS – Matica slovenská
MŠ – materská škola
NAO – Národná akadémia obrany
NP – národný park
NR SR – Národná rada Slovenskej republiky
OZ – občianske združenie

PHSR – Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja
PK – Posádkový klub
PZ – policajný zbor
SAD – Slovenská autobusová doprava
SDKÚ-DS – Slovenská demokratická a kresťanská únia – Demokratická strana
SEČ – stredoeurópsky čas
Sk – slovenská koruna
SNP – Slovenské národné povstanie
SNS – Slovenská národná strana
SR – Slovenská republika
ŠK – športový klub
ŠOP – Štátna ochrana prírody
TV – televízia
VPS – verejnoprospešné služby
VŠ – vysoká škola
VŠVU – Vysoká škola výtvarných umení
VÚC – vyšší územný celok
ZHOŠ – Združená hotelová a obchodná škola
ŽSK – Žilinský samosprávny kraj
ŽU – Žilinská univerzita

PRAMENE A LITERATÚRA

1. JASENÁK, L.: Príručka pre kronikárov. Muzeálna slovenská spoločnosť, Martin 1995
2. Zápisnice, uznesenia a ďalšie sprievodné materiály zo zasadaní Mestského zastupiteľstva v Liptovskom Mikuláši
3. Periodiká: denníky Sme, Pravda, MY Liptovské noviny, informačný mesačník Mikuláš.
4. Webové stránky mesta, mestských organizácií, daných inštitúcií, firiem a športových klubov
5. Archívne pramene Múzea Janka Kráľa v Liptovskom Mikuláši, kapitolu Historický kalendár spracovala Mgr. Iveta Blažeková z MJK